

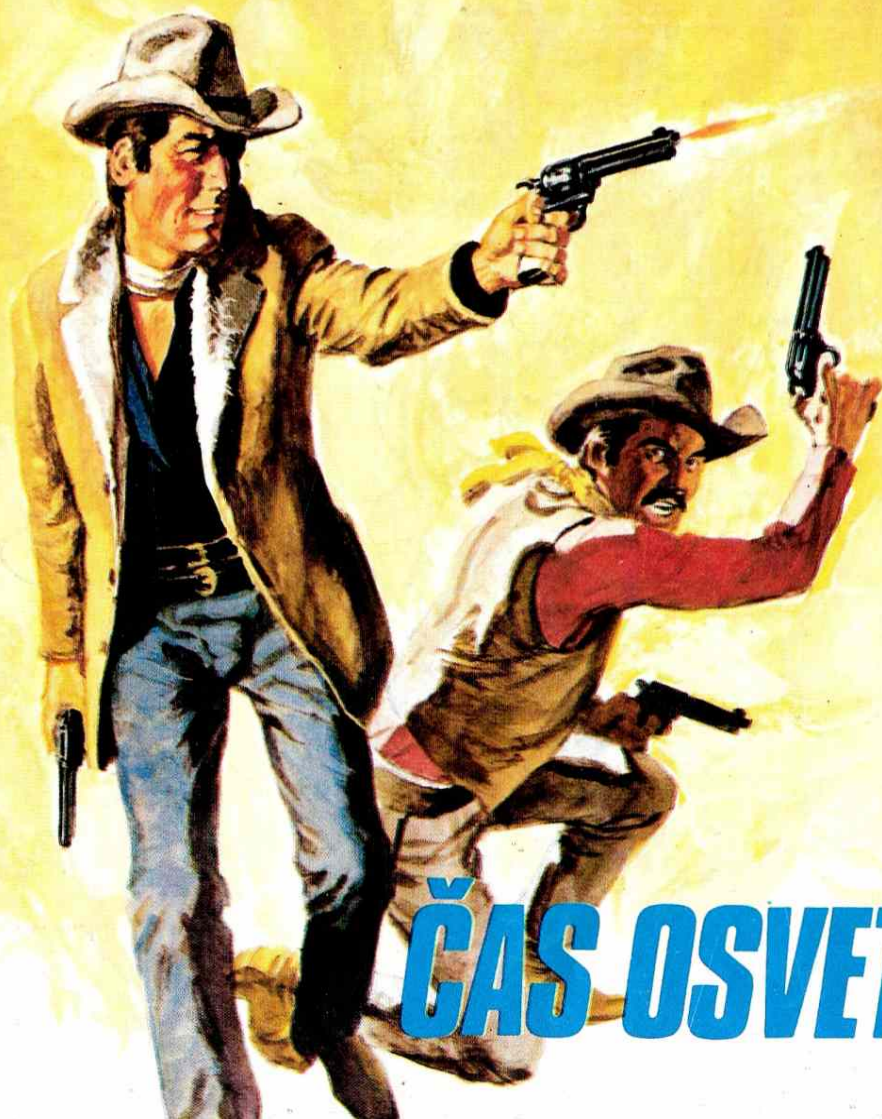
BEN TAGART

DOCK HOLIDEJ

CENA 150 DINARA

BROJ 187

DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU

ČAS OSVETE

★ **DOK HOLIDEJ** ★

BROJ 187

BEN TAGART

ČAS OSVETE

NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA
DOK HOLIDEJ
Broj 187

V. d. glavnog i odgovornog urednika:
Slavko DRAGINCIC

Urednik:
Zorka CIRIC

Naslov originala:
Ben Taggart
HOUR OF VENGEANCE

Recenzija:
Kadomir MILOSAVLJEVIC

Adaptacija i prevod:
Dragoslav MILOSAVLJEVIC

Lektor:
Sava DAMJANOV

Tehnički urednik:
Lajoš ILES

Naslovna strana:
Ferenc BARAT

Korektori:
Galambos IREN
Bernat MARGITA

Štampa: 25. IX 1986.
Tržište: 7. X 1986.

Izdaje i štampa NIŠRO FORUM — OOUR MARKETPRINT, Novi Sad, Voj-
vode Mišića I. V. d. glavnog i odgovornog urednika: Slavko DRAGINCIC.
Urednik: Zorka CIRIC. Naslov originala: Ben Taggart — HOUR OF VEN-
GEANCE.

Copyright: UNIVERSUM PRESS.

Oslobodeno osnovnog poreza na promet, mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata
za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine, broj 413-279/73. od 10. maja
1973. godine.

Dok je pun mesec sijao na nebu osutom draguljima milijardi zvezda, grupa konjanika dojahala je niz Indijen Ridž. Konjanici su jahali u zbijenoj grupi jureći niz padine obrasle retkim žbunjem meskita i borova čiji su se vrhovi dizali ka srebrnastom nebu. Za njima je na mesečini još dugo ostao da lebdi beličast oblak prašine.

Konjanici su se konačno zaustavili na jednom stenovitom uzvišenju koje se nadnosilo nad dolinom. Oštre oči pročešljale su teren koji se u mraku pružao pred njima. Dolina se u vidu tamnog trougla pružala u noći, nalik na prostrano more trave tu i tamo prošarano sjajnim tačkicama, svetlošću dvanaestak svetiljki.

Veliki Kurt Mak Gro, nakrivljen u sedlu kao naduveni žabac, zabacio je sa čela šešir sa širokim obodom i još jednom, očima crnim kao ugulj, osmotrio scenu ispred sebe.

— Kućkino sinovi! — prošaputao je glasom rasepljenim i dubokim kao da dolazi iz groba.

— Ali... to je sada legalno, mister Mak Gro — zaveleo je njegov nadzornik Kejd. — Zakon o naseljavanju je sada na snazi i u državi Jutah.

Mak Gro je stavio cigarilos između debelih usana i zapaljena šibica obasjala je njegove oči duboko upale u očne duplje i mlohavo opuštene obraze. Tanak, jedva vidljiv ožiljak pružao se od ugla njegovog levog oka pa sve do sredine mlohavog obraza, kao uspomena na neku staru ranu od noža.

— Znaš šta, Kejde? — rekao je Mak Gro tobož blagim glasom, ob-

račavajući se ne samo svom nadzorniku već i svim ostalim kaubojima sa ranča „Dijamond M.“ koji su jahali sa njim te noći u ovaj poduhvat. — Ja sam došao ovamo sa jednim kolima i trojicom ljudi pre dvadeset godina i mi smo ovu bogom danu zemlju oteli od Apača. Otelili smo je i od nje napravili ovo što je ona danas. Znojili smo se, radili i ubijali se od rada da za nas stvorimo rančeve koji odgovaraju pravim ljudima. Gajili smo stoku na našim rančevima i u slobodnoj preriji... zašto ne bi smo kad za to nije bilo nikakvih prepreka?

Kauboji sa ranča „Dijamond M.“ su se zgledali. Radili su za najhoolijeg i najbogatijeg stočara u celoj pokrajini i on ih je dobro plaćao. Tu priču, izgovorenu u vidu tirade, čuli su i ranije već više puta, a čuli su i Mak Groovo hvalisanje o tome kako je Bufalo Plejns, obližnji grad, njegova tvorevina i da postoji samo zato jer služi za zadovoljavanje potreba ogromnog ranča Dijamond.

— Slobodna prerija — ponovio je stočar — bila je takođe deo mog ranča pre nego što su ove skitnice došle na Zapad!

— Ali... zakon je...

— Zakon koji su napisale budale što žive miljama odavde, budale koje nisu u stanju da razlikuju šta je kod govečeta glava a šta rep! — rekao je Mak Gro. — Oh, da, znam ja za taj idiotski zakon koji naseljenicima da je pravo da dođu ovamo i zauzmu otvorenu slobodnu preriju. Znam i ja da čitam novine, Kejde. Ali, ja znam i nešto drugo!

Ti prokleti orači zemlje postavljaju ogradu i ogradili su velike komade odličnih pašnjaka. Te zmiје odsecaju komad po komad slobodne prerije... mog ranča!

Mak Groove oči našle su u mraku svetlost koju je tražio. Bila je to bleđa, slaba svetla tačkica koja je žmirkala ispod jednog udaljenog brdskog grebena. Povukao je gust dim iz cigarilosa i pogledao Kejda.

— Vi, momci, znate zašto smo došli ovamo.

Kejd je šumno progutao pljuvačku. — Naravno, gazda.

— Ovo što će se desiti trebalo je već odavno da se odigra, mister Mak Gro — rekao je Džoni Linten sa udvoričkim osmehom na mršavom licu. Pri tome je koščatu šaku spustio na dršku svog revolvera.

— Mi smo uz vas! — izjavio je Leni Tompson kratko. Leni je bio omalen čovek, skoro kepec, potpuno ćelav i sa prodornim svetlim vodnjakavim očima. Pre nego što je došao na ranč „Dijamond M.“, on je za sobom širom Teksasa ostavio niz svežih humki i pričalo se potajno da njegovo lice krase više nego jednu poternicu u nekim drugim državama. Ne bez obzira na to, Mak Gro ga je unajmio. Čovek kao što je Leni Tompson ponekad može da bude od velike koristi. Može biti od koristi naročito u noćima kao što je ova.

— Jeste li posetili Kejsiju? — zapitao je Mak Gro ravnodušnim, skoro nezainteresovanim glasom, obraćajući se Tompsonu i Semu Ejmsu.

— Juče — potvrdio je Tompson. — **Preneli** smo mu vaše upozorenje, mister Mak Gro. Da se čisti ili...!

— I?

— Rekao nam je da idemo do đavola — izustio je Enč mālujući šakom svoju skraćenu pušku.

— ~~Ako~~ Klint Kejsi kaže ljudima

sa „Dijamond M.“ da idu do đavola, a te njegove reči ostanu nekažnjene, i ostali naseljenici će ostati gde su i reći isto. Staviše, doći će i drugi — rekao je Mak Gro.

Svaki konjanik u grupi znao je da Mak Gro iznosi nepobitnu činjenicu. Klint Kejsi je bio neki samozvani lider naseljenika, smeo i hrabar čovek koji je odlučio da ostane na zemljištu koje je zauzeo, hrabreći istovremeno i ostale da se drže svojih prava. Ostali naseljenici upirali su oči u njega. Slušali su ga i tražili od njega savet i pomoć kada im je to bilo potrebno. Zbog toga je Mak Gro znao da najpre Klintu Kejsiju treba pokazati ko je on i svesti ga na njegovu pravu meru. Kada Kejsi bude izbačen iz doline ili uništen, naseljenici će ostati bez svog prirodnog vode. Pa dobro, Kejsiju je bilo rečeno da ode iz doline i on je to odbio. Preostalo je, dakle, samo jedno: da bude uništen.

— Imaš li hrabrosti za ovaj poduhvat, Kejde? — zapitao je Leni Tompson izazovno.

Sve oči uprle su se u nadzornika ranča, jer su svi znali da Tompson priželjkuje Kejdovo mesto; tu želju on nije ni skrivao.

— Podimo! — rekao je Kejd.

Mak Gro se osmehnuo. — Znae šta? Noćas sam zaista dobro raspoložen. Pružiću Kejsiju još jednu šansu da ode.

— A kada on to odbije, mister Mak Gro — rekao je Leni Tompson hladno — spalimo njegovu kuću i njega zajedno sa njom!

— Mislim da ćemo baš to učiniti, Leni — rekao je debeli rančer.

Posle toga konjanici sa ranča „Dijamond M.“ pohrlili su niz padinu u dolinu.

Dok Holidej se po ko zna koji put okrenuo u postelji, iako je bio kraj avgusta sa dosta svežim noćima, njemu je ispod šebeta bilo pretoplo i nije mogao da zaspi. Mesečina se probijala kroz mrežaste zavese i obasjavala postelju i deo zida sa slikom bračnog para Kejsi i njihovog sinčića Adama. Kao i njegov otac Klint, mali Adam je imao kuštravu zlatnožutu kosu i lice prošarano pegama. Klint je bio visok snažan čovek širokih ramena i njegov sinčić je obećavao da će likom i stasom biti isti otac.

Holidejev pogled zadržao se na Klintovoj ženi Lini. Pri svetlosti mesečine izgledala je bleđa, ali Dok je znao da je u stvarnosti opaljena suncem i tamnoputa kao Indijanka. Imala je kosu crnu kao gavranovo krilo, tamne sjajne oči i vitko telo. Pomislio je kakav bi užitak bio pomilovati tu glatku kožu, meku i nežnu kao saten. Sam mu se sasvim razbio i on je svesno odbacio Linu iz svojih misli. Na um se vratio razgovor sa Klintom. Njegov stari prijatelj još iz dana kada su zajedno plovili po Misisipiju, izgledao je sasvim srećan u svom novom životu. Svakog dana morao je naporno da radi, najveći deo vremena provodio je kopajući rupe za stubove i ukucavajući teškim maljem debele kočeve u zemlju, ali je bio nasmejan i vedar. Nije mu smetalo što mu mišice pucaju od napora, što se znoji i peče na suncu, jer je zemlja bila njegova. Tačnije, on ju je kupio od države za simboličnu sumu novca, uz uslov da na zemlji ostane sedam godina i da je u tom roku oplemeni i unapredi. Ako bude mogao da ostane...

To „ako“ bilo je jedina senka na Klintovom vedrom licu i nadnosila se nad njegovu sreću u obliku čoveka po imenu Mak Gro, surovog rančera starosedeoca koji je do ta-

da suvereno vladao tom oblašću. Kurt Mak Gro je smatrao da je prerija njegova, a svakog naseljenika smatrao je za uigca koga treba jednostavno zgaziti. Nije ga se ticalo to što su naseljenici bili ljudi kao i on, što imaju porodice, žene, decu. On je jednostavno mislio da svi drugi nemaju pravo da dišu isti vazduh sa njim, da čak nemaju ni pravo na život.

Da, Mak Gro nije ni prvi ni poslednji koji je tako mislio, rezignirano se prisetio Dok Holidej i opet promenio položaj u postelji. Pred oči mu je ponovo izašla Lina, usnula u toploj postelji, sa kosom rasutom po jastuku. Topli žmirci prostrujali su njegovim telom i on se ljutnuo na sebe. Na malom krevetu u uglu promeškalo se šestogodišnji Adam i to je Doka vratilo u stvarnost. Negde napolju u noći huknula je sova.

Odjednom je topot konjskih kopita razbio tišinu i Holidej se uspravio i seo u krevetu. U drugoj sobi čuo je škripanje metalnog madraca i šum bosih koraka po podu, a onda opet sve bliži tutanj u noći.

— Klinte... — začuo se Linin sanjiv glas.

— Ne miči se — rekao je Klint naglo.

Holidej je skočio iz postelje i navukavši pantalone i cipele, prišao prozoru. Žurnim pokretom ruke razgrnuo je zavesu i pogledao napolje na mesečinom obasjanu preriju. Trenutak kasnije konjanici su izbili na vrh tamnog uzvišenja koje se dizalo iza kolibe i zastali poredani u nizu odslikavajući se na srebrnastom nebu.

— Ko su oni, Klinte? — začuo se Linin uplašeni šapat.

— Ponoć je i sigurno je da nisu došli ovamo radi čistog vazduha — rekao je napregnuto — niti da nam učine prijateljsku posetu.

— Mak Gro? — rekla je Lina

drhteći dok je s naporom izgovarala reči.

— Tako izgleda.

— Gospode boze!

— Sklonite se od prozora, Lina — rekao je Holidej tiho ulazeći u dnevnu sobu i Lina se stidljivo pokrila rukama skrivajući zaobljene grudi, koje su se nazirale kroz tanku spavačicu.

Klint Kejsi nije primetio njeno snebivanje. Bio je obuzet prizorom na uzvišenju i dah mu je zastao kada se jedan krupan konjanik na belcu izdvojio od ostalih i kao senka smrti uputio se ka prednjoj strani kuće.

— To je onaj lupež Mak Gro — izustio je Klint Kejsi.

Gromadni debeli rančer je zaustavio konja. Lice mu je bilo zaklonjeno obodom šešira, ali je mesečina jasno ocrtavala njegovu siluetu. Izvesno vreme sedeo je u sedlu prelazeći pogledom po brvnari zgrađenoj rukama ljudi koji su se usudili da dodu na njegovu preriju. Po njegovom držanju i pogledu Holidej je znao da ne smera ništa dobro. Slika ponoćnih konjanika bila mu je suviše dobro poznata.

— Kejsi! — Mak Groov poziv ledeno je odjeknuo u noći. — Kejsi... ovde je Kurt Mak Gro.

— Čujem te, Mak Gro — Kejsi je širom otvorio vrata i prkosno stao pred svog neprijatelja.

Mak Gro je zažmirio očima. — Kasno je, Kejsi, i moji ljudi žude za snom i svojim posteljama, pa ću zato biti kratak!

— Nemamo mi šta jedan drugom da kažemo, Mak Gro!

— Moji ljudi su te posetili i preneli ti poslednje upozorenje — rekao je stočar. — Oni su ti kazali da za farmerski šljam nema mesta u ovoj dolini... prijateljski su te opomenuli da se odseliš... a ti si bio grozno grub i nepristojan prema njima.

— Ja sam ovde na osnovu zakonskog akta i vi to dobro znate! — izustio je Klint resko. U drugoj sobi čulo se kretanje malog Adama.

— Ah, čuo sam i ja o nekom glupom zakonu koji su napisali idioti koji sede u foteljama u Vašingtonu — podsmehnuo se Mak Gro. — Ali, ovde mi sami pišemo naše zakone, Kejsi. Pišemo ih kao što smo ih pisali od onog dana kada smo ovu zemlju oteli od Indijanaca. Ovde je jedini zakon čovek sa revolverom u ruci!

— Vremena su se promenila! — odgovorio je na to Kejsi. — Ljudi dolaze ovamo na Zapad! U ovoj dolini već ima dosta naseljenika, a dolaze i drugi...

— Znaš li šta, Kejsi? Ako nekim slučajem ti sutra ujutro budeš mrtav, mislim da će to većinu njih odvratiti od njihove namere... Kako one koji su već ovde, tako i one koji su na putu ovamo!

Nastala je duža tišina i Holidej je ulučio trenutak da se umeša. Znao je da, ukoliko to ne učini sada, uskoro više neće moći i da će talas nasilja probiti tanku branu još preostale čovečnosti i sručiti se na njih smrtonosnom silinom. Zaklonjen iza odškrinutog prozora, obratio se Mak Gro.

— To što kažete nije dostojno poštenog i odgovornog građanina Sjedinjenih Država, mister Gro. Znaate i sami kako smo dužni da poštuju zakon i da kazna za njegovo kršenje kad-tad stigne čoveka. U to sam se mnogo puta uverio.

Nastala je kratka pauza, jer Mak Gro nije očekivao da će u Kejsijevoj kući zateći još nekoga.

— Ko ste vi? — zapitao je nešto manje nadmenim tonom.

— Nije važno ko sam, mister Mak Gro, važno je da sam slobodan građanin ove zemlje i da

imam pravo da dišem vazduh i živim isto kao i vi... ili ovaj Klint Kejsi pored mene.

Ako je maločas pokazao izvesno iznenađenje i nesigurnost, sada je Mak Groov glas opet zvučao odlučno i grubo. — Možda na drugom mestu, ali ne ovde, mister, ne ovde! Ovo je zemlja stočara, a ne prokletih orača! Ako ste vi jedan od njih, mister, onda to važi i za vas, a sigurno je da jeste čim ste u kući farmerskog šljama.

U tom trenutku Holidej je iza sebe čuo šum i ugledao malog Adama sjajnih uplašanih očiju.

— Misis Lina, dete — rekao je Dok.

Lina je prišla i odgurala mališana na sigurnije mesto u ugao sobe i Dok Holidej je ponovo skoncentrisao pažnju na zbivanja pred kućom. Pre nego što je ponovo progovorio, odjeknuo je Mak Groov glas, tvrd, oštar i nepomirljiv.

— Pošto si prema mojim ljudima bio neučtiv, oni su odlučili da te noćas pošaljemo u pakao, Kejsi — rekao je Mak Gro. — Ali, ja sam rekao da hoću da budem fer prema tebi i zato ti dajem poslednju šansu. Spakuj stvari na kola i idi!

— A ako neću?

Holidej je video da se niz farmerovo čelo slijavaju krupne graške znoja i klize niz lice i bradu. Graške hladnog znoja. U izrazu njegovog lica bilo je pomešanog gneva i straha, a grudi su mu se ubrzano dizale i spuštale.

— Otići ćeš u pakao! Svi vi! — odgovorio je Mak Gro kratko.

Kejsi je uzdrhtao i digao pušku koju je držao u ruci. Holidej je video šta Kejsi sprema i došapnuo mu. — Čekaj, Klinte, ne brzaj! Treba dobiti u vremenu! — Ali Kejsi ga nije čuo. Prineo je pušku ramenu, a Mak Gro je netremice zurio u njega.

— Je li to tvoj odgovor? — zapitao je lažno blagim glasom.

Kejsi je nanišanio na rančera. — Odlazite!

— Oh, Klinte! — zastenjala je Lina. No, znala je da njen muž neće ustuknuti. Klint Kejsi je bio ponosit i uporan čovek.

— Odlazite! — grmnuo je Kejsi ponovo.

— Kejsi nam je dao odgovor, momci — rekao je Mak Gro.

Leni Tompson je digao pušku. Kejd je nadlanicom prešao preko usana, a onda se mašio revolvera. Jedan drugi kauboj sa ranča, melez Ramon Karlos, kresnuo je šibicu i zapalio buktinju koju je držao u desnoj ruci. Plamen je buknuo i bacio avetinjsku svetlost na niz konjanika sa ranča „Dijamond M.“

Kejsijeva puška odjednom je gurnula i Karlos se zaljuljao u sedlu. Zapaljena buktinja ispala je iz njegove ruke i trenutak kasnije, pre nego što je odjek pucnja zamro u daljini, puške konjanika sa ranča su zapraštale. Jedan kuršum pogodio je Klinta Kejsija u prsa i on se zateturao unazad i pao zaliven mlazom krvi koji je kuljnuo niz košulju.

Lina je kriknula, a Leni Tompson je dograbio buktinju iz ruke jednog kauboja, zapalio je i poterao konja u trk urlajući kao Apč.

Kejsi se pridigao i ponovo nanišanio, ali ga je plotun kuršuma bacio raskomadano na pod. Lina je pritrčala, dograbila pušku iz njegovih ruku i prišla vratima u trenutku kada je Tompson hitnuo zapaljenu buktinju. Buktinja je poletela kroz vazduh i uz tup udar pala na krov od dasaka. Krov je buknuo, suvo drvo je zapucketalo i osetivši miris dima, Lina je vrišnula. U očajanju, uperila je pušku na Tompsona, ali su iz mraka planula dva hica. Iz Lininih usta oteo

se uzdah nalik na jecaj i ona se teško ranjena zateturala nekoliko koraka unazad i pala u ugao sobe.

Tada je Holidej priskočio vratima i pre nego što ih je zatvorio ispraznio revolver na konjanike. Dvojica su pali, ali su ostali pohrlili napred vitlajući upaljenim buktinjama. U istom trenutku začuo se dečiji vrisak i iz druge sobe istrčao je mali Adam. Holidej se okrenuo da ga zaštititi od kiše kuršuma koji su lomili prozorska okna i zarivali se u drvene zidove, ali su u tom momentu dve zapaljene buktinje ubačene u odaju i zavese su huknule. Petrolej prosut iz razbijene svetiljke planuo je kao barut i cela odaja našla se u plamenu. Dečak je ponovo vrisnuo i potrčao majci koja je nepomično ležala na podu, a kroz buku vožara Holidej je spolja začuo glasan protest.

Bio je to Kejđ, nadzornik ranča. — Za ime božije, mister Mak Gro, unutra je i dete!

— Farmersko dete — nasmejao se Mak Gro.

Brvnara je bila napravljena od borovih debala i dasaka, i plamen se za nekoliko sekundi proširio. Plameni jezici lizali su sa krova, zidova i poda polivenog petrolejom. Holidej je pokušao da dospe do Lina i malog Adama zgrčenog pored nje, ali plamen mu je presekao put. Kašljući i grcajući ustuknuo je nekoliko koraka da uzme vazduha, a za to vreme konjanici sa ranča zasuli su ponovo kuću buktinjama. Holidej je priskočio prozoru i ispalio poslednja dva hica na jednog ubicu divlje zgrčenog lica i on se stropoštao iz sedla pogoden u čelo. Spolja mu je odgovorio plotun i kuršumi su zasuli sobu kidajući komade zapaljenih iverki i dižući hiljade varnica. Holidej je plegao po podu na mestu gde ga plamen još nije bio zahvatio.

Ljut dim ga je grizao za oči. Kroz izmaglicu suza ugledao je nepomično ielo malog Adama. Iz njegovog čela, probijenog kuršumom, slivao se mlaz krvi na upaljenu haljinu njegove majke. Verovatno da je nju bol trgao iz samrtničke nesvesti i ona je otvorila oči. Videvši svog mrtvog sinčića, vrisnula je prodorno i zanemarujući plamen koji ju je sasvim obavio, prigrllila ga je na grudima. A onda je bol od plamena nadvladao materinski instinkt i ona je ispuštala dete i počela se vrteti kao crv na žeravici. Iz grla su joj se otimali stravični kriči, od kojih se ledila krv. Kao izbezumljen, Dok je skočio, ali pre nego što je kroz plamen stigao do nje, Lina se zgrčila i ostala tako zgrčena u obliku buktinje.

Spolja je Dok ponovo začuo glasne proteste.

— Bože gospode, žena i dete! — Kejđov glas ličio je na stenjanje.

— Farmerska drolja i farmersko dete koje bi postalo farmersko đubre — odgovorio je Mak Gro zlobno.

Kao u najpaklenijoj mori, Holidej se našao na rubu ludila od užasa. Hteo je da pobegne iz tog pakla, ali nije imao kud jer je svuda oko njega bio plamen. Digao je ruku i podlakticom zaštitio lice. Na sebi je imao samo varnicama nago-relu košulju koja ga je sasvim malo štitila od užasne jare. Jedini drugi izlaz iz odaje bila su zadnja kuhinjska vrata, ali i kuhinja je buktala u plamenu. Bio je u klopci! Predstojala mu je smrt u požaru. Revolver koji je držao u ruci već je bio vreo, a plameni jezici oko njega počeli su mu hvatati pantalone. Užas je pobedio volju i krik straha pošao mu je iz grudi da bi ostao stisnut u zgrčenom grlu. Poskočio je sa mesta gde je stajao ka malom uzanom hodniku između kuhinje i spavaće sobe, gde

je bilo još nešto prostora nezahvaćenog vatrom.

Izgubivši ravnotežu, našao se na podu. Već je hteo da ustane kada mu je pogled pao na malu metalnu ručicu na podu. Podrum! Drhtavom rukom dograbio je dršku i s naporom digao poklopac u momentu kad su se užarni zidovi kuće zatresli pod pritiskom gorućeg krova. U malom podrumu nalazilo se nekoliko sanduka krompira i jabuka, ali je bilo dovoljno mesta za jednu osobu. Više nalik na grobnicu, podrum je bio vlažan i hladan, i okruženom paklom požara, nudio je Holideju primamljivo pribežište. Nemajući drugog izlaza, Dok je zakoračio niz tanke lestvice, ali je u tom momentu začuo lomljenje i tutanj. Pogledao je gore i sa užasom video kako se zapaljena tavanica ruši na njega. Mahinalno je digao ruku da se zaštiti, ali ga je teška zapaljena greda gurnula u ruku i tresnula po čelu. Pred njegovim širom otvorenim očima sve je zaigralo u suludom kovitlacu i pre nego što je pao na vlažno dno podruma, teška greda je zalupila poklopac za njim.

Zatim je oko njega zavládala tama i Dok je izgubio svest. Ležeći u mraku podruma i nesvestice, nije mogao čuti rušenje zidova i cele konstrukcije zgrade, niti praskavo pucketanje vatre.

Nije čuo ni kada se požar stišao i kada su konjanici konačno odjahali.

•

Koliko dugo je ležao u uzanom zagušljivom prostoru Holidej nije znao kao što nije znao ni kako je tu dospao. U stvari, nije znao ništa drugo sem da postoji, diše vazduh i oseća bolove u glavi i celom telu, pa i to neka-

ko muklo i otupljeno. Pokušao je da se seti gde je, ali mu to nije pošlo za rukom i to ga je zaprepastilo. Šta se to desilo sa njim? Kako je moguće da ne zna baš ništa o onome što je prethodilo ovom mučnom buđenju. Što je još gore, nije mogao da se seti ni gde je bio pre nego što se našao na ovom mestu, niti čega pre toga, a ni sve dalje unazad... zahvatio ga je užas! Pa on se ničega nije sećao! Da li je to bilo moguće?!

Oko njega bilo je tesno, zagušljivo i sve je mirisalo na dim. Pogledao je gore i kroz malu rupu na tavanici ugledao tračak blede svetlosti. Popeo se pipajući uz lestvice i u jednom momentu od vrtočnice zamalo što nije pao. Uspeo je da ostane na lestvicama i stigavši do pukotine, video da je ta pukotina u stvari otvor na nago-relom kapku. Nalazio se u nekom podrumu! Pokušao je da dignu kapak i ruka mu je prošla kroz ugljenisanu dasku. Još nekoliko pokreta rukom i otvor je bio dovoljno širok da se kroz njega mogao provući. Učinio je jedan mali napor i našao se na površini, kao pustinjski zečić koji je izašao iz svoje jazine. Iznad njega dizalo se nebo, plavičasto i rumeno pri kraju dana, a oko njega svuda se crnelo zgarište zatrpano pepelom i nago-relim gredama koje su se mestimično još dimile. Zemlja na kojoj je ležao još je bila topla. Zgarište, gluha samoća i nemogućnost da se seti bilo čega pritisnuli su ga kao neizdrživ tovar. Šta se to desilo, kako je bilo moguće da se ničega više ne seća?

A onda ga je preplavio val straha. Znao je da se desilo nešto strašno, ali nije mogao da dokuči šta. Osvrnuo se oko sebe kao da od nekoga očekuje pomoć, ali pomoć nikuda nije dolazila. Začuo se rani huk sove kao vesnika dolazeće

noći. A onda, shvativši odjednom da mora pobeći sa tog mesta užasa, počeo je da trči. Nije znao od koga niti kuda beži, ali je znao da mora pobeći. U početku je imao nejasan osećaj da mora potražiti ljude ako ih ima u blizini, a onda mu je neko mutno sećanje nagovestilo da je ceo njegov košmar delo ljudi i on je odustao od pomisli da ih potraži. Umesto toga shvatio je da, naprotiv, mora bežati od ljudi koji su uzrok paklenog zla koje ga je zadesilo. Sa uzanog puta skrenuo je u šiblje i šumu. Pljuskajući nogama, pregazio je potok i na drugoj obali pao licem u blato.

Zamazan blatom ustao je i nastavio da hoda kao u snu. Trnje mu je kidalo košulju i grebalo ga po telu i rukama. U jednom momentu imao je osećaj kao da se penje, a onda se i taj osećaj izgubio i svi utisci o svetu oko njega zbrkali su se u opšti haos. Prigušujući stenjanje koje niko nije čuo, hodao je dalje posrćući, saplićući se, padajući i ustajući da bi ponovo nastavio da hoda. Znao je samo da je svuda oko njega mrak i da iza obližnjeg brdskog predela do njega dopire zavijanje vuka. Posle toga došla je svetlost dana, žega i žed, a zatim opet mrak noći, zvezde i sablasna mesečina, praćeni lepršanjem krila buljave sove. To smenjivanje nastavilo se isprekidanom besmilenom zbrkom bolesne fantazije. Mučila ga je glad. Pokušavao je da je utoli bobicama šumskog žbuna, ali ga je njihov opor ukus naterao da povraća. Imao je sve manje snage i konačno je pao pored jednog oborenog polutrulog debila bora. Odnekud je do njegovih ušiju opet doprlo zavijanje vuka. Naježio se, ali više nije imao snage čak ni za strah. Zahvatila ga je ravnodušnost, umor i fanatična želja da prekine sa groznom stvar-

nošću sa kojom se sudarao. U takvom jadu klonuo je pored debila i izgubio svest.

II

Kad je otvorio oči, prvo što je Dok Holidej video bio je plamen vatre.

U njegovoj podsvesti pokrenuo se točak stravičnih uspomena, mutnog sećanja na požar i plamen svuda oko njega. Učinilo mu se da su se plameni jezici pružili prema njemu i on je prigušeno zastenjao. Onda se nečija ruka blago spustila na njegovo rame i Dok je kao iz daljine začuo nečiji glas.

— Ne boj se, čoveče, bezbedan si!

Sav sleđen, Holidej je ostao da leži bez pokreta, zureći u siluetu koja se nagnula nad njim. Vrhovi borova, kao vrhovi strele okrenuti prema nebu, zabadali su se u njegovu plavetnilo i nejasna senka pretvorila se u lice nekog čoveka. Dok se zagledao u par blagih, ozbiljnih očiju. Te oči su svetlucale ispod dignutih čupavih obrva. Veliki kukast nos pomerio se i mesnate usne su se rastavile i otkrile zube požutele od duvana.

— Kako se zoveš? — zapitalo je nepoznato lice.

Holidejeve usne su se otvorile, ali iz njegovih usta nije izašla ni jedna reč.

— Hajde, hajde, ne boj me se — rekao je čovek uz ohrabrujući osmeh. — Čuj, mladiću mislim da te tako mogu zvati jer si mnogo mlađi od mene, hajde da se nešto dogovorimo. Ja ću tebi reći moje ime, a ti ćeš meni reći svoje. Važi?

Holidej je progutao pljuvačku. Grlo je osećao kao osušen, ispečen tunel. Ruke i zglobovi su ga boleli. Nije imao pojma kako se našao u ovom logoru, ali nešto mu je govo-

rilo da nije u opasnosti. Ovaj čovek ozbiljnog ali dobroćudnog lica nije izgledao kao neko ko će ga ugroziti.

— Ja se zovem Tom — rekao je čovek i nabrao obrve. — Tomas Augustus Arčibald Formen, ako hoćeš baš puno ime. Ali, obično me zovu kratko Tom. A ti?

— Ja sam... — zaustio je Holidej promuklo i začutao.

Formen je sačekao trenutak i misleći da njegovog sagovornika treba ohrabriti, dodao... — Ti si... hajde reci.

— Ja sam... — zaustio je Holidej i ponovo začutao. Praznim pogledom zablenuo je gledao u Formena čudeći se i sam zašto mu na um ne dolazi odgovor na tako jednostavno pitanje.

— Hajde reci — bodrio ga je Tom blagim glasom. — Valjda znaš kako se zoveš?

Holidej je odmahnuo glavom. Tek tada je u njegovoj zamućenoj svesti na površinu izbilo saznanje da ne zna kako se zove i začudo, to mu u ovom trenutku nije čak ni zasmetalo. Bio je umoran i nekako sanjiv, i sve što je želeo bilo je da se odmori i ispava. Njegov pogled počivao je na tom čoveku sa ras-kopčanom kariranom košuljom koja je videla i boljih dana, čoveku koji je mirisao na goveda. Sem košulje, stari čovek imao je na sebi iznošene pantalone sa rupom na levom kolenu.

— Ne znaš? — promrmlija je Tom Formen i počeo se potiljku. Tom je imao gustu čupavu kosu kojoj su trebale frizerske makaze. Zavrteo je glavom i nastavio — Čudno. Većina ljudi to zna čak i ako ne zna ime svog dede ili čak oca. No znao ili ne, to nije važno. Znaš kako sam te našao? Spavao si kao zaklan pored onog borovog debela i po tvom izgledu rekao bih da

si pešice prevalio veliki put. Oda-kle si došao?

Holidej je lagano zavrteo glavom.

— Ne znaš ni to? Čuj, mladi čoveče, nemaš potrebe da od mene nešto kriješ. Sigurno je da nisi odbegli kažnjenik, jer u blizini nema zatvora, a i da jesi, to se mene ništa ne bi tičalo. Stari Tom nema ništa protiv onih koji ponekad malo predu granicu zakona — namignuo je lukavo Holideju. — Čak naprotiv. No, ti suviše dobro izgledaš za razbojnika. Pantalone, košulja i cipele su ti poderani kao da si se sa medvedima rvaao, ali su od finog materijala. Prema tome, stari Tom zna da pred sobom ima čoveka kome do nedavno nije išlo loše. Dakle, šta je bilo, izgubili ste se iz karavana kojim ste putovali ili tako nešto?

Holidej je odmahnuo glavom. — Zaista ne znam. Verovali ili ne, ne sećam se ničega što je bilo sa mnom pre momenta kad sam se probudio u vašem logoru.

Tom Formen ga je pogledao setnim očima. Bio je toliko iskusan da je znao da ovaj nesrećni čovek govori istinu. U početku je malo sumnjao, ali sada mu je bilo jasno da čovek koga je našao i šumi polumrtvog od gladi i umora, zaista ništa ne zna o sebi.

— Pantalone su ti mestimično nagorele kao da si bio u nekom požaru?

— I meni se tako čini — rekao je Dok — ali ne znam da li je to stvarno bilo ili sam sanjao.

— Nisam čuo da su Indijanci na ratnoj stazi. U poslednje vreme su mirni. A banditi? — Formen je zavrteo glavom. — U svakom slučaju, sigurno je da si dobro pešačio i da si pao od umora.

Holidej je ćutao. Nije se sećao ničega sem zavijanje vuka i straha

da će nestati u bezdanu mraka. Sećao se i vatre, žeđi i umora.

— Da, prešao si veliki put, kao da si od nečega bežao. Pa lepo, čoveče, to je nešto što dobro razumem. Vidiš, ja sam u životu dosta bežao i nije mi se jednom desilo da padnem na zemlju od umora i zaspim.

Holidej je na tu izjavu nabrao obrve, ali Formen to nije primetio.

— Mora biti da umireš od gladi i da si žedan kao izgubljen u pustinji — nastavio je starac. — Moraćeš da se zadovoljiš onim što imam. Ovo nije hotel „Rio” u Frisku, to moraš da znaš! Možeš da dobiješ samo suvo usoljeno meso i crnu kafu. Šta kažeš na to?

Holidej je umorno klimnuo glavom i čupava Tomova figura nadnela se nad vatru da podgreje kafu u ulubljenom pocrnелom čajniku. Nasuvši malo crne tečnosti u jednu limenu šolju, pružio ju je Holideju, a uz to i komad sušene govedine i nož kojim je Dok žurno počeo rezati i halapljivo jesti.

— Šta nameravaš da radiš kad se ispavaš i odmoriš? — zapitao je Tom gledajući kako Holidej proždire komade suvog mesa. — Imaš li neki plan za bližu budućnost?

Ne dižući pogled sa hrane, Holidej je slegnuo ramenima.

— To sam i mislio. A kuda nameravaš da pođeš? Jesi li razmišljao o tome?

Holidej je ponovo slegnuo ramenima, ali su njegove oči otkrile izvesnu zbunjenost. Postavljena pitanja očigledno su ga uzemiravala.

— Šta da radim s tobom, pitanje je sad? — progovorio je stari sebi u bradu. — Pošto ne znaš ko si i odakle si, onda sigurno ne znaš da li imaš rođake i prijatelje.

— Ne znam — Holidej je gledao Toma kao da se tek probudio.

— Pa razumljivo. Znači da razmišljamo. Ne znaš ko si ni odakle

si došao, nemaš rođake ni prijatelje i nemaš kuda da pođeš. Do najbližeg grada ima bar četrdeset milja i tamo ne možeš ići pešice. A i ako stigneš, nemaš novca, koliko sam mogao da procenim. Prema tome, ostaje samo jedna mogućnost: da pođeš sa starim Tomom... a to sam ja.

Holidej je završio sa komadom mesa.

— Jesi li još gladan. Evo, uzmi neki biskvit — ponudio ga je Tom pružajući mu platnenu kesu. Holidej je bez reči prihvatio kesu i grabežljivo zavukao ruku unutra. Ne trošeći uzaludno reči, pojeo je nekoliko biskvita zalivajući svaki zalogaj kafom. Još uvek je bio umoran od muka koje je pretrpeo, ali se već dobro osećao. Kada je Tom Formen uzeo duvankesu i počeo da zavija cigaretu, Holidej je osetio da mu se oči sklapaju. Nije poznavao ovog čoveka, ali se osećao sigurnim. Malo zatim počeo je da tone u san.

— Hvala ti — promrmljao je zaplćući jezikom od umora i zaspao pre nego što je završio rečenicu.

— Ne, ne bi bilo pravo da ga ostavim ovakvog — rekao je starac poluglasno mada ga niko nije mogao čuti. — Čini mi se da ću neko vreme čak morati da se brinem za njega. Moraću da mu dam i ime. Da, ime... znam ime koje će mu dobro pristajati, ime koje će odgovarati novom sinu Toma Formena. Durango! Da, Durango.

Ali, Holidej ga nije čuo. Spavao je dubokim snom.

— Da, spavaj Durango — rekao je Tom blagim glasom.

Formen je pogledao preko vatre do mesta gde su sapeta pasla dva govečeta. Osmehnuo se kada je uočio žig utisnut na njihovom boku: Bar Ju. To nije bio žig njegovog ranča, jer on ranč nije ni posedovao. U stvari, to i nisu bila njegova

goveda. No, kada bude izbrisao utisnuti žig, prodaće ih, za dobre pare iako nisu njegova. Zadovoljnog izraza lica, Tom Formen je otpio gutljaj kafe.

Pri kraju jeseni nebo Utaha postalo je sivo i olovno teško, a sa severa je počeo da duva hladan vetar. Ubrzo posle toga iz visokih planinskih predela došao je sneg i beli mekani pokrivač prekrrio je brdske prevoje i padine obrasle bokorima crvenosmede žalfije. Tom Formen pripremio je zbog toga svoj zimski logor.

— Hej, Durango! — povikao je Tom.

Holidej—Durango princeo je šake ustima i napavio trubu. — Ja sam ovde dole, Tome — odazvao se iz jedne niske dolje ispod brdskog prevoja, gde je njihov logor bio zaklonjen između nekoliko stena koje su sačinjavale krug nalik na malu činiju.

— Ina li divljači?

— Jedan zec — odgovorio je Holidej vraćajući se od mesta gde je postavio zamku.

Za tih nekoliko meseci Holidej se znatno promenio. Život u prirodi, napor i borba za opstanak učinili su da je nešto smršao, što je još više isticalo njegove mišićave ruke i ramena i vitak stas. Preplatio od sunca, izgledao je čvršći i otporniji nego ikada, a u zakrpljenim pantalonama i prostoj iznošenoj jakni postavljenoj krznom izgledao je kao kauboj koji s mukom zarađuje svoj nasušni hleb. Onaj ko bi ga takvog video nikada ne bi u njemu prepoznao famoznog Doka Holideja, pustolova i džentlmena. Ali, nije samo spoljni izgled bio glavna promena njegove ličnosti. Mada je njegovo psihičko stanje

bilo znatno stabilnije nego prvih dana posle gubitka pamćenja, bio je živahniji, spremniji za razgovor i šalu i više ga nije mučio onaj podsvesni strah od nečeg nepoznatog, on je ipak bio nešto sasvim drugo nego nekada. Uopšte uzet, to više nije bio onaj stari Dok Holidej. U svako doba, pa čak i kada je bio najodmorniji, osećao je neku tromost i sanjivost koja se ogledala u mutnom sjaju sivoplavih očiju. Te oči nisu sijale unutrašnjim vrcavim sjajem zvezda u letnjoj noći, nisu sekle oštricom leda, već su pratile svet oko sebe nirom široke pitome reke. To više nije bio britki i inteligentni Dok Holidej, pustolov panteriskog hoda i brz na pištolju kao zmija zvečarka, već dobroćudni poslušni Durango, čovek usporenih pokreta kao da na udovima nosi olovne tegove. Pa ipak, u nečemu je Dok sačuvao deo svoje hitrine. Moglo se skoro sa sigurnošću reći da nije izgubio ništa od svoje lovačke lukavosti i veštine, naročito kada se radilo o zamkama. Sada se Holidej—Durango penjao uz padinu sa ulovljenim zecom prebačenim preko ramena. Tom ga je s ponosom posmatrao. Zavoleo je tog čoveka kao da mu je pravi sin. Jedne večeri dok su sedeli pored logorske vatre, starac mu je to rekao i čak otkrio korene tog svog osećanja.

— Jednom sam zavoleo jednu ženu, ona se zvala Ana. Bila je vraški fina žena iako je bila Meksikanka. A tek njena lepota! Imala je divne tamne oči, a njeno telo... čoveče... oh, to se ne da zamisliti i ne mogu ni da ti ga opišem. Pa eto, Ana i ja smo se zavoleli. Možda bih je ja jednog dana uzeo za ženu, Durango. U svakom slučaju, posećivao sam je vrlo često, svaki put kada sam bio blizu meksičke granice. Ona mi je rodila sinčića i nazvala ga Durango. Da, imao sam

sina i mnogo sam ga voleo. A onda, jednoga dana kada sam otišao da ih vidim, njih više nije bilo. Zatekao sam samo dva groba iza male kuće. Banditi su ih oboje ubili. Ubili su i moju Anu i mog Duranga. Eto, zbog toga sam te nazvao Durango. Na neki način ti si zauzeo mesto mog sina.

Holidej je znao da Tom govori istinu. Dani su tako prelazili u nedelje, a nedelje u mesece. Dok Holidej je potpuno zauzeo mesto tog imaginarnog Duranga. Nije znao ko je i zato mu nije bilo teško da postane Durango i uživi se u tu ulogu, mada je znao da u njemu postoji i nešto drugo, neka druga ličnost koja nije Durango.

— Samo jedan zečić, šta? — rekao je Tom sa osmehom dok je odmeravao odranog zeca.

— Jedan, ali vrlo dobar.

— U svakom slučaju, biće zgodna promena. Umesto govedine — primetio je Tom.

— Moji zečevi bar ne nose žigove iz kojih se vidi da nam ne pripadaju — rekao je Holidej.

— Hajde, hajde, nemoj da si takav — rekao je starac i oči su mu zasvetlucale.

— Tome, kada ćemo se ostaviti krađe stoke?

Tom se osetio uvređenim. — Krađe stoke?

— Pa to što radimo je u svakom slučaju krada...

— Čuj, Durango, kad s vremena na vreme vidim neko divlje goveče, zalutalo goveče koje je miljama daleko od svog krda i koga niko ne poseduje, ja ga jednostavno prisvojim. To je sve.

— Zalutalo goveče sa žigom?

— Pa... neka zalutala divlja goveda imaju žig, a neka opet nemaju. To u svakom slučaju ne menja činjenicu da su goveda odlutala i da nisu ničija.

Holidej se osmehnulo u sebi. Sta-

rac je bio nepopravljiv. Sitne krađe bile su mu u krvi. On nikada nije bio zločinac, ali svejedno, nikada nije bio u stanju da se odupre iskušenju da ukrade jedno ili dva govečeta i da ih kasnije za dobre pare proda. U stvari, otkako su njih dvojica lutali širom Utaha, kradena goveda obezbeđivala su im hranu, odelo, sedla, pa čak i jednog konja za Holideja. Naravno, jednom ili dva puta desilo se da su jedva umakli, mada srećom ipak nisu bili nikada uhvaćeni. Kao ono jednom kada su ih kauboji sa ranča „Ha“ gonili do samog podnožja Planine Medveda, pošto je Tom prethodno lasom uhvatio jedno debelo goveče koje je provalilo ogradu i izašlo. Na njihovu sreću, počela je takva kiša kao da se nebo otvorilo i ta kiša je zamela njihove tragove, tako da su uspeali da se u toj izuzetnoj situaciji ipak spasu.

Tom je počeo da peče zeca.

Holidej je čučnuo pored vatre. Još jednom je uhvatio sebe zagledanog u plamene jezike i maglovite uspomene ponovo su mu se vratile. Čudno, pomislio je, nije mogao ničega da se seti, ali nije mogao ni da zaboravi apokaliptičnu sliku razbuktale vatre, paklenog požara koji je odredio njegovu prošlost, sadašnjost i budućnost. Jednoga dana možda će se setiti. Možda će tada izmaglica podsvesti postati java od koje je nekada bežao. Ali, više neće pobeći. Dočekaće sudbinu gledajući je u oči.

Bilo je kasno leto.

Trava je bila žuta a zemlja tvrda i spečena. Kiša nije padala već puna tri meseca i nivo vode u potocima bio je sveden na tanku nit koja je vijugala između retkih plitkih virova.

— Treba nam namirnica — rekao je Tom Formen.

— A imamo li još novca? — zapitao je Durango.

Tom je povukao dim iz cigarete i digao pogled do visokog mršavog čoveka koji je stajao pored njega. Mada su obojica bili odrasli ljudi, po nekom prirodnom toku stvari Tom je bio taj koji je brinuo za novac.

— Nismo još sve potrošili. Sećaš li se ona dva poslednja govečeta koja sam prodao... još uvek imam nešto novca.

— Goveda sa ranča „Cirkli Te“? Do vraga, Tome, sećam se da je bilo vrlo opasno poterati ih iz onako velike blizine ranča.

— Ah! Samo dva govečeta!

— Možda si uzeo samo dva, ali kauboji sa ranča „Cirkli Te“ primećivali su te... sećaš li se?

— Da... sećam se.

— Zašto ne digneš ruke od toga... zašto se negde ne skrasiš?

— Prestani da mi daješ pouke! U ovom trenutku nisu mi potrebne hrišćanske propovedi.

— Rekao si da će nam trebati namirnice — podsetio ga je Holidej.

— Mislim da bi ti mogao poći u San Felipe — rekao je stari kradljivac stoke. — Kupi nešto brašna, pasulja, mesa i ne zaboravi viski.

— A novac?

Tom mu je dao pet dolara. — I nemoj se zalepiti uz šank nekog saluna očujkajući sa nekom od onih nafrakanih žentura.

— Vратићу se najkasnije do zalaška sunca — obećao je Holidej.

Osedlao je svog crnog ždrepcu Šaha i odjahao mahnuvši starcu rukom u znak pozdrava. Poslednje čega se od Toma sećao dok se udaljavao prema San Felipeu bila je njegova silueta jasno ocrtana pre-

ma plavom nebu, silueta čoveka koji je ubrzanim tempom stario.

Holidej je poterao Šaha kroz nahereno drveće do starog puta poštanskih kola. Zatim se kroz suncem spečenu ravnici uputio ka mestu gde su se obasjane suncem belele zgrade gradića San Felipe.

III

Holidej nije često odlazio u grad. On i Tom su se uglavnom snabdevali hvatanjem divljači u zamke i lovom, a u gradove su odlazili samo onda kada im je to bilo neophodno. No pošto su u tom kraju bili već dosta dugo, odlazio je u San Felipe dva puta i to uvek u društvu sa starim kradljivcem stoke.

Dosta davno grad su naseljavali samo Meksikanci, ali sada su ih novonaseljeni Amerikanci daleko nadmašili brojem i dok je jahao glavnom ulicom, Holidej među ljudima koje je sretao nije video mnogo tamnoputih lica. Iz senki nadstrešnica u njega su mračno zurili prijavi prozori. Jedan natpis, obešen između dva visoka stuba, najavljivao je da je „Kec Pik“ otvoren za goste i Holidej je pomislio da ima dovoljno vremena za jedno piće pre nego što ode u trgovinu da kupi potrebnu robu. Sjahao je sa Šahovih leđa i omotao vodice oko privezišta. Visoki, dronjavo obučeni jahač zakoračio je na trotoar, prošao kroz leptir vrata i pustio ih da se još izvesno vreme njišu za njim.

Uputio se ka šanku, pored kojeg je stajalo pola tuceta svakodnevnih pijanih gostiju. Na drugoj strani odaje za jednim stolom kockar je prikupljao karte da bi ih ponovo podelio četvorici kauboja koji su učestvovali u igri.

Vlasnik krčme bio je jedan pot-

puno ćelav onizak čovek u znoj-
voj svilenoj košulji.

— Kaži — rekao je monotonim
glasom ne trudeći se čak ni da dig-
ne glavu sa novina kada se Holidej
približio.

— Viski.

Krčmar se okrenuo i uzeo sa
police iza sebe flašu i jednu čašu,
a zatim oboje stavio na šank ispred
sebe.

— Jedan dolar.

Tek tada krčmar je pogledao Ho-
lideja. Videvši ga, iznenađeno je
otvorio usta i nabrao čelo ostavši
bez reči. Kao da je hteo nešto da
zabašuri, nervozno je obrisao ruke
o kecelju.

— Šta nije u redu, mister? —
zapitao je Holidej.

— Uh... ništa.

— Gledate me kao da ste vi-
deli duha — rekao je Holidej krat-
ko.

— Izvinite, ne ljutite se mister.

Rekavši to, krčmar se uputio niz
šank i pohitao kroz vrata u jednu
sporednu prostoriju. Holidej je
slegnuo ramenima i nasuo sebi piće
u čašu. Zapazio je da je jedan pi-
janac nešto niže za šankom krišom
bacio pogled ka njemu i odmah
okrenuo glavu. Holidej je srknuo
viski. Dolazio je već u ovaj isti sa-
lun sa Tomom i tom prilikom jed-
va da ih je neko pogledao. Ali, da-
nas je iz nekog nepoznatog razloga
privlačio pažnju i Holideja je dra-
žilo što tome nije znao razlog.

Još uvek je bio zaokupljen tim
problemom kada je začuo nečiji
mekan glas, blizak šapatu. — Ho-
ćeš li me častiti pićem?

Okrenuo se ka devojci koja je
stojala pored njega, jednoj omale-
noj plavuši živahnih vrcavih očiju
i punih senzualnih usana na koji-
ma je lebdeo osmeh pun obećanja.

— Naravno — rekao je. — Ča-
stiću te pićem. Kako se zoveš?

— Hani — rekla je ona igrajući
očima kao na zejtinu.

— Ja sam Durano.

— Izgleda da je Sem otišao neg-
de pozadi — rekla je Hani. — Čuj,
uzeću jednu čašu, pa ćemo se po-
služiti iz tvoje boce.

Holidej je gledao za njom dok je
obilazila oko šanka. Mogla je ima-
ti negde oko dvadesetak godina,
zaključio je, i na njenom licu još
uvek je bilo tragova mladalačke
nevinosti. No, odmerio ju je bez
predrasuda obuhvativši je celu br-
zim pogledom: od dosta ljupkog li-
ca, pa do čvrstih isturenih grudi
utegnutih tesnom crvenom halji-
nom.

Našli su jedan sto u uglu i sme-
stili se.

— U redu, Hani — progovorio
je Holidej blagim glasom pošto joj
je napunio čašu — objasni mi, mo-
lim te, jednu tajnu. Zašto svi ov-
de gledaju samo u mene? To sigur-
no nije zbog toga što sam elegant-
no i gospodski obučen.

— O, nemoj se uzbuđivati zbog
njih — rekla je Hani prinoseći ča-
šu usnama. — Oni verovatno misle
da si vrlo hrabar kad si se usudio
da dojašeš u grad, ali to je vero-
vatno zbog toga što si se svakako
razišao sa njim.

— Ne razumem na šta to ciljaš?

Devojka se zagledala u Doka. —
Ali, ti to sigurno znaš Durango!

— Šta, šta to ja znam? — zapi-
tao je Holidej.

Nastalo je dugo ćutanje, za koje
vreme ga je Hani pažljivo posmat-
rала radoznalim očima. Odmahnula
je glavom sa nevericom.

— Ti ovde nisi redovan gost, ali
takode nisi ni potpun stranac. Lju-
di te prepoznaju jer si dolazio već
nekoliko puta... sa onim starim
čovekom.

— Pa?

— Durango — rekla je ona tiho
— mislim da bi najbolje bilo da se

odšetaš do šerifske stanice i tamo vidiš šta je istaknuto na oglasnoj tabli.

Holidej se namrštio, a Hani je nasula sebi drugu čašu pića. Primećivao je poglede koje su igrači pokera jedan drugome dobacivali i prigušen šapat koji mu je dopirao do uha. Osećao se neprijatno i porcrveneo je. Očigledno da se nešto desilo, ali niko nije hteo da mu da direktan odgovor.

— Pogledaj oglasnu tablu — promrmijala je Hani uzimajući čašu.

Holidej je krupnim koracima prišao leptir vratima i izašao. Jedan pijanac ga je otpratio pogledom dok se udaljavao trotoarom i dok je prelazio ulicu na mestu gde se gradska kapela sučeljavala sa malom zgradom koja je služila kao šerifova kancelarija. Više prolaznika zastali su i ljubopitljivo pogledali Holideja, koji je zastao pred šerifskom stanicom i zagledao se u sveže odštampanu poternicu prikucanu u sredini table.

„Traži se zbog krađe stoke.

Tom Formen.

Star oko šezdeset godina.

Nagrada dve stotine dolara.”

Holidej je osetio da mu se ledeni žmarci penju uz kičmu i on je dosta dugo ostao zagledan u sveže odštampanu poternicu. Ispod ovih krupno pisanih reči bilo je sitno odštampano da će nagradu za hvatanje kradljivca isplatiti ranč „Cirkle Te”. Holidej se lagano okrenuo i našao se pred radoznalim i neprijateljskim očima građana. Sad mu je bilo jasno zašto je od samog dolaska u San Felipe bio objekat njihove pažnje. Oni su ga se sećali kao čoveka koji je bio u društvu sa Tomom Formenom kada je ovaj pre toga dolazio u grad. Očigledno da su pretpostavljali da su se njih

dvojica u međuvremenu rastali i pošli svaki svojim putem, da je jedan krenuo putem bežanija pred zakonom, a drugi opet putem poštenja, respektovanja zakona, inače bi u suprotnom Holidej već davno bio uhapšen i iza rešetaka. No i pored toga, pogledi mnogih očiju govorili su mu da u San Felipeu nije dobrodošao gost.

Pošao je pešice nazad do Šaha i pojahao ga pritisnut teškom podnevnom žegom. Projahao je pored nekoliko grupica ljudi, koji su stojeći na trotoaru nastavili da šapuću o njemu, i zaustavio se pred trgovinom mešovite robe. Na brzu ruku kupio je što je hteo od trgovca koji nije bio raspoložen za razgovor. Zatim se uputio izvan grada. Još uvek ga je držala ona hladna jeza. Do sada je stari Tom uspevao da izvrda i da ne bude zvanično oglašen za kradljivca stoke. Predstavnici zakona su možda sumnjali, možda čak i verovali u njegovu krivicu, ali do tada ga niko nije otvoreno označio kao kriminalca. Sve do tada! Holidej je tiho prokrio Tomovu nepromišljenost što je ukrao goveda sa ranča „Cirkle Te” iako su se goveda nalazila vrlo blizu samog ranča.

Holidej je petama pobo konja u kas i penjući se uz jedan dugačak brdski prevoj, zastao na jednom skrivenom mestu da bi se osvrtnuo za sobom. Plašio se da su ga građani San Felipea možda pusili da odjaše kako bi kasnije pošli za njim u nadi da bi ih on mogao odvesti Formenu. No, iza njega sve je bilo mirno i nigde se nije video oblak prašine. Naravno, može biti da su svi verovali da se rastao sa Tomom Formenom, obzirom da je u grad ovoga puta došao sam. No s druge strane, možda je postojao još neki razlog

zbog kojeg se građani San Felipea nisu hteli mučiti da ga prate. Možda su oni znali nešto što Holidej nije znao. Okrenuo se ponovo u sedlu i poterao Saha niz drugu stranu brdskog prevoja. Hitao je ka njihovom logoru.

Bred Larkin je izvukao dugu „vinčesterku“ iz futrole na sedlu.

— Mislim da će on biti tamo gore, Džoe — rekao je Larkin tiho, ledenog pogleda prikovanog za stub dima koji se dizao kroz plavičasti suton. — Tamo gore, ispod prevoja.

— Ja ću napraviti polukrug oko onih stena — rekao je Larkinov pratilac tihim piskavim glasom. — Ti se prišunjai pravo uz brdo.

— Pazi na onog drugog — upozorio ga je Larkin odmeravajući težinu puške u desnoj ruci. — Oni na stanici u Džunti rekli su nam da Formen sa sobom vodi nekog tupavog tipa koji klima kao medved. Ali, čovek nikad ne zna da li je i takav možda spretan sa revolverom.

Džoe Menering je izvukao šestometak iz futrole. Pogledom je potražio mesto nadstrešnice od cvrčaste peščane stene sa koje se dizao vijugav konac dima. Nadlanicom je prešao preko opuštenih usana.

— Da li nam je on stvarno potreban? — pronumlao je.

— Šta? — zagledao se Larkin u njega.

— Pa hoću da kažem da već imam robe za pet stotina dolara.

Larkin je bacio pogled do tovarnog konja. Telo privezano za sedlo davno je već bilo ukočeno i kruto i mada je lež bio umotan u nepromočivo ciračno platno, oko njega su

zujali rojevi plavičastih mušica. Miris smrti širio se jak i odvratan, ali Larkin i Menering bili su na njega već naviknuti. U većini slučajeva oni su svoje žrtve donosili mrtve. Mrtvaci su im na putu do najbliže šerifske stanice donosili mnogo manje glavobolje nego živi učenjeni, a vredeli su istu sumu novca.

— Znam da imamo — rekao je Larkin i slegnuo ramenima. — Ali, dobro bi nam došlo i tih dve stotine dolara. Šta smeta. Možeš to nazvati posebnom premijom.

Menering se još uvek dvoumio. Kod Pain Poit Pasa stigli su najzad učenjenog bandita Densera i istog trenutka kada se mašio revolvera, Larkin mu je ispalio metak u glavu. Vracajući se u oblasno sedište na istoku, gde ih je čekao novac za učenjenog razbojnika, svratili su u gradić San Felipe, gde je Larkin odlučio da pokušaju da uvećaju njihov prihod time što bi uhvatili i čoveka za kojim je poternica dan ili dva pre toga bila istaknuta na oglasnoj tabli ispred šerifske stanice. Larkin je tvrdio da će to biti sasvim lak posao. Konačno, njihov plen je, ako je verovati poternici, bio negde oko šezdeset godina star. Tako su se oni uputili iz San Felipea prečeni blagoslovom izvesnog broja građana koji su smatrali da ako ranč „Cirkli Te“ želi da se kradljivci stoke kazne, onda je to dobro i za stanovnike San Felipea. U stvari, neki građani su objasnili lovcima učenjenih gde su prestupnici u poslednje vreme viđani. Put ih je vodio preko poštanske stanice u Džunči, a odatle do ovog uzvišenja crvenih peščanih stena.

Lovci učenjenih su sjahali i počeli da se provlače između stena.

— Ne vidim onog drugog, mlađeg — rekao je Larkin nastojeći da ohrabri svog ortaka.

— Da — promrmljao je Menering

otežuci, ali sa izvesnim olakšanjem. On je bio od onih ljudi koji nisu voleni da rizikuju. — Tu je samo stari lešinar. Može biti da onaj mlađi više uopste nije sa njim.

— 'To će naš posao učiniti mnogo lakšim — rekao je Larkin i digao pušku. — Kao što sam rekao, ja ću napraviti polukrug da bih mu došao s boka, a ti podi pravo napred.

Larkin se udaljio od svog visokog ortaka. Mali lovac učenjenih bio je krajnje ružan čovek, zarastao u bradu, sa hladnim pogledom očiju koje su podsećale na smrt. Sa Meneringom je janao zajedno već pune dve godine i oni su predstavljali idealni par lešinara. Oni su se uostacim ne zbog toga što su jedan drugog voleli, već zato što su jedan drugome bili potrebni. U svakom okršaju dva revolvera više su vredeli nego jedan.

Privlačio se sve bliže svom cilju osećajući sve jači miris izgorelog drveta i dima. Matora raga od konja počela je kopati nogom tvrdo tlo i Tom Formen je digao pogled sa vatre. Istog trenutka starac je nabrao obrve i ustao. Stajao je za trenutak kao ukopan, obasjan crvenkastom svetlošću zamirućeg dana, mada mu je brada slepljena za lice ipak ostala sivkasto seda. Larkin ga je gledao preko nišana naperene puške. Starac je zaista imao oko šezdeset, ali na licu lovca učenjenih nije bilo ni traga milosrđa. Davno je on već bio raskrstio sa osećanjima normalnog čoveka. Za njega učenje ljudi nisu bili ljudi. Oni su samo predstavljali određenu sumu novca i u ovom trenutku Larkin nije gledao jednog starog čoveka već samo telo vredno dve stotine dolara.

— Ni makac! — viknuo je Larkin.

Bled u licu, Tom Formen je stajao bez pokreta, nogu kao ukopanih u pesak. Larkin je lagano sišao sa stene dok je Menering ušao pra-

vo u logor držeći u ruci čvrsto stisnutu dršku naperenog revolvera. Bled u licu, drhtavih usana, Formen je šetao pogledom od jednog do drugog.

— Drži šape visoko i budi miran, stari — rekao je Džoe Menering. — I drži ih dalje od revolvera!

— Šta je ovo, do davo! — zavapio je Tom Formen. — Šta ovo znači? Prepad? Pljačku?

— Zaveži — naredio je Larking ledeno dolazeći u logor.

— Odabrali ste pogrešnog čoveka — rekao je starac dršćući. — Ja sam švorc. Sve što imam to su sedlo i ova matora raga.

— Nismo mi pljačkaši, stari lupežu — rekao je Larking uz prigušen kratak kikot. — Nismo kao ti!

— Šta? — Tom Formen je netremice zurio u otvor Larkinovog naperenog revolvera. — Da vi biste sa ranča „Cirkl Te“?

— A ne, mi nismo kauboji — rekao je Menering podrugljivo. — Žigosanje stoke nije posao za nas. Ne, lupežu, mi smo ono što nazivaju građaninom koji vrši svoju dužnost...

Slobodnom rukom Džoe Menering iz zadnjeg džepa pantalona izvukao je jedan savijen komad papira. Smeškajući se, bacio ga je na zemlju.

— Pročitaj!

Formen je progutao pljuvačku. Pogledao je revolvere uperene u njega, a onda se sagnuo i uzeo papir sa zemlje. Razvio je poternicu i zinuo videvši kratke, jasno ispisane reči iz kojih je razbrao da je učenjen na iznos od dve stotine dolara. Sa nevericom je zurio u poternicu. Ceiog života uspevao je da se provlači sa sitnim kradama, ali sada su ga odjednom njegovi gresi očigledno stigili. Setio se kauboja sa ranča „Cirkl Te“, koji su ga videli i sa usana mu se omakla kletva.

Digao je pogled sa poternice do Larkinovog nasmejanog lica.

— Prijavi lovci učenjenih! — izustio je Tom Formen nemoćno.

— Ali smo samo građani koji vrše svoju dužnost, Formene — rekao je Larkin. — Oduzmi mu revolver, Džoe.

Menering je izvukao šestometak iz futrole na starčevom bedru.

— Odvedi ga da vidi Densera — rekao mu je Larkin.

Menering je dohvatio starca za mišicu i poveo ga naniže, blizu mesta gde su stajali vezani konji. Zauzimali su se na jednoj ivici i Formenov pogled spustio se do tovarnog konja vezanog stotinu metara niže na padinu. Izvesno vreme starac je netremice zurio u konopcima uvezan ljudski leš, a onda je osetio hladan dodir čelične cevi Larkinove puške na svojim ledima.

— Kao što vidiš, imaš mogućnost da biraš, stari — rekao je Larkin tobož prijateljski. — Ili ćeš mirno poći sa nama i bez ikakvih podvala, u kom slučaju ćemo te odvesti u oblasno sedište, gde će ti biti sudeno, a verujem da nećeš dobiti više od nekoliko godina zatvora, samo nekoliko godina zbog tvoje starosti... ili ćeš se ponašati kao neki budalasti junak, u kom slučaju ćeš ipak stići u Bufalo Plejns, ali kao onaj Denser dole.

— I to sa kursumom u trbuhu — dodao je Menering.

— Dakle, šta si odlučio, starče?

— Neću biti nikakvih podvala...

— Tamo nas čeka novac za Densera — objasnio je Larkin. — Punih pet stotina dolara! I pošto zbog toga idemo u oblasno sedište, oni će nam isplatiti i vašljivih dve stotine za tebe.

Stari Tom Formen je sklopio oči. Da su nameravali da ga odvedu u San Felipe, mogla se javiti šansa da na putu do grada naidu na Duran-

ga... ali oblasno sediste nalazilo se u sasvim drugom pravcu i to čitava dva dana jahanja daleko. No, izbor nije bilo. Uхватili su ga na prepad, razoružali, i držali su ga na nišanu. A ovo zapakovano telo na konju, oko kojeg su zujale mušice, bilo mu je stravičan podsetnik da će ga hladnokrvno ubiti zbog najmanjeg povoda. Kako ih je samo mrzeo! Kako se samo gadio tih lešinara u ljudskom obliku! Ali, bio je uhvaćen u zamku i nije imao drugog izbora sem da se povinuje i mirno pođe sa njima.

Formen je lagano klimnuo glavom. — Neću vam zadavati nikakvu muku — rekao je promuklim glasom.

— Uveren sam da nećeš — rekao je Larkin i otkrio žute krezave zube. — Džoe, veži ga za njegovog konja pa da se brzo gubimo odavde.

Bilo je veče, smiraj dana. Nebo na istoku postalo je tamnije i senke na padinama sve duže, a vrhovi brda zarumeneli su se odsjajem sunca. Larkin je prvi izjahao iz logora vodeći tovarnog konja za sobom. Menering i Tom Formen jahali su jedan pored drugog, starac vezan rukama za jabuku svog sedla.

— Ne brini ništa, stari — rekao je Džoe Menering podrugljivo. — Samo nekoliko godine u čuzi! Kad izađeš, još uvek ćeš imati dovoljno vremena da se naživiš.

Uputili su se uz padinu, a iza njih ostao je napušten logor i vijugav stub dima koji se dizao ka tamnom nebu.

Vatra je bila skoro ugašena.

Holidej je sjahao iz sedla i sa revolverom u ruci osvrnuo se po ti-

hom napuštenom logoru. Stajao je tako izvesno vreme na sve jačem povetarca, nogu ukopanih u mekani pesak na kojem su se videli otisci nogu nepoznatih ljudi i prevrnut lonac za kafu pored vatre koja se već bila ugasila. Lonac za kafu bio je jedini predmet koji je našao. Svega ostalog nije bilo. Ni sedila, ni čebadi, ni hrane, niti bilo čega drugog.

Neka hladna jeza ga je obuzela. Video je otiske konjskih kopita koji su iz logora vodili uz padinu i dalje u noc. Zastao je da izbroji tragove. Našao je da su logor napustila četiri konja, uključujući i Tomovog. Prisetio se poternice i ponašanja gradana u San Felipeu i strah od nečeg uzasnog stegao mu je srce čeličnom šakom. Lovci učenjenih! Mora biti da su ti gadovi nagazili na Toma i odveli ga. Razlog što ga gradani San Felipea nisu pratili bio je jednostavno u tome što su oni sigurno znali da su lešinari već pošli da uhvate Toma. Protiv njegove volje sa usana mu je sletela psovka i on je ponovo pojahao Šaha.

Još jednom je bacio pogled na tlo. Nigde nije bilo tragova krvi. Po svoj prilici lovci učenjenih nisu ubili Toma i nameravali su da ga vlastima predaju živog ukoliko on ne bude napravio neku nepromišljenost. Razmatrajući tu mogućnost, Holidej je zaključio da stari takvu nepromišljenost neće napraviti.

Sledeći trag po mesečini, Holidej se udalio iz logora. Morao je naći Toma. Dugovao je starome zahvalnost i morao ga je spasiti, bez obzira koliko ga to koštalo. Naravno, stari je bio nepopravljivi lupež, ali prema njemu bio je i te kako dobar. Tom Formen se prema svom Durangu ponašao kao pravi otac. Prihvatio ga je u trenutku bede i nevolje, pomagao mu da se oporavi, hra-

nio ga, odevao i činio za njega sve ono što je činio za sebe: ukratko, omogućio mu je da živi životom za koji je jedino znao. Zamisljajući u masi lovce učenjenih koji su odveli Toma, Holideja je obuzeo bes. On je lovce učenjenih oduvek smatrao za poslednji otpadak ljudskog društva. Bili su to ljudi koji su živeli od krvavog novca, lešinari i otpadnici omraženi od društva, kojim su tobož služili.

Holidej je nastavio da jaše kroz noc.

Sa neba ga je gledao pun mesec, veliki, okrugao i žut, i njegova svetlost otkrivala mu je jasne tragove u pesku, koji su ga vodili sve dalje na istok. Malo po malo noć je odmicala. Pesak se pretvorio u sasušeno blato i put naglo spustio do korita neke reke. Šahove kopite zaronile su u žitko blato i Holidej ga je poterao na drugu obalu. Ponoć je prošla i slab vejar pretvorio se u povetarac koji je šumeo kroz granje žalfije. Trag je i dalje stalno vodio ka istoku. Konačno su prvi ružičasti prsti zore zaparali nebo iznad horizonta na istoku i Holidej je zaustavio Šaha da se odmori.

Konjanik je zapalio cigaretu posmatrajući dolazak dana koji se širio nad pustim predelom. Deset minuta kasnije Holidej je ponovo bio u sedlu. Sunce je grejalo njegovo neobrijano lice dok je sa osećajem krajnje usamljenosti jahao pustim predelom. Pesak i zemlja pretvorili su se u tvrdo kamenito tlo i trag je bilo skoro nemoguće pratiti. Pa ipak, Holidej je nastavio, orlovskim okom tražeći zagrebenu stenu ovde, slomljenu grančicu tamo i pomeren kamenčić ponegde. Napredovao je lagano i dan se polako izvukao. Još puna dva dana Holidej je pratio trag lovaca učenjenih. Pustinja i kamen ustupili su mesto travi, borovima i planinskim vrhovima i kada

je pored jedne okomite stene izbio na brusni prevoj. Holidej je zastao. Preu njim se pružala dugacka prostrana zelena dolina, prosarana rančevima i brvnarama.

Oujednom je nekim šestim čulom u tom prizoru naslutio nešto poznato. Sedeo je u sedlu pored stene obrasle sikašom i pogledom orao preko niskog lanca brežuljaka do sledeće doline, duze, prostranije i čak zelenije od ove koja se pred njim pružala. Senke prošlosti pokrenule su njegovo sećanje i on se napeo da mutno sećanje izoštri do žive stvarnosti. Bio je toliko obuzet tom željom da nije primetio opasnost koja se u vidu gladne pume obrušila na njega. Kada ju je video, bilo je već kasno, raširene kandže već su se pružale prema njemu. No zahvaljujući brzini potezanja pištolja, koja ga nikad nije napustila, imao je samo toliko vremena da potegne revolver i ispali hitac u široko razjapljenu čeljust. No metak nije mogao zaustaviti telo pume u letu, koje se punom težinom sručilo na nesudeni plen i oborilo ga s konja. Drugi hitac Holidej je ispalio pre nego što je pao na zemlju i tane je raznelo potiljak gladne zveri, ali je Holidej pri padu udario glavom o tlo i za trenutak ostao da leži ošamućen ispod mlitavog tela mrtve pume. Tek posle nekog neodređeno dugog vremena smogao je snage da ukloni sa sebe teret koji ga je pritiskao i zatresse glavom da bi odagnao vrtoglavicu. A onda... Klik! Nešto je kvrcnulo u njegovoj glavi i odjednom je nestalo sanjivosti i umora koji su ga mesecima držali. Slike predela postale su mu kristalno jasne i kada je ponovo bacio pogled do sledeće doline, shvatio je da je tu već ranije dolazio. Da, bio je već u toj dolini, sada je to sigurno znao. Bilo je to davno, ali nedoumice nije bilo. Skočio je sa zemlje i vinuo se u sedlo

zaboravljajući da uzme ispušteni revolver. Pojahao je žurno, prateći trag koji ga je odveo do brodskeg prevoja sa kojeg se pružao vidik na prostranu zelenu dolinu obasjanu popodnevnim suncem. U trenutku kada je ugledao tu dolinu, brana zaborava je pukla i njega je ponela bujica uspomena. Setio se vremena kada se zvao Džon Holidej i lice mu je ozario osmeh.

A onda je osmeha nestalo. Setio se Klinta Kejsija, njegove žene Lina i malog Adama. Još jednom se u mislima našao u onoj sudbonosnoj noći i kroz prozor male brvnare gledao Mak Groa i njegove konjanike sa zpaljenim buktinjama. Još jednom je dočarao sebi strašnu scenu smrti i požara i poslednje trenutke pakla doživljenog pre pada u podrum. Ponovo doživljeni užas zgrčio mu je lice i val mržnje stegao mu je srce.

Ruka sudbine skrenula mu je pogled do čela doline, gde se belela velika ranč kuća. Mak Groov ranč! Pogled mu je zatim odlutao do druge strane doline: nekoliko manjih kućeraka. Bile su to kuće farmera. Da li je u njima neko živio? Sasvim na kraju nekada se nalazila brvnara Klinta Kejsija. Sada je to mesto čadavih ruševina plenila trava.

Kao omadijan, Holidej je poterao konja prema tom mestu i posle desetaka minuta stigao do uzvišenja sa kojeg su se one noći sijrili Mak Gro i njegove ubice. Pedesetak metara dalje sjahao je i prišao gomili ugljenisanih ostataka koji su nekada bili dom. Visok korov skrivao je ono što nije izgorelo ili istrulilo od kiše i nevremena, ali i to malo čadavih i polutrulih greda dovoljno su osvežili Holidejevo sećanje da ponovo preživi neopisivo strašnu noć. Gazeći korov i komade ugljenisanih dasaka koji su prštali pod njegovim

nogania, Dok je prišao otvoru kroz koji se provukao i pogledao mesto svog čudesnog spasa. Radoznao da bolje osmotri svoju drugu kolevku, sagnuo se i digao polutnuli poklopac. Ono što je ugledao pri svetlosti dana na iznaku nateralo ga je da krikne od radosti. Na jednom sanduku belela se drška njegovog „kolta“.

Ponet radošću, kao pri susretu sa starim drugom, Dok se sjurio niz krikte lestvice i dograbio revolver. Za divno čudo oružje nije bilo nimalo zardalo, već samo zaprljano prašinom i čađu. Posle dobrog čišćenja biće kao nov, pomislio je Dok, i obrisavši ga koliko je mogao rukavom košulje, stavio je oružje u praznu futrolu. A onda je doživio još jedno iznenađenje koje ga je dovelo do ushićenja. U uglu tesnog podruma, upola zatrpanu pepelom i zemljom, našao je svoju zlatnu tabakeru sa inicijalima. To je bila neverovatna sreća. Da posle godinu dana nađe na istom mestu svoje najmilije stvarčice, to nije mogao ni da sanja, a tako nešto ipak se desilo. Obrisavši tabakeru, stavio ju je u džep jakne i izašao iz podruma. Tek kada se ponovo našao na svetlosti dana, njegovu radost nadjačao je gnev. Mak Gro mora platiti zlo koje je napravio.

A onda su se njegove misli vratile tekućem problemu. Tomu, koji ga je igrao sudbine i doveo ovamo. Poterao je Šaha nazad do mesta gde se odvojio od traga i onda nastavio tragom koji je vodio za Bufalo Plejns. Tamo su, dakle, lovci učenjenih odveli svoj plen.

Holidej se prisetio široke ulice, crkve pored koje je u dolasku prošao, saluna gde je ispio čašu hladnog piva pre nego što je odjahao na farmu Klinta Kejsija i štalu u kojoj je iznajmio konja. Neke slike sećanja nisu bile dovoljno jasne, ali grad bi i sada mogao lako da prepozna.

No, nije imao vremena za razmišljanje. Morao je saznati šta se desilo sa Tomiom i već ga je zamišljao u ćeliji gradskog zatvora Bufalo Plejnsa.

Bilo je već veče i tu i tamo u glavnoj ulici gorele su svetiljke dok je Holidej jahao putem prema granici gradskog atara. Put je vijugao kao zmija i izašavši iza jedne krivine zaklonjene malim uzvišenjem, Holidej se uputio ka početku glavne ulice.

No, odjednom je naglo zategao vođice.

Upravo ispred njega dizao se prastari hrast koji se delimično nadnosio nad put, večni stražar ogromno debelog stabla i čvornovatih grana sa kojih je opadalo skvrčeno lišće. Jedna od tih krivih grana nadnosila se visoko iznad puta i sa te grane vistic je neki nejasno uobličeni predmet. Hladan vetar pomilovao je Holideja po licu. On je poterao Šaha napred i prišao bliže drvetu. Predmet se uobličio u telo nekog čoveka koje je visilo na konopcu vezanom za tu krivu granu. Hladan znoj izbio je Holideju po čelu i on je dodirnom peta poterao konja brže da bi se zaustavio neposredno ispod drveta. Zategao je vođice, zaustavio konja i iz sedla se zagledao u staklaste beživotne oči starog Toma Formena. Sasvim lagano Holidej je pružio ruku i dodirnuo telo čoveka koji mu je bio iskren prijatelj u najtežim trenucima njegovog života. Tom Formen je bio hladan.

— Gospođe bože! — prošaputao je Holidej.

Od dodira Holidejeve ruke, ili od blagog naleta vetra koji je zašumeo u visokim granama prastarog hrasta, telo starog Toma pokrenulo se na užetu.

IV

— Našem šerifu ne treba mnogo vremena da obavi svoj posao, on je brz kao vatra — izustio je neki pijani rudar kašljucavim glasom i pružio ruku da ponovo dohvati bocu. — Ne, gospodine moj! Samo što su doveli onog starog lupeža, on je organizovao sudenje, osudio ga i odmah ga obesio!

Prisutni ljudi su se prigušeno nasmejali, a Holidej je ostao ukočen i zagledan u svoju čašu. Sedeo je sam za jednim stolom u uglu saluna, nagnut nad čašu i flašu. Već izvesno vreme salun se sve više punio kaubojima i rudarima koji su svračali na svoje uobičajeno večernje piće i razgovor i kao Holidej, većina njih videla je pri dolasku prizor na ulazu u grad.

— Kako se zvao taj? — zapitao je neko. Za sve njih obešeni čovek bio je nepoznati stranac i budio je njihovu radoznalost.

— Kažu da se zvao Formen — rekao je rudar.

— Nikada nisam čuo za njega. Je li bio neki ubica?

— Jedan od onih nevaljalaca koji su ga doveli svratio je ovde i rekao mi da je stari kradljivac stoke... A vi znate kako naš šerif postupa sa takvima. On ih veša, brzo i po kratkom postupku.

Holidej je srknuo viski iz čaše. Neki čovek gromadnog tela bučno se spustio na stolicu za njegovim stolom, ali Holidej nije obratio pažnju na njega. Bio je zapao suviše duboko u očajanje i ljutnju da bi ga se to ticalo. U stvari, udarac koji je doživeo videvši obešeno Tomovo telo još uvek ga je pritiskao i držao kao čeličnim kleštima. Tuga ga je bila ophrvla. Tuga i strahovit gnev. Stari Tom je bio prestupnik i kradom stoke, kojim je pribavljao

novac za hranu i druge troškove, kršio je ljudske zakone, ali u svakom slučaju on nije bio okoren zločinac koji zaslužuje kaznu vesanjem. Ta smrt bila je nepravda.

— Bilo je to vraski brzo sudenje — rekao je krečmar obraćajući se svima u salunu.

— Pa naravno da je bilo — rekao je neko drugi. — Naš šerif ima sudiju Kentona u džepu i to svi znamo. Ja sam bio prisutan i teško da bih to mogao nazvati sudenjem. Bila je to gruba, surova pravda. Stari lupež je priznao da je on taj čovek sa poternice koga traže zbog krađe stoke, i na to je sudija rekao da u ovoj pokrajini sve kradljivce stoke vešamo. Trebalo je da vidite lice tog starog lupeža. Plakao je kao da će oči isplakati. No, sudija je doneo presudu i svršena stvar. Naš šerif ga je priveo do hrasta i dželat je izvršio ostalo.

— A oni gadovi, lovci učenjenih koji su ga doveli, odjahali su sa njihovim krvavim novcem — zaključio je priču rudar obraćajući se novopridošlim gostima.

— Nevaljalci! — rekao je neko gnevno.

— U svakom slučaju, mi tu ne možemo ništa — promrmljao je neki kauboj. — Šerif vodi ovaj grad. Verovatno da bi Kenton osudio starog na godinu-dve zatvora, ali pošto mu je šerif bio za vratom i tražio najstrožu kaznu, on nije imao drugog izbora.

— Zaboravimog tog starog lupeža — rekao je neki ridokosi čovek. — Zabavimo se malo.

— Tako je! — umešala se na to neka mlada vitka žena sa tesnom haljinom koja se uz nju pripijala kao drugi sloj kože. — Hajdete, ljudi, navalite... mister Sigel je upravo rekao da je sledeća runda pića na račun kuće.

— Jupiii! — kliknulo je nekoliko ljudi.

Odjednom su građani Bufalo Pleinsa zaboravili na surovu pravdu, vešanje i šerifa, i pohitali prema šanku.

— Hej, čoveče... Zar je niste čuli? Piće na račun kuće! — gromadni čovek koji je sedeo za Holidejevim stolom okrenuo se na stolici. — Besplatno piće, čoveče! Ili je tebi možda već dosta?

— Reci mi, zar vaš šerif uvek veša stare ljude koji su učinili neki sitan prestup? — zapitao je Holidej otvoreno.

— Skoro uvek... naročito kradljivce stoke. Izgleda da time hoće da potvrdi svoj autoritet. Kada se jednom dočepa dizgina, kao naš šerif čovek obično voli da stvari tako i ostanu. Obesiti nekoga najbolji je način da se ostalima pokaže ko je gazda. A što to tebe toliko interesuje?

Holidej je pogledao svog sagovornika. Do sada ga niko nije prepoznao. To ga nije čudilo, jer ko bi dionjavo obučenog, neobrijanog čoveka za stolom u uglu mogao povezati sa gospodski odevenim džentlmenom koji je pre godinu dana samo svratio u taj salun da bi se raspitao za ranč Keistijevih. Sa druge strane, pak, niko ga nije mogao dovesti u vezu ni sa Tomom Formenom, jer su lovci učenjenih bili otišli.

— Ko je taj vaš šerif? — zapitao je Holidej.

— Zar ga ti ne poznaješ? Pa naravno, ti si ovde došliak. Naš šerif se zove Mak Gro.

— Mak Gro? — samo pominjanje tog imena preseklo je Holideja kao ubod noža u srce. Ime Mak Gro izgovorio je promuklim glasom, ali njegov sagovornik to očigledno nije zapazio.

— Da, Džoša Mak Gro. Sin sta-

rog Kurta Mak Groa i ako si nešto čuo o ovoj oblasti, onda bi trebalo da znaš da je Kurt Mak Gro ovde velika zverka. Vlasnik je ogromnog ranča, najvećeg u Utahu. Sem toga, nedavno je otvorio rudnik, strugaru i većina biznisa u gradu njegovo je vlasništvo.

— A njegovo je vlasništvo takođe i šerifska služba.

Kruppi čovek ga je podozrivo pogledao. — Šta kažeš...

— Nije važno — slagao je Holidej.

— Hajde da popijemo naše piće — rekao je Dokov sagovornik.

— Važi.

U tom trenutku lentir vrata su se širom otvorila i grupa ljudi nagrnula je u salun kao da je salun njihov. Na pola puta do šanka Holidej je zastao i oštro pogledao ćelavog čoveka koji ih je predvodio. Nije mogao da se seti imena tog čoveka, ali se dobro sećao njegovog lica. Video ga je one sudbonosne noći. I vreme nije ništa na niemu promenilo. Čudne pakosne, duboko usadene oči gorele su kao vatra pakla.

— Zdravo. Leni — povikao je krčmar. — Vi sa ranča „Diamond M“ znate kada treba da se pojavite. Piće je besplatno.

Leni 'Tompson' Holidej se dobro sećao da mu je Klint Keisi pričao o opasnom malom Teksašeninu koga su se svi naseljenici bojali. Taj mali zlikovac još je bio tu i ponašao se bahato kao da je mali bog. Možda je u međuvremenu postao i nadzornik ranča.

— Neki popularni ljudi — zapitao je Holidej svog sagovornika trudeći se da pitanje izgleda kao puka radoznalost.

— Popularni za nekoga.

— Kako to?

— Pa kod naseljenika nisu omiljeni.

— Još uvek imate taj problem?

— Mak Gro je pokušao da ga reši prošle godine i to mu je skoro uspelo — rekao je sagovornik prilazeći šanku, i uzimajući flašu.

— Ali, problem se ponovo javio. Ti prokleti naseljenici navalili su na Zapad kao skakavci!

— A kako građani gledaju na ove? — zapitao je Holidej pokazavši pokretom glave prema kaubojima sa ranča „M“, koji su se probijali kroz gomilu.

— Mnogo pitanja postavljaš. Mnogo si radoznao.

Holidej je slegnuo ramenima. — Dobro kažeš, hajde da popijemo piće.

Holidej se sa svojom čašom vratio za sto, ali njegov sagovornik je ostao sa jednom salunskom zabavljačicom. Dok je posmatrao ljude sa ranča „M“. Zapazio je da su se građani prema njima ophodili sa izvesnom dozom poštovanja i da ih krčmar služi pre ostalih.

Ispio je svoje piće i pogledao kroz prozor. Ulica je bila osvetljena brojnim svetiljkama i sve više konjanika pristizalo je pred „Red Gater“. Pogled mu je kliznuo do fasade zgrade zatvora sa krupno ispisanim naslovom „Šerif“ i sjajno osvetljenim prozorom. Mak Groov sin. Moraće, dakle, da se osveti dvojici Mak Groovih. Kurt će dobiti metak zato što je spalio porodicu Klinta Kcisijsa, a njegov sin Džoša će umreti jer je obesio Toma Formena.

Ali, ostvarenje njegove namere neće biti lako, a ako mu čak i uspe da ostvari svoj cilj, postaće čovek van zakona. Nije mogao jednostavno ubiti najmoćnijeg čoveka u pokrajini i gradskog šerifa a da od sebe ne napravi metu za lovce učenjenih do kraja svog života koji verovatno ne bi ni bio dug. No, bez obzira na sve, ništa ga neće sprečiti da ostvari svoje namere.

Mak Groovi će platiti svoje zločine i on će sačekati svoju šansu.

Veče je odmicalo. Oko devet časova „Red Gater“ je bio prepun ljudi i salunskih devojaka koje su sišle iz svojih soba na galeriji i pomešale se sa gostima. Jednom ili dva puta vitka devojka u tesno pricijenoj haljini, koja je objavila da kuća časti, pogledala je u pravcu Holideja sa više interesovanja, ali u tom momentu Holidej je bio obuzet razmišljanju o telu koje se liuljalo obešeno na konopcu. Mogao je ipak nešto da učini za Toma, uveravao je sam sebe... da osveti njegovu smrt.

Gomila gostiju se postepeno smanjila i veče se bližilo ponoći. Holidej je napustio salun i u prolazu klimnuo glavom devojci koja mu se osmehnula.

A onda se našao sam na ulici. Noćas će spavati van grada... u dolini svog drugog rođenja. Ali, pre toga morao je nešto da uradi. Pojahao je iz grada u noć i zaustavio se ispod drveta za vešanje. Presekao je užu iznad Tomove glave i telo je palo na zemlju. Pažljivo je prebacio telo preko sedla i poveo konja u dolinu. Trebalo mu je dva časa da nožem iskopa plitak grob i sahrani starca.

— Osvetiću te, Tome — obećao je. — Poslaću tog nitkova u pakao... zajedno sa njegovim ocem.

Proveo je noć pod jednom borom nedaleko od Tomovog groba. Sutra će morati da zaradi nešto novca i nadao se da mu to neće biti previše teško. U „Red Gateru“ kockalo se na veliko i nedostajao mu je samo početni kapital. Jedina stvar od vrednosti koju je imao sa sobom bila je zlatna tabakera, a ona mu je bila uspomena. Svejedno, moraće da je založi.

Okrenuo se na leđa i pogleda uperenog ka nebu posutom zvezda-

ma, oslušnuo šumove noći. Negde je huknula sova, a iz daljine iza prevoja začulo se zavijanje vuka. Ti šumovi noći bili su mu poznati.

•

Trgovac je pogledao tabakeru, zatim Holideja, pa onda opet tabakeru. Između vlasnika i skupocenog predmeta postojao je očigledan nesklad i trgovac je sumnjičavo zavrteo glavom. Taj čovek u pohabanom odelu svakako je negde ukrao ili možda čak opljačkao tabakeru, jer se drukčije nije moglo objasniti otkuda jednoj skitnici tako skupocen predmet. Uprkos ozbiljnog lica i otvorenog pogleda, bio je svakako lupež i to je valjalo iskoristiti.

— Otkuda vam ovo — zapitao je naglašeno sumnjičavo.

— Zar je to važno? Nudim vam stvar u zalogu i to je sve — rekao je Dok resko. — Hoćete ili ne?

Trgovac je opet zavrteo glavom. — Dobro, mogu vam dati dvadeset dolara.

— Samo dvadeset? Tabakera vredi najmanje dve stotine. — rekao je Dok ne skrivajući ljutnju. — Dobro, neka bude trideset.

— Vratite se šezdeset, uz rok vraćanja od dve nedelje.

Holidej se prezrivo osmehnuo. — Šajlok je prema vama bio pravi anđeo, trgovče. Ipak pristajem, jer mi je novac potreban.

Prikrivajući zadovoljstvo, trgovac je odbrojao trideset dolara i pružio ih Holideju. Mislio je da je napravio dobar posao jer nije bilo verovatno da će ova skitnica sakupiti šezdeset dolara za otkup tabakere. Iz iskustva je znao da se to neće desiti i da će mu skupoceni predmet ostati za male pare.

Holidej se okrenuo i bez reči izašao. U „Red Gateru” odabrao je

jedan sto u uglu i izvadio špil karata. Počeo je da ih meša i reda po solu, što je odmah privuklo četvoricu zainteresovanih posmatrača. Igra je ubrzo počela i sa promenljivom srećom Dok Holidej je isprva dobijao male sume. Jedan od učesnika u igri, neki omaleni čovek ljutog lica, koji se zvao Skrid, izgubio je nešto više od ostalih i počeo je forsirati oštiri tempo u želji da povрати izgubljeni novac.

— Plaćam, mister! — rekao je u jednom momentu, kada je Dok zatražio deset dolara.

— Imam ful — rekao je Holidej polazeći karte na sto. — Tri dame i dve sedmice.

— Sto mu đavola! — prasnulo je Skrid i bacio karte na sto pokazujući dva para.

— Na žalost, nemate sreće, mister — rekao je Dok. — Ja dobijam.

Holidejev dobitak popeo se do tog trenutka na pedeset dolara. Za njegov stil igre to je bio sasvim mali iznos, ali obzirom na publiku, morao se zadovoljiti i time. Dvojica igrača ustali su od stola nezadovoljni stalnim gubitkom.

— Dobro — promumlao je Skrid. — Neka bude još jedno deljenje, i to da ja podelim.

— Kako god hoćete — složio se Dok.

Holidej se zavalio na naslon stolice i stao da posmatra čovečuljka koji je mešao karte. Bilo je tek pred podne i u „Red Gateru” nije bilo mnogo sveta. Nekoliko puta zapazio je visoku vitku salunsku zabavljačicu koja je prethodne večeri objavila da kuća časti piće. Danas ju je malo pažljivije zagledao. Imala je plavu kosu i zelene oči koje su bacale poglede pune obećanja. Imala je duge, fino uobličene noge i zaobljene istaknute grudi čvrsto stisnute u raskošnoj haljini. Haljina joj je dosegala do

ispod sredine listova, a ne kao kod ostalih devojaka u „Red Gateru”. Ona je očigledno bila žena koja želi da nešto prepusti i mašti.

— Dve — rekao je Dok odbacujući dve karte. Zapazio je da je devojka prišla bliže njihovom stolu.

— Povećavam ulog na deset dolara — rekao je Skrid.

— Tih deset i još deset — prihvatio je zadovoljno Holidej, jedva čekajući da igra uzme veći zamah.

— Mislim da ste ovaj put zagrizli više nego što možete progutati, stranče — rekao je Skrid hvalisavo. Pogledao je smanjenu gomilu novca pred sobom. — Ali, prihvatam vaš izazov.

Holidej je sačekao trenutak, pa onda položio karte na sto. — Sedmica, osmica, devetka, desetka i pub karo, mister. Čini mi se da je to fleš i ukoliko nemate jači fleš, mister, novac je moj.

— Šta vi, vi... — Skrid je zastenjao. Karte su mu ispale iz ruku na sto. — Imam samo traljavi triling.

— Niste imali sreće — rekao je Holidej.

— Šta ste vi, profesionalac? — zapitao je Skrid sumnjičavo.

— Ne, nisam.

— Igrate kao da jeste.

Holidej je slegnuo ramenima. — To vam se samo čini. Tako čoveku izgleda kad gubi. U svakom slučaju. Skride, častiću vas pićem. Krčmare...

— Da?

— Bocu viskija.

Dok je nalivao sebi piće, Skrid je još uvek nezadovoljno mumlao. Pojava flaše privukla je nazad i dvojicu ljudi koji su pre toga napustili igru. Jedan od njih, neki rudar po imenu Klingli je rekao. — Noćas se desilo nešto čudno.

Njegov pratilac, čovek po imenu Kerison, digao je obrve. — Zaista? Šta to?

— Zar niste čuli? Neko je skinuo sa vešala telo onog obešenog kradljivca stoke i tela nigde nema!

— Nigde nema tela! — nasmejao se glasno Holidej.

— Možete se smeјati koliko hoćete, mister, ali to se desilo i šerifu Mak Greu ovo se nimalo ne svida. A ni Martinu.

— Martinu?

— Martin je grobar. Već je bio iskopao grob van groblja. Stari nevaljalac je trebalo da se sahrani kao siroman.

— Vraga! — izustio je Skrid i nabrao čelo.

— Hej, mister! — Kerison je laktom munuo Holideja. — Neko vas posmatra.

— Šta?

— Nemojte reći da niste primetili! Ona se zove Brendi i suvlasnik je ovog saluna. Drugi suvlasnik je Sigel, krčmar. Mister, ona vas posmatra još otkako ste ušli i sve mi se čini da imate velike šanse. Poslušajte moj savet i iskoristite šansu! Ne mogu da govorim iz ličnog iskustva, ali kažu da je jedan čas sa Brendi vredan stotina godina u raju. Znaite šta mislim?

— Mogu da pomislim.

— Onda napred! — hrabrio ga je Kerison.

— Evo je, dolazi ovamo — šapnuo je Skrid.

Čak i da je bio slep, Holidej bi po mirisu njenog parfema znao da je tako. Parfem nije bio od onih jeftinih, već prefinjen, skupocen i po Holidejevom mišljenju izazovan.

Žena je stala pored njega. — Vi ste došliak u ovom gradu? — Brendin glas zvučao je meko.

— Da, gospodo.

— Ja se zovem Brendi.

— Ja sam... Durango — Holidej je rekao svoje lažno ime posle kraćeg razmišljanja.

— To vam je ime ili prezime?
— zapitala je ona.

— Zovu me jednostavno Durango.

— Gledala sam vas, Durango, gledala kako delite karte. Da, pažljivo sam vas gledala i hoću nešto da vam predložim.

— A to je?

— Predloge ljudima obično dajem nasamo — rekla je uz zanosan osmeh. — Moja soba je broj tri. Odmah na vrhu stepeništa.

Rekavši to, Brendi se okrenula i otplovila. Nije se osvrnula za sobom, ali dok se penjala uz stepenice, sve oči su bile okrenute prema njoj. Skrid, Klingli i Kerison su ostali zablenuti, svaki od njih zavideci Holideju na njegovoj sreći.

— Videćemo se kasnije, gospodo — rekao je Holidej.

Pošao je ka stepenicama, a zastavši na vratima svoje sobe, Brendi mu se još jednom osmehnula.

V

Soba je bila luksuzno nameštena. Tepih na kojem je Holidej stajao bio je debeo, mekan i zlatnožut. Brendin krevet nalazio se pored zida i bio je pokriven širokim komadom svile zlatne boje. Na suprotnoj strani, pored zida, nalazio se ormarić za piće i toaletni sto sa ogledalom. Pogledavši u ogledalo, Holidej je uočio da ga Brendi gleda sa ljubkim osmehom na licu.

— Onaj otrov dole u salamu je za svinje — rekla je prilazeći ormariću za piće. — Onaj koga ja pozovem u sobu, pije samo fino vino.

Sagnula se da u ormariću odabere flašu s vinom. Haljina joj se zaglegla na telu i istakla obline njenih dugih nogu.

— Odakle ste došli? — zapitala je na izgled nezainteresovano.

— Odasvud i niotkuda — rekao je Dok. — Ja sam lutalica.

— Lutalica koja zna da igra poker kao profesionalac — primetila je Brendi kratko.

— Pa znam da igram.

Ona je spustila pogled. — I ja znam vrlo interesantne igre, lutalice.

Napunila i svoju čašu i dodirнула njom Holidejevu. — Za igre koje mi oboje znamo da igramo — rekla je.

Dok je prinosio čašu usnama, Holidej je zapazio da mu se ona opet osmehuje i uhvatio sebe u razmišljanju kakvu vrstu predloga ona može imati na umu. U toku mnogih godina svog lutanja upoznao je dosta žena, a među njima i nekoliko salunskih zabavljačica sa kojima je bio prislan. Bila je tu i jedna mlada ljupka devojka iz Solt Leik Sitiia, koja ga je potsećala na Brendi, ali ona se nije mogla meriti sa Brendinom znalački potenciranom lepotom i stilom.

— Šta ste hteli da mi predložite?

— zapitao je Holidej.

— Oh bože! Zar ste vi čovek koji odmah prelazi na posao!

— Pomenuli ste neki predlog — rekao je Dok. — Radoznao sam da čujem kakav predlog može takva devojka kao vi dati nepoznatom čoveku kao što sam ja.

— Uskoro ću vam reći — rekla je Brendi spuštajući upola ispijenu čašu na toaletni sto. — Ali pre toga, Durango, hoću da se ovde osećate kao kod svoje kuće. Potpuno kao kod svoje kuće.

— Tako?

Ona je uzela čašu iz njegove ruke i spustila je pored svoje na pisali sto. Onda mu je obavila ruke oko vrata. Njihove usne su se srele i njen jezik je dodirnuo njegov sa svirepom toplinom od koje je celo njegovo telo buknilo vatrom. On ju

je privukao sebi i ona je promrmljivala nešto nerazumljivo, što je ostalo u njenom grlu. No odjednom, ona se udaljila od njega.

— Čekaj — rekla je.

Pružila je ruke iza vrata i otkopčala haljinu. Svilena haljina je kliznula niz telo i otkrila njenu prekrasnu nagotu. Dok je za trenutak zastao kao opčinjen, a onda pružio ruke i privukao je sebi.

Ona je sedela pred ogledalom i četkala kosu.

— Ti si pravi muškarac, Durango — izustila je.

— A sada, pošto se bolje znamo — rekao je sa osmehom na usnama — da čujem predlog.

— Prelaziš na posao, je li?

— Da.

Ona se okrenula na stolici. Ovaj Durango bio je sasvim drukčiji od ljudi koje je do tada dovodila u svoju sobu. On je bio nešto posebno. Možda je bio grub, razmišljala je, a njegovo telo mršavo, mišićavo i čvrsto, ali kada ju je držao u naručju, iz njega je izbijala neka neobična nežnost.

— Pre svega, mi ćemo zvanično ostati na odstojanju. Slažeš li se? — rekla je.

— Slažem se. I dalje?

— Kako bi ti se svidelo da radiš za mene?

— Šta da radim?

— Rekla sam ti da sam zapazila da si vešt na kartama.

— Da budem kockar?

— Verovatno si sinoć video kockare ove kuće... Luisa Avertija, Četa Raidinga a Fila Helija. Oni rade svake noći u kockarnici i dobit delimo. Sem toga, svaki od njih dobija platu, besplatan stan i razne

druge pogodnosti. Uzgred rečeno, kockanje onako neovlašćeno, kao što si ti danas radio, u gradu nije dozvoljeno. Šerif Mak Gro pazi na to.

— Šerif Mak Gro? Znači sve je aranžirano.

— Život je takav. Dakle, šta kažeš na moj predlog?

Holidej se zamislio. U izvesnom smislu predlog mu je odgovarao iako u principu nije voleo da se vezuje za lupeški biznis. No, ići protiv ustaljenih pravila u gradu moglo je biti opasno. U svakom slučaju, nije trebalo navlačiti na sebe pažnju Mak Groa i drugih moćnika, bar ne zbog nepotrebnih stvari. Trebalo je u najmanju ruku dobiti na vremenu i Dok je odlučio da odgovor bar donekle odloži. — A kakve su to ostale pogodnosti? — zapitao je.

— Pretpostavila sam da ćeš to pogoditi — rekla je sa nežnim osmehom na usnama.

— Mislio sam da to i sad znam.

— Šta je tvoj odgovor?

— Nikada do sada nisam radio kao kockar.

— Ti nećeš biti običan kockarčić, već profesionalac... To čoveku daje određen položaj u Bufalo Plejnsu.

Holidej je povukao dim iz cigare. Ova žena nije ga mnogo privlačila, uprkos svoje lepote, ali trebao mu je novac i fasada iza koje bi mogao na miru smišljati kako da obori oca i sina Mak Gro. Zaposlenje u „Red Gateru“ obezbedilo bi mu i jedno i dugo.

— A kada bi trebalo da počnem?

— Još večeras — Brendi je odjednom postala strogo poslovna. — Izveštaj ćeš podnositi ovde.

— A gde bih ja spavao?

— U sobi broj šest u hotelu preko puta — ispila je ostatak vina iz čaše. — Sve će biti plaćeno i soba je već rezervisana.

— Bila si dosta sigurna da ću prihvatiti ponudu?

— Sasvim sigurna — rekla je ona.

— Ipak, ostaje da još malo razmislim. Useliću se u sobu ier se negde moram smestiti, a večeras ćemo se videti, pa ću ti reći šta sam odlučio.

— Ovaj... Durango, dodi nešto ranije. Htela bih da nešto porazgovaramo pre nego što počneš sa kartama. I... verujem da ćeš poželeti da obnovimo ove trenutke još jednom pre nego što počneš posao.

— Doći ću vrlo rano — obećao je Dok.

— I još nešto, Durango... ako ti nešto treba... kao, na primer, odeo ili bilo šta drugo... ti samo pođi u trgovinu i uzmi na račun kuće. Uverićeš se da trgovci u gradu neće raspravljati s tobom oko kredita.

— Hvala, razmisliću i o tome.

Holidej je izašao iz sobe na unutrašnji balkon. Skrid, Kerison, i Klingli još uvek su sedeli za stolom i kada se on uputio ka stepeništu, sva trojica su pogledala gore i osmehnula se.

— Vidi, vidi — rekao je Kerison otežući. — Puna dva časa!

— Da — rekao je Skrid kašljućakajući. — Mora biti da je predlog koji si čuo bio đavolski primamljiv, momče!

Holidej je ćutke klimnuo glavom i prošavši pored njih, uputio se na suncem obasjanu ulicu. Nekolicina ljudi stajali su okupljeni na trotoaru posmatrajući grupu konjanika koji su trkom jahali glavnom ulicom. Predvodio ih je čovek krupan i trbušast, sa metalnom zvezdom na prsima. Holideju nije bilo potrebno da pita kako bi saznao ko je to. Taj čovek bio je drugo izdanje svog oca. Šerif Džoša Mak Gro! Holidej je osetio da ga je u prsima steglo nešto hladno i ruka mu se

instinktivno spustila na dršku šestometka. Konjanici su se zaustavili pred zgradom zatvora.

— Jeste li nešto otkrili? — zapitao je neko.

— Ništa — rekao je Mak Gro tužno. — Ma koji lešinar da je skinuo i odneo leš, učinio je to tako vešto da ga nismo mogli naći. Trag je vodio prema maloj dolini, ali ipak smo ga izgubili.

— To je mogao učiniti samo neki naopak tip koji uživa u leševima — povikao je neko. — Ko bi drugi inače skinuo leš sa konopca?

— Da stari lupež nije imao slučajno nekog ortaka? — prisetio se gradski mlinar.

— On je bio običan sitan lupež — nasmejavao se neko drugi. — Takvi nemaju prijatelje — ta primedba bocnula je Holideja, ali je ljutnju zadržao za sebe.

— Hej, Džoša — javio se neko menjajući predmet razgovora. — Od kada to u ovom gradu vešaju sitne lupeže?

Mak Gro je ledenim očima potražio govornika, jednog visokog, snažnog građenog mišićavog čoveka sa pripasanim kovačkom keceliom na prsima.

— Ti se drži potkivanja konja, a meni prepusti da se staram o zakonu, Džebe! — rekao je šerif.

— Samo sam pitao Džoša.

— Kao što ti rekoh...

— Mnogi ljudi ovde postavljaju isto pitanje — nastavio je kovač ne obazirući se na šerifove reči.

— Dobro — rekao je šerif Džoša Mak Gro zašmirivši očima do sasvim uzanih proreza — odgovoriću na to, Džebe. U ovom gradu vlada red i mir iz jednog određenog razloga. Ovde kriminalce ne mazimo! Krupne sitne srednje, bilo kakve, svi oni dobro znaju da je zakon spreman da ih kazni za zločine protiv društva. Ona stara luda bio je krad-

ljivac stoke. Sam je to priznao na sudu... nismo čak morali ni da dokazujemo.

— Smatrao je da će sud biti blag prema njemu ako prizna krivicu — rekao je Džeb.

— Bio je kradljivac stoke. Ilo-pov... i za to je platio. Krađa stoke je po zakonu isto tako težak zločin kao ubistvo ili silovanje.

— Ja ipak kažem da je on bio star čovek i...

— Vрати se tvom zanatu, Džebe.

— Taj se nikoga ne boji — začuo je Holidej šapat nekog čoveka ispred sebe. — Taj stvarno zna kako se governi!

— I ti bi to znao kada bi iza tebe stajao tvoj tata ako bi taj tata bio Kurt Mak Gro — odgovorio je neko drugi takode šapatom.

Konjanici su sjahali i gomila se počela razilaziti. Holidej se uputio ulicom do hotela i ušao u predvorje.

— Broj šest — rekao je portiru.

— Vi ste svakako onaj čovek o kome je mis Brendi govorila — rekao je portir.

— Broj šest — ponovio je Holidej.

Uzeo je ključ i uputio se uz stepenice do svoje sobe. Soba je bila mala ali čista i zgodna, i iz nje se pružao pogled na ulicu. Zastavši pored prozora, Holidej je izvadio cigaru iz džepa. Pogledao je gore i dole niz ulicu i ugledao jedna laka kola koja su vukla dva konja. Na vozaarskom sedištu sedeo je jedan visok stariji čovek sede brade i jedna mlada žena. Kola su se zaustavila u oblaku prašine i visoki čovek je sišao. Devojka je ostala da sedi još nekoliko trenutaka, a zatim je i ona sišla iz kola.

Holidej je uočio njeno lepo ozbiljno lice i tamne uvojke koji su provirivali ispod njene ružičaste kapice i iz nekih nepoznatih razloga

počeo da upoređuje tu devojkicu sa živahnim Brendi. Zapalio je cigaretu i nastavio da posmatra toga čoveka i ženu koji su zakoračili na trotoar i uputili se prema trgovini.

Odjednom im se na putu isprečio neki grdosija od čoveka. Taj grdosija bio je jedna od najopasnijih individua koje je Holidej do tada video i stajao je malo raširenih nogu sa rukama oslonjenim na kukove. Bradati čovek se upustio u raspravljanje s njim, a devojka je zastala pozadi.

Holidej je povukao dim iz cigarete i namršti se. Krajnje je vreme bilo da se vrati svojim havana cigarama, koje nije okusio već punih godinu dana. Sve to vreme zavišao je cigarete iz duvankese kao i Tom, ali je osećao da to nije ono pravo. Sada je nezadovoljan zbog lošeg ukusa duvana i nasilničkog držanja grdosije stajao na prozoru i posmatrao kako su se grdosiji pridružila još dva čoveka. Prepoznao je u njima dvojicu kauboja sa ranča „Dijamond M“, koji su se sinoć pojavili u salunu. Sluteći da će se nešto desiti, ljudi su se počeli okupliati u blizini, ali bradati čovek je obišao oko grdosije i njegovih pratilaca, a devojka je žurno pošla za njim u trgovinu. Začudo, grdosija se samo široko osmehnulo, pljesnuo dvojicu svojih pratilaca rukom po leđima i teškim koracima uputio se zajedno sa njima ka salunu.

Holidej se udalžio od prozora i legao na postelju. Bufalo Pleins mu je bio sve interesantniji.

VI

— Došao si kao po dogovoru, a uz to sijaš u pravom smislu reči — dočekala ga je Brendi toplo. — Izgledaš stvarno kao pravi džentlmen,

Durango. Nisam mogla ni da zamislim da si takav laf.

Novi kockar u „Red Gateru” izgledao je sasvim drukčije nego nekoliko časova pre toga. Bio je odeven u potpuno novo odelo, koje nije bilo onakvog kroja i kvaliteta kakav je on ranije negovao, ali je zadovoljavao trenutnu potrebu. Sako od kariranog tvida, čista bela košulja, mekane pantalone i nov šesir činili su Doka sasvim drugim čovekom od onog koji je dan pre toga došao u Bufalo Pleins. Skidajući šesir. Holidej je ušao unutra i zatvorio vrata za sobom.

— Vino? — zapitala ga je.

— Može.

Brendi mu je nasula vino u čašu. — Rekla sam ti da ima nekoliko stvarčica o kojima treba da porazgovaramo. Jedno pitanje su karte.

— Za to je bar lako, kupicu nov špil.

— To nije dovoljno. Karte jesu prave karte samo onda ako tačno znaš šta tvoj protivnik ima u rukama. Da li ti je to moguće sa svakim kartama? — zapitala ga je blagim glasom.

— Kako to misliš?

— E vidiš, ubuduće ćeš to morati da znaš — rekla je Brendi. Prinela je čašu usnana i srknula gutljaj vina. — To je najvažnije za profesionalca koji radi za ovu kuću. Hoću da kažem, ti si danas dobio na kartama zbog toga što si inteligentan, što si imao sreće... i što je tvoj protivnik bio glup. Ali, neće uvek biti tako, sreća, pamet i inteligencija nisu uvek dovoljni da se zaradi novac. Ti moraš da znaš šta tvoj protivnik ima u ruci i da prema tome dignesh ili smanjiš ulog.

— Drugim rečima, moram da znam da varam.

— Da — priznala je ona i lako rumenilo oblilo joj je lice. — Slu-

šaj, Durango, u kockarnici „Red Gater” svi moji kockari koriste obeležene karte. Pokazaću ti špil koji ćeš ti da koristiš.

Karte su ležale na krevetu, sasvim nov paket sa finim sitnim crvenim tačkicama i tankim linijama na poledini svake karte. Brendi je uzela paket i pružila ga Doku.

— Pogledaj dobro — pokazala mu je — Nisu na svakoj karti odštampane iste tačkice...

— A šta će se desiti ako budem uhvaćen pri korišćenju obeleženih karata? — zapitao je Dok. — Video sam iuče šta je vaš šerif učinio jednom sitnom, bezazlenom zločinu.

— Džošua Mak Gro? — izgovorila je Brendi kao eho. — Ne brini za njega.

— Kako to misliš?

— Mi smo u specijalnim odnosima sa Mak Groovima — objasnila mu je Brendi. — Sigel i ja smo vlasnici ovog preduzeća, ali je u preduzeće investirao izvesnu sumu novca i Kurt Mak Gro. To znači da je i on zainteresovan da „Red Gater” daje veliki profit. Naravno, on je dao uputstvo svom sinu da pazi na nas.

— Vi ste, znači, u dosluhu sa predstavnikom zakona?

— Tačno, Durango — potvrdila je ona. — Moji kockari mogu varati do mile volje i šerif Džošua neće hteti ni da čuje za neke žalbe protiv njih.

— Znači Kurt Mak Gro je vlasnik saluna?

— On ima znatan udeo — priznala je ona.

— A u čemu još Kurt Mak Gro ima udela?

— On je praktično vlasnik ili suvlasnik celog grada.

— Baš dobro preduzeće — rekao

je Dok. — Kurt radi šta hoće zato što njegov sin nosi šerifsku značku.

— Ja se ne žalim — rekla je ona. — A nećeš se žaliti ni ti. Zahvaljujući njemu mi možemo da živimo kao kraljevi... i niko ne sme ni da nas takne.

— Svakako — rekao je Dok glumeći interesovanje.

— Reći ću ti nešto — rekla je ona gledajući ga u oči — kroz nekoliko minuta pregledaćemo sve karte tako da naučiš pojedine znakke... ali najpre...

Ona je spustila čašu na sto i pošla prema njemu. Ali, u tom momentu ni najmanje je nije želeo. Brendi je vodila lupeško preduzeće koje je finansirao jedan ubica, a koje je štiti bezobzirni šerif koji je opet, da bi sebi priuštio autoritet, česio jednog bezopasnog starog čoveka. Holidej je odjednom osetio da se u njemu budi i buja revolt. Nije želeo da skine masku i odrekne se tog posla koji mu je pružao potrebnu fasadu, ali nije više želeo ni da takne njeno telo.

— Ne, ne sada — rekao je.

— Šta? — izustila je Brendi ne naviknuta na takvo odbijanje.

— Ja sporo učim, Brendi. Pokaži mi te znakke, pa ću poći dole da to primenim. Ne bih želeo da prvog dana izgubim novac preduzeća.

— Kako hoćeš — rekla je i slegnula ramenima očigledno nezadovoljna. Dok je redala karte po postelji, ruke su joj podrhtavale. — Pogledaj dobro, levi gornji ugao. Neke karte imaju tri tačkice neke četiri, a neke opet pet.

Nastavila je da mu izlaže šta znače tačkice u levom gornjem uglu. Holidej je slušao i konačno klimnuo glavom.

— Sici ću dole i proučicu karte — rekao je.

— OK — odvratila je Brendi nadureno.

Holidej se uputio niz stepenice. Godinama je igrao poker i moglo se reći da je često živeo od onoga što na tome zaradi. Ali, uvek je igrao pošteno. Biti prevarant na kartama protivilo se njegovim pojmovima o igri, pa čak i shvatanju života uopšte. Za njega je poker bio igra nerava, pronicljivosti, pamćenje, sugestivnosti i volje. Jednom rečju, za njega je poker bio ne samo hazard već i odmeravanje suprotstavljenih ljudi, i varanje na kartama značilo je izdaju samog sebe. Pa ipak, posao u „Red Gateru” pružao mu je nužan zaklon.

U dnu stepenica prišao mu je čovek sa bocom viskija u ruci. — Ja sam Averti — rekao je taj čovek.

— Durango.

— Brendi mi je rekla da ti priđem i da se upoznamo — rekao je Luis Averti.

— Ti si jedan od Brendinih profesionalaca — primetio je Holidej.

— Ovde sam već nekoliko godina — rekao je visoki kockar žmirnuvši. — Odličan posao. Dobro došao u porodicu, Durango.

— Hvala — rekao je Holidej kisel.

— Po svemu sudeći, ti u pokeru nisi početnik — rekao je Averti obuhvatajući Doka ostrim pogledom.

— Dosta sam ga igrao.

— Tako sam i mislio.

— Ali, ne ovako kako Brendi traži — rekao je Holidej dodirnuvši poledinu karata.

Profesionalac se osmehnuo. — „Red Gater” nije mesto za čoveka sa savešću, Durango.

Holidej je srknuo viski.

— Izgleda mi da ćemo prisustvovati nekom veselju — promrmljao je Averti.

— Veselju?

— Stari bradonja ulazi u salon.

Holidej se osvrnuo i bacio pogled

do ulaza. Visoki čovek sede brade, koga je video sa prozora hotelske sobe, upravo je ulazio u „Red Gater” i prilazio šanku.

— Ko je on?

— Ime mu je Stivenson — rekao je Averti. — Bendžamin Stivenson. On je jedan od onih luckastih naseljenika iz doline i mora da je skupio svu silu hrabrosti da dođe u grad... pa čak i u salun tačno preko puta zatvora.

— A zašto to misliš?

— Čuo sam da Kurt Mak Gro traži njegovu glavu. Izgleda da je ta naseljenička hulja ukrala neka njegova goveda. Da je Stivenson ostao kod svoje kuće, možda bi nevolju nešto odložio... Ali došavši u grad onda kad šerif Džoša treba svakog momenta da se vrati iz posete ranču „Dijamond M”...

— Taj naseljenik ne izgleda ni najmanje uplašen — rekao je Holidej mirno. — Video sam ga ranije. U gradu je već skoro dva časa.

— Ili nije uplašen ili je jednostavno lud?

Holidej je čuo kada je sedobradi naseljenik zatražio viski. Ljudi u „Red Gateru” su izmenjali poglede i Holidej je primetio prkosan izraz Stivensonovog suncem opaljenog lica. Bio je to prkos sličan prkosu Klinta Kejsija, koga Holidej nije mogao da zaboravi, i istog trenutka Holidej je osetio izvesnu naklonost za tog naseljenika. Naklonost koju je gajio i prema pokojnom Kejsiju.

— Ima li u dolini mnogo takvih kao što je Stivenson?

— Sviše mnogo da bi to Kurtu Mak Grou bilo po volji.

— Ti reče da je naseljenik ukradio neku stoku... Da li si ti to samo čuo ili veruješ u tu priču?

Profesionalni kockar je nabrao čelo, a onda sebi dopustio radoznao osmeh.

— Ti se neobično interesuješ za te lupeže

— To nije odgovor na moje pitanje.

— Dobro, odgovoriću ti — rekao je Averti. — Verovatno da Stivenson nije lopov. Verovatno da to nije ni jedan od naseljenika. Njihov je glavni zločin što su odbili da se odsele kada im je Kurt Mak Gro to naredio.

Holidej se zagledao u svoju čašu. Ovde se ništa nije promenilo. Ništa. Mak Gro je i dalje zlostavljao ljude kao što je bio Klint Keisi i terao ih sa zemlje na kojoj su imali pravo da se nasele.

— Evo ga dolazi gazda — rekao je Averti prekidajući tok njegovih misli. — Džoša i njegovi momci dolaze preko ulice.

— Ko su oni majmuni sa njim? — zapitao je Holidej pogledavši kroz prozor trojku koja je išla trotoarom.

— Onaj mali je Džeferson. — objasnio mu je kockar. — Onaj visoki je Hjudž.

— Njegovi zamenici?

— Ne službeni zamenici — rekao je Averti. — Ali pomažu Džoši u njegovom poslu.

— Plaća ih njegov tata? — želeo je Holidej da zna.

— Da

Džoša Mak Gro je otvorio lep-tir vrata i dvojica njegovih pratilaca ušli su za njim. Holidej je ponovo video pred sobom čoveka koji je po zakonu poslao starog Toma na vešala. Šerif se šepurio kao ugojeni petao i sitnim zlobnim očima gledao je sa okruglog debelog lica. Na bedrima je nosio dva revolvera. Kepec pored njega, maslinaste kože i crne kao gar kose, bio je verovatno melez. Sa druge Mak Groove strane stajao je visok koštat čovek koji je podsećao na krvožednog ružnog pauka.

Holidej je pogledao Stivensona.

koji se pravio da nije primetio trojicu pridošlica.

— Mogao bih za tebe reći jedno, Stivensone... Ti zaista imaš nerve! — rekao je šerif Džoša Mak Gro ruku oslonjenih na kukove.

U „Red Gateru“ vladala je duboka tišina kada se Ben Stivenson okrenuo da se suoči sa šerifom i njegovim pratiocima.

— Hteli ste nešto da mi kažete, šerife?

— Da, seljačino, imam nešto da ti kažem. Rekao sam da imaš vraški jake nerve kad si se usudio da dođeš u grad i šetaš se ovuda kao da si nevinašce. Čuo sam da si već izvesno vreme u gradu.

— To je tačno.

— Nije uobičajeno da se kradljivci stoke šetkaju po gradu — izjavio je Džeferson.

— Ja mislim da svi vi znate da su te priče o meni neistinite.

— Nismo tako čuli od Lenija Tompsona sa ranča „Dijamond M“. On te je video svojim sopstvenim očima. Video te je kad si lasom uhvatio i ukrao goveče iz stada mog oca.

— Ja sam farmer, a ne stočar. Što bi meni bilo potrebno nečije goveče?

— Bilo bi ti potrebno da ga prodaš Meksikancima — objasnio je Mak Gro.

— Ti si jedan običan kradljivac stoke, Stivensone! — umešao se visoki čovek desno od Mak Groa.

— A ti dobro znaš šta piše u zakonu za kradljivce stoke — rekao je šerif. — Njima sleduje konopac!

— Ja nikada nisam taknuo ni jedno goveče! — rekao je Stivenson odlučno. — Ne bih hteo da prijam ruke bilo čime što pripada Kurtu Mak Grou... Imam još dovoljno samopoštovanja.

Šerif je zažmirio očima. — Smrdljivi tvore! Najpre kradeš stoku, a

onda još blatiš ime njenog vlasnika!

— Hajde da ga strpamo iza rešetaka! — promrmljao je visoki šerifov pomoćnik.

— Mislim da si u pravu, Hjudže — rekao je Džoša Mak Gro smeškajući se. — Bene Stivensone, kao šerif Bufalo Pleinsa hapsim te pod optužbom da si krao stoku sa ranča „Dijamond M“. Digni ruke uvis!

Stivenson je pogledao ljude u salunu.

— Svi vi znate zašto me hapsi! — povikao je — Nisam ukrao nikakvo vašljivo goveče, samo sam odbio da se odselim sa zemlje na koju po zakonu imam pravo... I zato je Kurt Mak Gro rekao svom sinčiću šerifu da me uhapsi!

— Ruke uvis, Stivensone! — naredio je šerif vadeći revolvere iz futrole.

Stivenson se osvrnuo oko sebe kao da traži pomoć. Građani Bufalo Pleinsa su se zgledali, neki od njih sa osećanjem krivice, ali niko nije učinio ni pokret da spreči trojicu ljudi koji su prilazili naseljeniku pored šanka. Holidej je stisnuo vilice, ruku mu je pošla nekoliko santimetara ka revolveru otkrivajući njegovu žarku želju da potegne revolver i pritekne Stivensonu u pomoć. Ipak, razum je preovladao i on nije otkrio svoje pravo lice.

Odjednom su se leptir vrata naglo otvorila i unutra je utrčala devojka sa dugačkom haljinom i ružičastom kapijom. Bila je sva rumena od ljutnje.

— Džodi! — povikao je Stivenson prekorno. — Izadi napolje! Ovo nije mesto za tebe.

— Tata! — izustila je Džodi Stivenson iecajući. — Rekli su mi... da su pošli da te uhapse... morala sam da dođem...

— Džoni, ovo je salon.

— Ne tiče me se! — izustila je de-

vojka kroz plač ali prkosno. Sjajne oči okrenula je prema trojici ljudi koji su predstavljali zakon. — Ostavite mog oca na miru!

— Vaš tata je u pravu, gospodice — rekao je tamnokoži patuljak smeškajući se dok joj je prilazio. — Ovo je salun. Nije mesto za vas. Znae li šta se radi sa ženama u salunu? Svašta gospodice, jer one žene koje uđu u salun su... one su određena vrsta žene.

Priskočio joj je u dva koraka. Kada su je mleczove ruke obuhvatile, Džodi Stivenson je vrisnula i kada su se njegove debele mesnate usne upile u njen nežno beli vrat, ona je zamahnula rukom i zagrebala ga po licu.

— Prijava hulja! — kriknuo je Stivenson. — Pusti je... Pusti je ili ću te ubiti!

— Čuješ li ti to, Džoša! — zapitao je Hjudž grobnim glasom. — Ova seljačina preti da će ubiti šerifovog zamenika Džefersona!

— Ubij ga! — šapnuo je šerif Mak Gro. — Takav sam izgovor i čekao!

Hjudž je spustio ruku na revolver. Holidej je ustao i ponet nepredvidivim nagonom, mašio se rukom za bedro i potegao revolver munjevitim pokretom od kojeg je Brendi zastao dah. Hjudž je tek upola izvuкао revolver iz futrole, a Holidejev šestometak je već grmnuo.

Hjudž se zavrteo u krug kao čigra i prihvatio se rukom za zid da ne padne, a iz razmrskanog ramena li-nuo mu je mlaz krvi. Udar kuršuma ga je poneo do jednog stola na koji se srušio i ostao položen preko njega cvileći kao išiban pas.

U salunu je zavladała mrtva tišina, kao da niko ne diše.

Iz revolvera u Holidejevoj ruci dizao se tanak stub dima. U podnožju stepenica stajala je Brendi, nemoćna da kaže makar jednu reč,

a šerif Džoša Mak Gro okrenuo se i tamnim zlokobnim očima pogledao visokog došljaka.

— Ko, do đavola...

— Zovem se Durango — Holidej je smatrao da još uvek nije vreme da otkrije svoj pravi identitet. Pokretom ruke dao je Stivensonu znak, — Odlazite odavde, mister!

— Durango! — zakrkljao je Mak Gro gnevno. — Jesi li ti... Jesi li ti novi kockar o kome mi je Brendi pričala!

— To je on! — priznala je Brendi pokunjeno i nemoćno raširila ruke.

— Budalo! — nuknuo je Mak Gro. — Zar ti niko nije rekao na kojoj strani zarađuješ hleb?

— Ne sviđa mi se kad neki majmun, kao što je taj pored tebe, stavlja svoje šape na žene — rekao je Holidej i pokretom glave pokazao na Džefersona...

— To... To se tebe ne tiče! — zarežao je Mak Gro.

— A ja mislim da me se tiče — rekao je Holidej. — Požuri, čoveče, i vodi devojku sa sobom.

— Budalo nad budalama! — ciknuo je šerif Mak Gro.

Obuzet osećanjem zahvalnosti, Stivenson je prišao svojoj kćeri i uzeo je za ruku. Zatim je pohitao napo-lie, dok je Holidej držao na nišanu Mak Groa i Džefersona. Leptir vrata su se sklopila za njima i posle nekoliko sekundi umirila.

— Ti si zaista budala! — to je rekao je Averti vrteći glavom u krajnjoj neverici.

No, Holidej je znao da nije imao drugog izbora. Odjednom, u jednom momentu, osetio je da ne može mirno sedeti i gledati kako jednog jadnog naseljenika ubijaju pod glupim isforsiranim izgovorom. Možda bi čak mogao da prisili sebe da vara na kartama, to je bio najveći ustupak koji je mogao učiniti da bi sebi obezbedio potrebnu kulisu de-

lovanja, ali pogled na čoveka čije je prkosno držanje podsećalo na Klinta Kejsija i prizor nezaslužene smrti koja mu je pretiła od jednog lubeškog šerifa, naterali su ga da zaboravi na svoj interes i umeša se.

Hjudž je ustao na noge. Iz rane na ramenu curila mu je krv, a lice mu je grčio bol i izraz mržnje.

— Bolje bi bilo da ovog nitkova odvedete lekaru — predložio je Holidej.

— Odlazi odavde! — povikala je Brendi izbezumljena od besa. — Gubi se odavde do đavola!

— Pretpostavljam da je ovim moj angažman završen? — Holidej se usiljeno osmehnulo. Još uvek je držao u ruci naperen revolver i pošto su svi zapazili njegov munjevit pokret i precizan hitac, niko se nije usuđivao da okuša po drugi put njegovu veštinu.

— Naravno da jeste! — povikao je krčmar Sigel bled u licu.

— Pa svejedno, ja ionako nikada nisam umeo da varam na kartama — rekao je Holidej glasno da bi ga svi u salunu mogli čuti.

— Gubi se! — vrisnula je Brendi histerično kad su se gosti počeli zgledati.

— Igranje sa obeleženim kartama nije moj stil — nastavio je Dok.

Sigel je pokretom ruke pozvao ostale kockare koji su radili za salun. — Ubijte ga... Ubijte ga!

Ali, niko nije bio voljan da rizikuje i maši se pištolja.

— Da — rekao je Holidej podrugljivo. — To nije moj stil, čak i kad imam iza sebe lokalnog šerifa spremnog da me zaštiti ako budem uhvaćen u prevari.

— Ubijte ga! — zastenjala je Brendi kada se salunom začuo tihi žagor.

— Doviđenja, Brendi — rekao je Dok podsmešljivo. — Hvala za ostale pogodnosti.

— Svinjo!

Uzmičući natraške, Dok je došao do leptir vrata znajući da više nikada neće smeti da uđe u „Red Gater“. Mada niko nije znao njegov identitet i pravi razlog dolaska, niko u Bufalo Plejnsu nije više sumnjao na čijoj strani su njegove simpatije u sukobu između stočara i farmera. Kocka je bila bačena.

— Seljačino! — izdrao se Sigel za njim.

Ali, niko se nije pridružio krčmaru u njegovom izlivu besa. Mak Gro i Džeferson pomogli su ranjenom Hjudžu da sedne na stolicu, a posetioci saluna su šapatom raspravljali o Holidejevim optužbama u vezi sa obeleženim kartama kojima se u „Red Gateru“ igralo. Dvojica profesionalnih kockara žurno su napustili odaju.

Holidej je izašao na svetlost dana na smiraju.

Stivensonovi su već sedeli na sedištu svojih kola. — Mister... Hvala vam — rekao je Ben zahvalno.

— Da... Hvala vam, mister... ovaj... — zaustila je devojka.

— Zovem se Durango — bacio je kratak pogled ka ulazu u „Red Gater“. — Mislim da ne bi bilo dobro da se ovde duže zadržavate. Neki brzopleti revolveraš u salunu mogao bi pripucati skriven iza vrata.

— Sada kad ste pomogli naseljenicima u nevolji, nećete više biti rado viđeni u gradu — rekao je Ben Stivenson kratko. — Ali, bićete dobro došli u našoj kući.

— A gde je vaš dom? — zapitao je Holidej.

— Pođite putem ka maloj dolini — rekla je Džodi. — Naša farma je druga po redu sa one strane potoka. Ako hoćete, možete poći sa nama, pa ćemo vam pokazati put...

— Doći ću sigurno — obećao je Holidej. — Ali pre toga moram neš-

to da završim. Vi samo pođite, a ja ću doći za vama.

— Još jednom hvala, Durango — ponovio je Ben Stivenzon.

— Biće bolje da odmah krenete — posavetovao im je Holidej pogledavši još jednom ka ulazu u salun. Kola su iz mesta krenula velikom brzinom, a Holidej se krupnim koracima uputio prema gradskoj štali. Hodao je sam, ali su ga pratile oči celog grada. Očekivao je donekle da će Mak Gro izleteti iz „Red Gatera” i napasti ga, ali konačno, možda je šerif bio prinuđen da na brzu ruku da neko objašnjenje posle njegovih optužbi u vezi sa kartama. Moglo se desiti da to objašnjavanje potraje malo duže.

Holidej je ničim neometan stigao do štale, platio štalaru naknadu za usluge i osedlao Šaha. Nekoliko minuta kasnije sporednim putelikom izjahao je iz grada.

VII

Kada je sumrak zagonetnim sivilom zaogrnuo vrhove obližnjih brdskih prevoja i večernji povetarac kao tihi šapat zašumeo sa prohladnih severnih padina, Holidej je jahao putem ka maloj dolini. Stigao je do potoka koji je kлокotao i tiho žuborio i u sve većoj tami prešao preko jednog plitkog gaza. No, nije nastavio da jaše putem.

Umesto toga, presekao je preko travnih pašnjaka i uputivši se kroz retku borovu šumu, prošao pored tri male brvnare priliublene uz brdski prevoj. Nije poznavao ljude koji su u njima živeli. Svi su oni, i muškarci i žene, bili za njega stranci, došljaci koji su želeli da na toj zemlji počnu novi život. Prošao je pored niskih ograda njihovog imanja i u polutami zapazio uredno obrađene leje povrća, a ispred jedne brvnare i dete u šarenom ode-

lu, koje mu je bezazleno mahnulo rukom kada je prolazio.

Uprkos svog dugogodišnjeg pustolovnog života, osećao je neku nклонost prema tim ljudima. Razumeo je i uvažavao njihovu težnju da stvore sebi sigurnost i dom, makar i lakav dom kao što su ove male jadne brvnare. I on sam gajiio je negde duboko skrivenu želju da se skraši u belo obojenoj kući sa cvećem negovanim ljubavliu lepe, krotke žene. I kada je težio da tim ljudima pomogne i otkloni opasnost koja im je pretila, bilo je to kao da je pomagao samom sebi.

Prošlo je više od godinu dana kako je jahao tim putem, ali neki nevidljivi magnet vukao ga je ka određenom cilju. Nebo se sve više navlaiilo tamom, a svež noćni povetarac duvao je sve jače. Dugačak brdski prevoj pružao se pred njim i konačno, posle desetak minuta, ugledao je stari hrast pored kojeg je prošao kada je pre godinu dana išao ka farmi Klinta Keisija.

Priterao je Šaha do drveta i zaustavio se. Sedeo je tako u sedlu neko vreme i razmišljao o čudnim vezama između ljudskih sudbina. Naoko, ništa ga nije vezivalo ni za Keisija niti za Stivenzona, pa ipak, osećao je da ga sa njima spajaju neke neraskidive niti. Verovatno niti koje vezuju ljude uverene da su pravda i humanost jedini mogući osnovi čovekovog postojania.

Sad u noći, Holidej je još jednom dao reč da će pravda pobediti. Nije mislio o osveti mada je želeo da Mak Groovi svoje zločine plate životom. No, ugušio je u sebi osvetnički nagon i gologlav, dok se vetar poigravao njegovom dugačkom kosom, smirio u sebi žar osvete. Zakon će kazati svoje. Stavio je šešir na glavu i lagano pojahao dalje u noć koja se sklopila za njim

Na prednjoj verandi Stivensoneve kuće gorela je jedna jedina svetiljka i pri njenoj svetlosti Holidej je ugledao snažnog zelenka sa belim pećatima privezanog za stub pored stepenica. Neki šugavi pas je zalajao iza štale i na prozoru kuće pojavilo se nečije lice.

— Taaa, to je Durango — bio je to devojčin glas.

Holidej se zaustavio pored zelenka i Ben Stivenson je širom otvorio vrata. Iza njega izvirivala je Džodi.

— Drago nam je što ste došli — kazao je Ben kada je Holidej siahao.

— Osećam miris večere — rekao je Holidej osmehujući se dok je vezivao konja.

— Spremila sam nešto specijalno za vas... Nadajući se da ćete doći — uzvratila je Džodi sa osmehom.

Holidej je morao da prizna da pri svetlosti svetiljke izgleda lepa kao slika. Bila je visoka, ali skladnih linija tela. Divne crne vitice upkivirivale su njeno klasično ljupko lice. Imala je tamne izrazite oči zamračene teškim trepavicama i usne crvene kao rascvetana ruža. Bila je odevena u bluzu i pantalone koje nimalo nisu skrivale njene raskošno izvajane oblike. Zapanila je njegovo neskriveno divljenje, ali kao da za to nije hajala. U stvari, pre bi se moglo reći da je osmehom ohrabivala njegovo interesovanje.

Oboje su se sklonili u stranu i Dok je ušao u kuću. Velika crna okrugla peć gorcla je u kuhinji i na njoj se krčkao lonac sa večerom. U odati se nalazio još jedan sto sa četiri prevrnuti sanduka koji su služili kao stolice i na jednom od njih sedeo je neki čovek ride kose i pušio lulu.

— Durango... Upoznajte se sa Metom Bidlom — rekao je Ben zatvarajući vrata.

— Onaj konj napolju je vaš? — zapitao je Dok.

— Tako je — ridokosi je govorio suviše snažnim i gromkim glasom za jednog malog čoveka. — Drago mi je što smo se upoznali — rekao je i pružio ruku koju je Dok prihvatio.

— Meta smatramo za našeg vođu, mister Durango — rekao je Ben. — On je čuo kako ste se danas posle podne poneli i kad sam mu rekao da ćete doći, on je obećao da će svratiti da vas upozna.

— Ja nisam vođa zbog toga što sam bolji od ostalih — rekao je Bidl. — Ovde sam najduže.

— Ah tako... Koliko dugo?

— Nema još godinu dana. Mak Gro je pokušao da me otera, ali ja znam svoja prava i ostao sam. Vrag ga odneo!

— Pametno — pohvalio ga je Holidej.

— Vaša večera, mister Durango — rekla je Džodi stavljajući tanjir sa hranom pred njega na sto.

— Hvala, gospodice.

— To je najmanje što vam možemo ponuditi — odgovorila je ona. — Spasili ste život mom ocu.

Holidej je primeo kašiku usnama. — Vrlo je ukusno, mis Stivenson.

— Preći ću na stvar — rekao je Bidl odbivši gust dim. — Zašto ste se umešali, Durango? Vi, po svemu sudeći, niste zemljoradnik već lutalica i tako nešto. Šta se vas ticalo šta će biti sa Benom Stivensonom?

Holidej je uzeo drugi zalogaj. Pitajanje je bilo logično, morao je da prizna, ali u ovom momentu još nije bio spreman da otkrije pravi cilj svog boraka u dolini. Nije želeo da istina nekako procuri do Mak Grovkih.

— Mora li čovek objasniti razlog zašto je nekome pomogao? — zapitao je slegnuvši ramenima.

— Ne, mister, ne mora da objašnjava svoje razloge — složio se Met

Bidl. — Pitam samo zbog toga što sam kao naseljenik naviknut da su svi protiv nas, a onda se odjednom pojavljujete vi, kao da ste pali s neba, i pucate na jednog od Mak Groovih ljudi. Možete li se onda čuditi što pitam zašto ste to učinili.

— U redu, imate pravo da pitate — Dok se osmehnulo Džodi. — Kafa fino miriše.

— Vi ste, znači, neki dobronamerik u prolazu? — nastavio je Bidl.

Holidej je uvideo da ridokosi naseljenik neće odustati i donekle je shvatao i zbog čega. Suviše dugo su naseljenici bili ugnjetavani i zbog toga su morali tražiti pomoć makar i od nekog neverovatnog spasitelja. Video je nadu na njihovim licima i mada nije želeo da ih ohrabruje, nije želeo takođe ni da te njihove nade ruši.

— Zadržaću se izvesno vreme u okolini — rekao je.

— Mister Durango — rekao je Ben i progutao pljuvačku — reći ću otvoreno šta mislim. Ono kako ste vi potegli revolver... Brzo kao munja... Gospode bože, takav čovek bi nam bio potreban! Moram da priznam da ne bismo mogli mnogo da platimo, ali...

— Ja ne iznajmljujem revolver rekao je Durango odlučno. — Ali kao što sam vam rekao, ostaću ovde izvesno vreme.

— Da bi ste nam pomogli? — zapitao je Met Bidl sa iščekivanjem.

— Slušajte... obojica — rekla je Džodi Stivenson oštro. — Ne pokušavajte da mister Duranga angažujete i pustite ga da večera. Trebalo bi da se stidite. On nam je već pomogao, spasio je tati život i još štašta drugo. Obično da ne zna šta će dalje raditi i u svakom slučaju, to je njegova stvar. A sada ga ostavite na miru.

Bidl je odbio nekoliko gustih di-

mova, a Ben Stivenson se osmehnulo na burnu upadnicu svoje kćeri.

— Izvinite, Durango — progundao je Bidl.

— Da, bili smo prilično napadni — priznao je Ben.

Desetak minuta kasnije Met Bidl je odučio da pode kući.

— Bidie — rekao je Holidej kada je voda farmara bio kod vrata.

— Da... izvolite?

— Vi ste voda... Jeste li do sada organizovali neki sastanak svih naseljenika i stvorili neki jedinstven front.

— Ovaj... Nisam.

— Onda bih vam rekao da je krajnje vreme da tako nešto učinite.

Osmeh je ozario Bidlovo pegavo lice. — To je tačno! Mister Durango, znači li to da ćete nam pomoći?

— To ne može da znači ništa drugo! — zauriao je Ben.

— Kao što sam rekao, namjeravam da neko vreme ostanem u okolini.

Ben Stivenson i Met Bidl razgovarali su pred vratima nekoliko minuta, ostavljajući za to vreme Holideja samog sa devojkom. Vrata peći bila su otvorena i pri svetlosti plamena ona je izgledala neverovatno ljuoka. Za trenutak Holidej je uhvatio sebe da je upoređuje sa Brendinom lepotom. Dočarao je sebi u mislima čulne usne i divno telo koje je ranije toga dana upoznao, ali je ta vizija odjednom počela da bledi ustupajući mesto liku ove farmerske devojke... skromne, bez blistavog sjaja, a ipak vrlo privlačne.

VIII

Prilativši Stivensonovu ponudu da ostane preko noći, Holidej je smestio svog konja u štalu Potapšao je Šaha po glavi i vernoj životinji, koja ga je mnogo milja nosila na svojim leđima, došapnuo nekoliko

toplih reči. Bacio je nešto sena u jasie i pošao prema vratima. Tek što je zakoracio u mrak, grmnula je puška kao grom iz vedra neba!

Odjednom ga je obavila tama. Uspeo je samo da vidi iscereno lice meleza Džefersona na konju vranicu, a zatim se srušio u prašinu pred štalom.

— Odlično izvedeno! — povikao je Leni 'Tompson, nadzornik sa ranča „Diamond M“, koji je jahao pored Džefersona.

— Prosviraću tom nitkovu glavu još jednim kuršumom za svaku sigurnost — rekao je Džeferson otežući.

Spustio je pušku i nanišanio u Holidejevu krvlju zamazanu glavu, ali je odjednom 'Tompson povikao.

— Pazi! Koliba!

Džeferson se trgao i okrenuo i sedlu baš u trenutku kada se Ben Stivenson pojavio na vratima brvnare sa dignutom puškom. — Ubij ga Džejk! — doviknuo je melez promuklim glasom trećem konjaniku, jednom mršavom čoveku sa dugačkim ožilikom na desnom obrazu, koji se zvao Džejk Rihter.

Izašavši na verandu, Ben Stivenson je digao pušku, ali se Rihter blagovremeno okrenuo u sedlu i pritisnuo okidač. Pucanj je grmnuo kao tresak groma i ispustivši pušku iz ruke, Stivenson se mlitavo skliokao na svoju kćer, koja je tog trenutka izašla pred vrata. Džodi je pokušala da pridrži svog oca, ali ga je kuršum pogodio u kuk i on se skliokao na pod verande.

Urlajući kao Indijanci, trojica konjanika su se ustremili ka kolibi.

Ben Stivenson se otkotrljao sa verande i bolno stenjući, pao u prašinu.

Džodi se sagnula i dohvatila pušku, ali su se trojica konjanika već sručila na nju. Puška u njenoj ruci je planula, ali je tane odletelo uvis

pored cinično nasmejanog Džefersonovog nica. Ova je skočio s konja sudario se sa njom i izbivši joj vazduh iz grudi, oubacio je unazad na zid od porovin siabala. Puška je ispalila iz njene ruke i Džeferson ju je šutnuo dalje, van njenog domašaja. Zatim je pružio ruku, dograbio je za okovratnik bluze i podigao je na noge. No, ona je odjednom pomahnitala kao divlja mačka. Počela je grepati Džefersona po licu kidajući mu noktima komade kože, posle čega su ispod njenih noktiju ostajali krvavi tragovi. No, Džeferson se na to samo glasno smejaio pritiskajući je ledima na drveni zid.

Sva trojica napadača skupila su se oko nje tako blizu da je osetila njihov viskijem zasićen dah i njihove ruke koje su je grabile svuda po telu.

— Ubili smo vašeg dobronamernog prijatelja i ubili smo tvog taticu, a sada je vreme da i tebi damo jednu lekciju, seljancice! — rekao je Džeferson smejući joj se u lice. — A kada budemo svršili s tobom, nećeš više želeći da ostaneš u ovoj dolini! Ne, gospodice! Kad budemo završili s tobom, neće ti više nikada pasti na pamet da pogledaš nekog čoveka, jer ako ga budeš pogledala, setićeš se šta smo uradili s tobom!

— Odnosimo je u štalu! — predložio je Leni 'Tompson.

Ona se ukočila od straha i nasilnici su je poneli preko dvorišta ne obazirući se na njenu vrisku. Pas je besno zaļajao i napao ih, ali ga je Rihter oborio metkom iz pištolja, i pas je pao mrtav. Pored verande Ben Stivenson je pokušao da dopuzi do puške, ali ga je bol u kuku oborio na tlo, lica zagnjurenim u prašinu.

Uprkos njenom otimanju, odvukli su je u štalu i Leni 'Tompson je zapalio fenjer.

Džeferson je gurnuo skamenjenu

devojkę na seno. Dok su se ostali smejali, on je kleknuo pored nje. Džodi je pokušala da se okrene, ali on je napipao okovratnik njene bluze, samo što ovaj put nije namjeravao da je podigne. Vrgao je okovratnik naniže i razderao bluzu, razgoličivši njeno telo i dve jedre bradice koje su podrhtavale pri svetlosti fenjera. Ona je samo sklopila oči moleći ih da prestanu, ali je Džeferson cutke otkopčao kaiš koji mu je držao pantalone.

U tom trenutku vrata štale su se širom otvorila.

Leni Tompson se okrenuo i ostao otvorenih usta. — Što mu muka! Metak je samo okrznuo tog đavola!

Na vratima je stajao Holidej sa revolverom u ruci. Leva slepoočnica bila mu je pokrivena krvlju. Pogledom pakleno užarenih očiju presekao je trojicu ljudi u štali.

Revolver je poskočio u Holidejevoj ruci i Džeferson je poskocio napred i pao pored Džodi, koja se uklonila pred njima. Rihterova ruka sa revolverom se digla naviše, ali je Holidejev revolver već grmnuo šaljući poruku smrti. Džek Rihter je kriknuo kada ga je kuršum pogodio u grudi, a zatim se srušio na tlo lica upola raznetog trećim osvetničkim kuršumom. Još jedan pucanj potresao je štalu kada je Tompson hitnuo petrolejski fenjer na zid. Nadzornik ranča bacio se između dva konja i grabeći rukama i nogama, jurnuo ka zadnjim vratima. Nekoliko sekundi kasnije plamen je zici suknuli su sa senom posutog poda. Sablasna svetlost obasjala je štalu i vatra je naglo zahvatila seno.

Džodi je potrčala ka vratnicama boksova i pustila konje belih izbuljenih očiju da istrče u noć. Ne obazirući se na svoju nagotu, potrčala je Holideju u naručje i čvrsto ga priključila ne razmišljajući što čini. Okruženi vatrom, ni Holidej nije bio

svestan dodira njenih nagih grudi. Tompson je bio pobegao u noc, ali je Holidej imao važnijeg posla nego da ga goni. Potrčao je ka mestu gde je ležao bespomoćni Ben Stivenson.

— Polako, Bene — šapnuo je Holidej kleknuvši pored starca.

— Moja stala... gori... — zastenjao je Stivenson.

— Sad nemamo vremena za gašenje vatre, ali neka te to ne brine. Vatra se neće proširiti na kuću, a kada izvadimo metak iz tebe, imaćeš dovoljno vremena da izgradiš novu štalu.

— Durango... sa mnom je svršeno! Ja nisam mlad čovek...

— Ne budi lud!

Devojka im je prišla i Holidej je digao glavu. Sjaj požara širio se dvorištem i bakarnim prelivima obasjavao njena gola ramena. Ona je rukama pokrila naga prsa i klekla pored Holideja da vidi šta je sa njenim ocem.

— Džodi... idite u kuću i obucite se — rekao je Holidej. — Onda dodite ovamo da mi pomognete oko vašeg oca.

— Mister Durango — rekla je sa blagim prekorom — trebalo je da doktor Vajthed pregleda i vas.

— Ja sam samo okrznut... To i sami vidite.

— No svejedno, ja ću vam ipak oprati i previti ranu — insistirala je Džodi Stivenson.

— OK.

Već deset minuta prošlo je od kako su se vratili iz posete gradskom doktoru. Stari lekar je odbio da priđe bilo kojoj strani u sukobu između stočara i farmera. On se dosta mučio oko Bena Stivensona pre ne-

go što je izvadio metak iz kuka, a onda je rekao da stari mora bar tu noć ostati na njegovoj nezi. Holidej je onda ispratio Džodu u njezinu kući i sada su njih dvoje sedeli uz šolju kafe.

— Možda ćete misliti da petljam kao i doktor — rekla je — ali ja vam toliko dugujem da vam mogu bar oprati i previti ranu. To je najmanje što mogu da učinim.

On se zavalio na naslon stolice i prepustio se njenim veštim prstima.

— Tata kaže da je sastanak koji ste predložili dogovoren za sutra — nastavila je. — Svi će biti pozvani ovamo, ali na nesreću, tata neće moći da pruži svoj pun udeo... to jest, ukoliko se uopšte do tada bude vratilo kući.

— Ja ću biti tu u blizini — rekao je Dok.

— Nadam se da ćete ostati duže vremena — promrmljala je ona udalivši se da bolje osmotri njegovo čelo. — I ne samo zbog toga što se nadam da ćete nam pomoći, Durango.

— Oh? A šta su ti drugi razlozi?

Ona je ~~buknula~~ rumenilom. — To... to ne mogu sada da vam kažem.

Holidej je ispio svoju kafu. — Mislim da je vreme da se povučemo na počinak, mis Stivenson — rekao je. — Gde ću spavati?

— Tamo u onoj sobi — pokretom glave pokazala je ka drugom kraju dnevne sobe. — Već sam vam pripremila postelju.

— Videćemo se ujutru — rekao je.

Ušao je u svoju sobu i svukao se u mraku. Napolju je jak vetar šušmeo i stenjao, a nekoliko nisko spuštenih grana grebali su krov brvnare. Čuo je Džodino kretanje u dnevnoj sobi, pranje sudova i nježno tiho pevušenje, Holidej se po-

peo na krevet i pripalio cigaru. Pušio je u tami razmišljajući o ljudima koje je mrzeo, razmišljajući o tome kako je stao na stranu naseljenika, ljudi i žena koji su mu naličili. Ranije toga dana nametavao je da se pod vidom kockara prikrije dok ne dode trenutak osвете i trijumfa pravde, ali stvari su se izmenile. Udružio se sa neprijateljima Mak Groa i ubio i ranio neke njegove ljude. Možda neće proći dugo vremena pre nego što ga ti mrski ljudi potraže.

Ugasio je cigaru u cinkanoj pepeljari na noćnom stočiću i legao na krevet sa jastukom ispod glave. U dnevnoj sobi svetlo je pritučeno i na kuću se spustila duboka tišina.

— Laku noć — doviknuo je devojci.

— Mister Holideje!

Stajala je sa druge strane zatvorenih vrata i njen mekan neodlučan glas je podrhtavao.

— Da? — rekao je Dok. — Zar nešto nije u redu?

— Ja... čula sam kad ste pričali tati... Pre nego što su oni konjanici došli... Čula sam da ste mu pričali kako... da vas je Brendi vrbovala za sebe...

Dok se osmehnuo u mraku. — Da, i?

— Pa... Čula sam da za Brendi pričaju... Da pričaju kako je spretna sa muškarcima...

Osmeh je još više razvukao njegove usne. — I...?

— I... Durango... Ja... Ne mogu da se merim sa ženom kao što je Brendi, ali... — otvorila je vrata i on ju je ugledao u svetlom okviru, odevenu u tanku spavaćicu kroz koju su se jasno očitavale zamamljive obline njenih grudi, trbuha i butina sa diskretno zasenčenim kutovima koji su pri igri svetlosti iz peći izgledali još tamniji. — Ali, Durango... Možda mo-

gu da vam od sebe dam i mnogo više... Jer vas želim!

— Nemate potrebe da se merite sa Brendi — rekao je Dok Holidej blago. — To zaista ne morate. Vi ste više žena nego što će Brendi ikada biti — ustao je i pružio ruke prema njoj. — Dodite i zatvorite vrata.

Ona je pošla ka njemu i on ju je čvrsto prigrlio, željan topline njenih bujnih čvrstih grudi. Napolju je nalet vetra povio grane borova čiji je šum odjeknuo kao stenjanje nepoznatih stvorenja zalutalih u noći. Napolju su elementi prirode slobodno širili krila. Napolju je priroda vodila neki svoj večni rat. A tu u maloj kolibi na početku doline postojao je jedan drugi svet... Svet spokoja i zadovoljene ljubavi. Svet dvoje ljubavnika koji su se tek našli.

IX

Došli su negde pre podne praćeni oblačnim nebom. Bidl je došao prvi dovodeći sa sobom ženu i petoro divne dece koji su kao bundeve poskakivali u zadnjem delu kola. Za njim je stigao neki demobilisani vojnik koji je iskoristio pravo po zakonu o naseljavanju, neki visok mršav čovek po imenu Levers. Zatim su stigla dva Irci, O'Rejli i Simpkin, a četvorica drugih naseljenika došli su sa istočne strane doline. Predstavili su se Holideju kao Tejms, Makarti, Uren i Skot.

Konačno se pojavio i neki jednoruki naseljenik praćen ženom koja se stidljivo držala uz njega. On se zvao Doson a devojka koja je sa njim živela zvala se Huanita. Džodi je šapnula Holideju da Huanita nije njegova venčana žena i da je došla da živi sa njim pošto je na-

pustila svoj posao u rudarskom logoru.

— Pretpostavljam da svi znate zašto je sazvan ovaj sastanak — rekao im je Bidl stojeći pred brvnarom. — Već izvesno vreme svi se borimo protiv ranča „Dijamond M". Sada je došlo vreme kada je potrebno da se za opšte dobro svi udružimo... I moram priznati da ta ideja nije moja. To je ideja nekog drugog, koji je sa nama... Ideja mister Duranga.

Holidej je iz prikrajka klimnuo glavom.

— Ljudi — rekao je Met Bidl osmehujući se — moram da vam kažem da je ovaj mister Durango i za mene zagonetka. On se jednostavno odnekud pojavio i stao na našu stranu. Svi znate da je ranio Hjudža u „Red Gateru" i da je spasao Bena zatvora i vešala. Prošle noći, kako sam čuo, ubio je Džefersona i jednog lupeža sa ranča „M" kad su dojahali ovamo da Stivensonu daju lekciju i nateraju ga da se odseli. Ne znam zbog čega se on meša i zašto se izlaže riziku... Ali sam mu zahvalan.

— Šta je razlog vaših postupaka, mister Durango? — zapitao je Skot direktno.

— Imam svoje razloge — Holidej još nije hteo da otkrije karte — Neka za sada ostane na tome.

— Jedno je sigurno — rekao je Makarti. — On sigurno nije špijun sa ranča „Dijamond". Konačno, ubio je dvojicu Mak Groovih ljudi.

— Razlozi mister Duranga njegova su stvar — rekao je Levers povukavši duboko dim iz cigareta. Dovoljno je da je sa nama.

— Predimo onda na stvar — rekao je Uren.

— Hoćemo — složio se Met Bild. — Rekao sam da smo se okupili da raspravimo mogućnost udruživanja u jedinstven front i zbog toga

predlažem da svako iznese svoje predloge.

— Problem je u tome da ma šta mi učinili, to neće biti po zakonu — rekao je Skot. — Mi možemo formirati odred dobrovoljaca koji će patrolirati dolinom i sprečavati ljude sa ranča da ruše naše ograde i napadaju pojedince. Ali Džošua Mak Gro treba samo da kaže da je naša grupa ilegalna, samo njegova reč biće dovoljna i mi ćemo praktično biti oglašeni za bandite.

— Šerif Mak Gro je oduvek bio naš problem — rekao je Doson. — Nismo mogli da se žalimo zbog rušenja ograda, jer on nije hteo da sluša žalbe protiv svog oca. Drugim rečima, hulje sa ranča „Dijamond” inogu slobodno jahati dolinom, rušiti naše ograde, maltretirati nas, silovati naše žene i ubijati našu stoku, a predstavnik zakona će na to samo okretati glavu. A ako mi uzmemo zakon u svoje ruke i formiramo odred dobrovoljaca, to će biti nezakonito i on će dići potegu protiv nas.

— Šta onda da radimo? — zapitao je Levers.

— Možda postoji način — rekao je Holidej tiho.

— Da čujemo.

— Mak Gro je predstavnik zakona... Šta ako se građanima, poštenim građanima Bufalo Plejnsa, dokaže da je taj predstavnik zakona pokvaren i korumpiran?

— Oni će mirno sedeti kod svojih kuća i neće ništa preduzeti — odgovorio je Skot.

— Pogledajmo istini u oči — rekao je Uren. — Građani se plaše Mak Groa i njegovih siledžija. Znam da je mister Durango ubio Džefersona i onog majmuna Rintera, ali šta je sa ostalima? Leni Tompson je još živ, Hjudž je samo ranjen, a tu su i ljudi kao Darsi i Grin Sou. Čuo sam jutros da je

Darsi zamenio Džefersona. Tu su i mnogi drugi. Pretpostavljam da svi znamo da mnogi kauboji sa ranča „Dijamond” nisu ništa drugo nego baditi i ubice! Građani se neće svađati sa takvim ljudima, čak i ako se dokaže da je šerif korumpiran. Da je neko od nas građanin sa ženom i decom, da li bi se borio za istinu protiv takvih kao što su Mak Groove gorile?

— Šta onda da radimo? — zapitao je Bidl. — Ako ne možemo da uzmemo zakon u svoje ruke i ako smatramo da su građani suviše uplašeni da pomognu našu stvar, šta nam je onda preostalo?

— A šta će biti ako šerif Mak Gro bude uklonjen? — zapitao je Holidej.

— Kako? — obratio mu se Skot.

— Vi očigledno ne poznajete našeg šerifa — rekao je Uren kiselo. — Taj ne veruje u demokratski način izbora!

— On se postavio za doživotnog šerifa — rekao je Bidl obeshrabreno.

Holidej je otesao pepeo sa cigare. — Nisam mislio na izbore.

— A kako drukčije... Kursumom? — osmehnulo se Skot. — Iskreno rečeno, ta mi se ideja svida, ali čovek koji bi opalio taj metak bio bi obešen, a Kurt Mak Gro bi šerifsku značku prikačio nekome kao što je Leni Tompson.

— Šta ako bi neko sa autoritetom većim nego Džošua Mak Gro saznao da je on podmićen?

— Ko na primer?

— Mislio sam na federalnog šerifa.

— Gle, to bi možda bilo dobro!

— Mislim da ako bi se dokazalo da šerif zloupotrebljava zakon, onda federalni šerif ne bi imao drugog izbora nego da ga ukloni. U slučaju Mak Groa federalni šerif bi morao da se postara da posle

njegovog uklanjanja na njegovo mesto ne dođe niko njemu sličan.

— To je upravo ono što nama treba! — oduševio se Bidl. — Pošten i nepristrasan šerif!

— Jedna je stvar govoriti o federalnom šerifu, a sasvim druga dovesti ga ovamo i uveriti ga da je Džošua Mak Gro korumpirana svinja — promrmljao je Levers.

— Dvesti ga ovamo biće lako — rekao je Holidej. — Za to je potreban samo zahtev građana. Zahtev sa potpisima prisutnih, koji bi neko od nas odneo u tvrđavu Henri. Kada federalni šerif dođe ovde, ja ću obezbediti dokaze o Mak Grovoj krivici. On je deo podvaldzij-ske i prevarantske zavere. On je udružen sa vlasnicima „Red Gate-ra“, sa kockarnicom u kojoj se vara na kartama, a to je dovoljno da mu federalni šerif oduzme značku.

— Mislím da bi trebalo da pokušamo — predložio je Bidl.

— Napišimo peticiju — složio se Doson. — Ko ume dovoljno lepo da piše da sroči takav dokument?

— Moja Rozi išla je u školu — rekao je Bidl pokazavši pokretom glave prema svojoj ženi.

Roza Bidl sela je da napiše zahtev uredu federalnog šerifa u tvrđavi Henri. Pisala je pouzdanom rukom pismene osobe i kada je završila, naseljenici su ispod zahteva stavili svoje naškrabane potpise.

— Ko će to sad odneti u tvrđavu Henri? — zapitao je neko.

— Ja ću odjahati tamo — rekao je Holidej. — Vratću se sutra ili prekosutra.

— Vi se zaista mnogo zalažete za nas — rekao je Bidl.

— Imam razloge.

Deset minuta kasnije Holidej je već sedlao svog Šaha. Sastanak je još uvek bio u toku kada je Holidej priveo konja do zadnje verande. Džedi mu je prišla noseći zavežljaj sa hranom.

— Požuri da se vratiš! — šapnula je da je neko ne čuje.

Pazeći da neko ne vidi, Holidej se nagnuo napred i kratko je poljubio.

— Čuvaj se... Budi noćas kod Bidlovih ako se tvoj tata ne vrati kući — rekao joj je.

— Volim te, Durango! — rekla je ona.

Zatim je Dok odjahao, uputivši se od brvnare preko travnog pašnjaka putem koji se iz doline penjao do raskršća, odakle se jedan krak puta odvajao za tvrđavu Henri.

*

Put je skretao na sever, a zatim se spuštao preko prevoja do dve visoke stene koje su nadzirale pre-riju kao dva prastara stražara. Pre tri decenije prvi naseljenici oterali su odatle Apače i otvorili put orema zapadu do niza dolina koje su se dalje pružale i vojnicima je bilo naređeno da izgrade utvrđenje iz kojeg će bdeti nad karavanskim putem. To uvrđenje ostalo je i dalje da postoji kao spomenik prošlosti, jer su Apači uglavnom bili ili u rezervatima ili su mirovali u svojim naseljima i samo su pojedini otpadnici remetili bezbedno kretanje karavana i poštanskih kola koja su tuda redovno saobraćala.

Sunce se klonilo zapadnom horizontu i Holidej je u tišini bliskog sumraka jahao niz padinu brdskog prevoja. Ranije u toku dana sunce je kao užarena lopta pržilo sa neba. Kratke senke skrivali su oblaci prašine koji su se dizali pod konjskim kopitama kao vrela magla. Šah je išao hodom i odmah posle podneva Holidej ga je odmorio jedan čas.

Za vreme tog odmora Holidej je razmotrio posledice svog postupka. Posetom federalnom šerifu i pri-

hvatanjem spoljne pomoći ispuštao je tok događaja iz svojih ruku. Došao je u Bufalo Plejns gajeći nadu da će se on sam, lično obračunati sa Kurtom i Džošom Mak Groom i priznao je sebi da je u potaji priželjkivao obračun sa njima, u kojem bi ih obojicu ubio. Ali, ovako je ipak bilo bolje. Predaće ih pravdi i pomoći će naseljenicima.

U svakom slučaju, ispuniće svoju sudbinsku ulogu. Iako je mimo svojih planova stao na stranu naseljenika i pošao da dovede federalnog šerifa, sprovedeće svoju osvetu. To zapravo neće biti lična osveta, već osveta pravde, a on će biti samo njena ruka. Ispuniće zadatu reč i Mak Groove poslati na onaj svet, bilo preko vešala bilo kuršumom ispaljenim svojom rukom. A znao je da će doći do ovog drugog. Mak Groovi nisu bili ljudi koji će dopustiti da im se plen uzme iz ruku.

Pojahao je i uputio se u tvrđavu. Vratnice je čuvao samo jedan dremljiv stražar koji je pozdravio Holideja kada je ovaj prošao ispod mosta koji je spajao dve kule. Vežbalište je mirovalo u senci, a grupa konjanika razgovarala je u jednom kraju. Tvrđava više nije bila čisto vojno uporište. U njoj se sada nalazila i trgovina, žitnica, salun i kancelarija federalnog šerifa. Holidej je prešao preko vežbališta i sjahao pred šerifovom stanicom. Pre nego što je sjahao, vrata su se otvorila.

— Mene tražite, putniče? — bio je to sredovečan čovek prosede kose. Na prsima mu je sijala šerifska zvezda. — Ja sam Viter-ton i vodim ovu stanicu.

— Vidim... Ja sam Dok Holidej.

Logorska vatra je plamsala u mraku dolje u kojoj su se te noći ulogorili.

— Pravite vrlo dobru kafu, šerife — rekao je Holidej sa osmehom.

— Imam u tome mnogo prakse — rekao je šerifov zamenik Grant Jets.

— To je očigledno — nastavio je Holidej prijateljskim tonom. — Imam u tome iskustva jer sam dosta lutao.

— Vi ste lutalica koji se odjednom svim srcem zainteresovao za nevolje nekih naseljenika — nastavio je zamenik federalnog šerifa.

— Tako je.

Jets je ponovo pročitao peticiju koju je poneo sa sobom. Trebalo je punih čas i po diskusije da bi se šerif Viter-ton ubedio da svog zamenika Jetsa pošalje sa Holidejem, ali konačno je pristao. Tako su Holidej i Grant Jets pošli u dolinu Mak Groovih da spreče dramu.

— Kad ćemo tamo stići? — zapitao je Jets naslanjajući se na sedlo. Bio je mršav i dugačak, skoro je naličio na motku. Imao je dečaklo lice i izgledao je suviše mlad za federalnog šerifa.

— Sutra... Negde pred veče.

— Ovo je moj prvi samostalan zadatak — šerifov zamenik Jets govorio je sa puno ponosa. — Sve do sada uvek sam jahao sa Viter-tonom, ali ovaj put radiću sam i po svom nahodenju.

— Ovaj zadatak neće biti lak — rekao je Holidej mešajući kafu. — Kurtu Mak Grou neće se dopasti da njegov sin dobije nogu u leđa.

— Neka Kurt Mak Gro ide do đavola! — rekao je Jets. — Upotrebiću svoj autoritet ne samo da uklonim njegovog sina već ću i ostati tamo sve dok se na demokratski način ne izabere jedan pošten čovek koji će ga zameniti na mestu šerifa.

— To mi zvuči razumno.

Grant Jets je zapalio tanku cigaretu. — Ostavimo sad to, razgovarajmo o vama.

Holidej je u sebi zauzeo odbrambeni stav. — Kako to mislite o meni?

— Ja sam vas ranije već jednom video.

Holidej ga je pogledao preko vatre. Jets je stavio cigaretu u usta.

— Gde?

— Tvin Rivers — rekao je Grand Jets. — Secate li se Tvin Riversa, Holidej?

— Da — rekao je Holidej tiho. — Secam se Tvin Riversa, bio sam tamo.

— Ja sam tamo bio šerifov zamenik kod Skele — rekao je Jets.

Taj događaj odigrao se pre više meseci, i bio je jedan od mnogih događaja koje je doživeo u društvu onog starog nevaljalca Toma Formena. Događaj je bio beznačajan i skoro zaboravljen. Dvojica lutanica našli su se na pristaništu Skele na Snejk Bel Riveru, u blizini stočarskog grada Tvin Riversa, i starom Tomu zapalo je za oko krdo goveda zatvoreno u jednom koralu. Holidej je smirivao svog prijatelja. U blizini se nalazio šerifov zamenik.

U jednom momentu izgledalo je kao da će stari Tom odustati od svoje namere, ali pošto je već bio sumrak i pošto je šerifov zamenik krenuo prema jugu, nepopravljivi kradljivac stoke odlučio se da zgrabi makar jedno goveće. Uspelo im je da ga ukradu i srećno pobegnu. No kasnije novine u Tvin Riversu objavile su članak sa izveštajem o krađi, izveštavajući da je šerifov zamenik primetio dvojicu ljudi koji su se sumnjivo ponašali kada su se udaljili ka koralu. Lopovi su se kretali suviše brzo da bi ih on stigao, ali će ih, ako im se putevi po-

novu ukrste, sasvim sigurno prepoznati.

— Izgledate mnogo drukčije nego onda, ali svejedno bih vas prepoznao. Vaše lice ne zaboravlja se lako — rekao je Jets suvo. — No, možda je tome razlog što sam o toj dvojici više puta čuo.

— A povodom čega?

— Posle Tvin Riversa otišao sam u Ridž Vels — nastavio je Grant Jets. — Tamo sam više puta čuo za nekog starog čoveka i njegovog pajtaša. Pričalo se da su kradljivci stoke, sitni kradljivci, ali ipak lopovi. Njihov opis odgovarao je dvojici ljudi koje sam video kod Skele, a jedan rančer rekao mi je i njihova imena. Jedan se zvao Formen... Tom Formen. Njegov saučesnik je imao neobično ime... Durango.

— Tom je obešen — rekao je Holidej uzdržano.

— Ali je njegov saučesnik još uvek slobodan.

— Da — Holidej je pogledao Jetsa u oči, a šerif je granicom pripalio cigaretu. — Uvek sam smatrao da će neki incident dovesti Toma na poternicu i da će jednog dana biti otkriven. Očigledno da su predstavnici zakona bili bliže nego što smo mislili.

— Mnogo bliže — složio se Grant Jets.

— Zna li šerif Vinterton za ovo?

— Ne — rekao je Jets. — On je došao iz Arizone.

— Ali, vi ste mu rekli?

— Ne, ni reč.

— Zašto? — hteo je Holidej da zna. — Konačno, ja sam bio saučesnik jednog kradljivca stoke?

— U prvom momentu kad sam vas video, hteo sam odmah da vas razotkrijem. Ali kada sam od Vintertona čuo da ste vi Dok Holidej, uzdržao sam se da ne bih ispao br-

zoplet. Posumnjao sam da sam se možda prevario. Kada sam ipak shvatio da zabune nema, prečutao sam ono što znam jer me je interesovalo da saznam kako se desilo da Dok Holidej upadne u takvu zbrku.

— I bila je zbrka ako hoćete da mi verujete — Holidej je uzdahnio i prešao šakom po čelu. — Ne volim da se toga sećam, ali reći ću vam kratko da je to bio period mog života kada nisam znao za sebe. Od udara u glavu izgubio sam pamćenje i moć rasuđivanja. Jahao sam sa Tomom i pomagao mu, to je tačno, ali to sve kao da je radila neka druga ličnost a ne ja.

— Tako nešto sam i mislio da će biti — rekao je Jets. — Čujte, Holideje, smatram da postoje važnije stvari od hapšenja čoveka koji je bio sitan kradljivac stoke. Tim pre što je jasno da taj čovek pomaže ljudima koje neki nasilnici teraju sa njihove zemlje i njihovih kuća.

— A kad se sve završi? — zapitao je Holidej obazrivo.

— Moje sećanje nije ono što je nekada bilo — rekao je Grant Jets. Odbio je gust oblacić dima. — Ne, gospodine moj, nije ono što je nekad bilo.

Holidej se zagledao u razigrani plamen. Možda će šerifov zamenik Jets zadržati za sebe ono što zna, ali je taj razgovor Doku nešto otkrio. Mesecima je bio u društvu čoveka koji je na kraju osuđen i obešen kao kradljivac stoke. Često je sebe uveravao da za njihove grehe niko ne zna i dugo je živio u lažnim uverenju da su bezbedni. Ali, neki ljudi su znali za njegovo druženje sa Tomom Formenom. U svakom slučaju, niko tome nije pridavao veliku važnost, jer su njihovi prestupi bili sitni. No svejedno, neko je to znao. Jedan od njih bio je i Jets.

— Tom je bio dobar čovek — rekao je Holidej. — I pošten čovek, Grante.

— I povremeno sklon sitnim kradama stoke.

— Da, moglo bi se tako reći.

— Hoćete li još kafe, Durango... ili Holideje?

— Hoću. Od sad samo Holideje.

*

Brendi je dočerala kosu pred ogledalom i srknula gutljaj vina. Vino joj je bilo potrebno, ako ni zbog čega drugoga onda da spere ukus Mak Groovih usta sa svojih usana. Kurt Mak Gro podsećao je na mesnatog ljigavog oktopoda i ponekad joj je bilo teško da se ne zgrozi kada bi je on zagrlio. Ali, izbora nije bilo. Kurt je finansirao „Red Gater“, a njegov sin je pazio na njihovu bezbednost.

— Ta hulja Durango — rekao je Mak Gro gladeći rukom kosu. — On se nikako ne uklapa. Ne, nikako. Najpre je pristao da radi za tebe, a onda se umešao da pomogne nekom bezvrednom farmeru. Kakvu je igru hteo da igra?

— Meni je izgledao kao običan skitnica, baš tako — rekla je Brendi.

— Pokazalo se da si se prevarila — rekao je Mak Gro kratko.

— Već sam se izvinila — prasnula je ona.

— Da, da, ali jedan čovek je ranjen, a dvojica drugih su mrtvi — rekao je Mak Gro.

— I šta nameravaš da preduzmeš u vezi sa njim, Kurte? — zapitala je.

— Ubiću psa — progundao je Mak Gro kratko.

— I treba tako — rekla je zadovoljno. U suštini, morala je sebi da prizna da je to šteta. Durango je bio lep čovek i imao je u sebi ne-

što za čim žudi žena njenog kova. Da, šteta je što je tako ispalo. — Kada, Kurte?

— Njegovi su časovi izbrojani — rekao je Mak Gro. — U stvari, došlo je vreme velikog obračuna.

— Oh?

Rančer je ustao. — Pre godinu dana, ti si odmah posle toga došla, Brendi, imao sam slične neprilike. Neprilike sa naseljenicima. Morao sam da krenem sa momcima i rešim te neprilike. Zbrisali smo jednu porodicu u znak opomene ostalima i možda ću to opet morati da učinim.

— Koga imaš u vidu?

— Meta Bidla.

Brendi je osetila da je podilazi ledena jeza. — Ali... ali Bidl ima porodicu... ženu i decu!

— Pa šta? — zapitao je Mak Gro.

— Gospode, Kurte... Ne bi valjda mogao...

— Ti glupavi naseljenici ne daju mi da biram. Dolaze ovamo u dolinu, svake nedelje bar po jedna porodica. Do davola, uskoro će sve zauzeti. Ne, Bidlova kuća mora biti zbrisana, a sa njom i onaj tip Durango. Na taj način likvidiracu njihovog vodu i onog skitnicu u koga gledaju kao u boga.

— A kada... kada ćeš to učiniti? — zapitala je obuzeta drhtavicom.

— Vrlo brzo — rekao je Kurt Mak Gro.

Prišao je velikom prozoru sa kojeg se pružao pogled na dolinu. Svuda dokle god su mu oči dopirale pružalo se more trave potrebne da ishrani stoku koja je već punila njegove ograde. Prošle godine očistio je dolinu. Naravno, naseljenici su opet došli, ali su neki od njih odmah otišli ubedeći postupcima Lenija Tompsona. No, u poslednje vreme počeli su pristizati u sve većem broju. U početku Kurt

Mak Gro nije bio zabrinut, ali sada mu je opet prerija bila potrebna. Za poslednja dva meseca Tompson je dva puta podsetio Bidla i oba puta farmer je izbegao da posluša naredbu da se odseli, a sada je postao i uzor ostalih. Baš kao Klint Kejsi.

— Vratću se u grad — rekla je Brendi.

Izašla je iz kuće do mesta gde su je čekala kola. Popela se na sedište i odvezala vodice, a kauboji sa ranča nisu je ni zapazili. Svake nedelje dolazila je ovamo i svi su znali razlog njene posete.

Brendi se uputila putem koji je vodio ivicom do brdskog prevoja. Ispod nje iz dimnjaka farmerskih kuća dizao se dim. Činilo joj se da je Mak Groov strah prema naseljenicima potpuno nerazuman. Konačno, oni nisu zauzeli celu dolinu, a u svakom slučaju Mak Gro je posedovao više hiljada akara svoje zemlje. No, nije vredelo protivrečiti Mak Grou. On je davao novac, a za žene kao što je Brendi novac je bio najvažniji.

Približivši se raskrsnici, naglo je zategla vodice i zaustavila kola ispod jednog starog hrasta. Razlog njenog skretanja sa puta približavao se sa druge strane iza jedne okuke.

Durango! Dok ga je gledala kako se sa još jednim konjanikom približava raskrsnici, u njoj je ponovo uzavreo bes. Setila se da je odabrao da pomogne paru naseljenika umesto da radi za nju i uživa „u dodatnim pogodnostima”. Njegova odluka bila je šamar za nju, odbacivanje onoga što mu je nudila... A to je malo koji čovek učinio lepoj Brendi.

Sačekala je u prikrajku da stignu do raskrsnice i kada je ugledala lice Durangovog pratioca, zažmirila je očima. Poznavala je to lice! Pre kratkog vremena bilo je

odštampano u svim novinama u pokrajini. Naslov je glasio: Imenovan novi zamenik federalnog šerifa u tvrđavi Henri. Naslov joj je još uvek bio u živom sećanju. I sada je taj pomoćnik federalnog šerifa jahao sa Durangom, očigledno ka Bufalu Plejnsu.

Brendi je čvrsto stisnula uzde u rukama.

Mak Gro je to morao da zna, tačnije rečeno — šerif Mak Gro. Naravno i njegov otac će biti obavešten, ali u ovom momentu glavna briga joj je bila da šerifa obavesti da u grad dolazi čovek sa većom vlašću od njegove.

Postojao je jedan sporedni put kojim su se ljudi koristili kada su jahali u rudnik. Brendi je sačekala da konjanici zađu za padinu, a onda je vodicama pljesnula konja po ledima i jednopreg je skrenuo na zapad ka rudarskom putu. Taj put bio je lošiji, ali mnogo kraći, i to je Brendi sada bilo potrebno.

Svetlosti Bufalo Plejnsa svetlucale su pred njima sijajući kao užarene oči u sve tamnijem sumraku. Sve je bilo tiho, jer su u to vreme ljudi hitali kući na večeru i taj trenutak bio je vrlo pogodan za nastup šerifa Granta Jetsa.

Dvojica konjanika uputila su se pored niza borova. — Najpre ću otići u hotel — rekao je Jets svom pratiocu. — Upisaću se, očistiti i nešto ću popiti pre nego što sazovem zbor građana i objasnim zašto nameravam da šerifu Mak Grou oduzmem šerifsku zvezdu dok vršim istragu. Bićete mi potrebni da biste mi na tom zboru potvrdili vezu između Mak Groa i kockara u „Red Gateru”. Uveren sam da će me građani podržati. Građani obi-

čno uvek podržavaju federalnog šerifa.

— Ne verujem da će mnogo njih poneti Mak Groovu zastavu — predvideo je Holidej. — On nije baš mnogo popularan.

Pošli su dalje pored borova i u tom trenutku noć kao da je prolomila erupcija vulkana. Tri pucnja slila su se u jedinstven tresak. Šah je uplašeno poskočio i odbacio Holideja na zemlju i dok je padao, visoki pustolov je video kako se Grant Jets zaljuljao u sedlu. Kiv je poprskala njegovu košulju i šerifsku zvezdu na prsima.

Pucnji su ponovo prolomili noć i Jets se srušio na zemlju. Jedna čizma ostala mu je zakačena u uzengiji i uplašeni konj ga je povukao. Bespomoćni šerif je bio vučen putem do jednog busena žalfije, gde se čizma konačno otkačila iz uzengije i konj odjurio u noć.

Polegnut po zemlji Holidej je poglegao revolver. Vatreni plamčići otkrili su poziciju busijaša i Holidej je ispraznio revolver u tom pravcu. Odjek pucnjeva je zamro. Holidej je izbacio prazne čaura i stavio nove metke. Zatim je žurno obišao preko jednog kamena i pogledao u noć u nadi da će zapaziti neko kretanje.

Tada ih je čuo. Nastalo je lomljenje grana pod teškim telima, praćeno muklim topotom kopita. Zatim je prema svetlosti Bufalo Plejnsa ugledao siluete trojice konjanika. Nanišanio je i dva puta opalio. Jedan konjanik se trgao pogođen, ali je uspeo da održi ravnotežu i sledećeg trenutka noć ih je progutala.

Holidej je pritrčao telu u žbunu žalfije. Okrenuo je Jetsa na leđa. Na šerifovim krvavim prsima bile su dve rane od kuršuma. Jets je bio mrtav. Holidej se uspravio. Nije bilo nikakve sumnje ko stoji iza te zasede. Samo dva čoveka mogla su

izvući korist iz mučkog ubistva šerifa koji je došao da Bufalo Plejnsu i dolini donese red i mir.

Sada će, dakle, pravi zakon morati da prička.

Bez sumnje da bi federalni šerif u dogledno vreme poslao drugog čoveka, ali to bi bilo odlaganje, odlaganje koje bi pomoglo Mak Groovima da ostvare svoje planove. A bilo je očigledno da oni nešto smeraju. Napad na Stivensonovu kuću bio je dokaz da je Kurt Mak Gro pri kraju strpljenja.

Holidej je vratio revolver u futrolu. Nameravao je da ostane u granicama zakona. Nadao se da će, kada Jets u Bufalo Plejnsu uspostavi pravni poredak, moći da se vlada po pravilima zakona i reda. Ali, Mak Groovi se nisu obazirali na zakon, pa su čak ubili i federalnog šerifa, što je Holideja naglo da razmišlja na drugi način.

Ponekada čovek mora da se vlada po svojim sopstvenim zakonima i u ovoj prilici Holidej je to i nameravao.

Otišao je do Šaha i vinuo se u sedlo. Pred njim se u noći pružao tih i miran grad. Počeo je razmišljati o tome da ubije Kurta i Džošua Mak Groa. Kada njih dvojica budu mrtvi, biće zadovoljena i pravda i njegova lična osveta, a naseljenici će moći da žive u miru. Da, ključ njegove sudbonosne uloge bila je smrt te dvojice ljudi, ključ koji je Holidej nameravao da upotrebi.

Naravno da će posle ubistva šerifa Mak Groa biti učenjen, ali federalni šerif u tvrđavi Henri znao je istinu. On će kasnije reći svoje. Pod uslovom da ostane u životu, biće rehabilitovan za likvidiranje šerifa zločinca.

Poterao je konja prema gradu. Otuda su već trčali građani privučeni pucnjima u neposrednoj blizini.

Odlučio je da ih pusti da nađu šerifovo telo. To će im dati materijala da razmišljaju, a neki od visprenijih možda će razmišljati na pravi način. Što se tiče Holideja, on je imao posao u gradu. Posao sa šerifom Džošuom Mak Groom, koji je davno trebalo da završi.

X

Holidej je skrenuo konja u ulicu koja je vijugala pored gradskog hotela za igranke. Kroz sat ili dva iz te sale dopirale zvuci muzike i tu-tani razigranih nogu, ali u ovom trenutku sala je počivala u mraku i tišini. Konjanik se zaustavio blizu verande sačekavši da masa ljudi sa fenjerima prođe glavnom ulicom. Trenutak kasnije začuo je nečiji prodoran glas.

— Sto mu gromova, zamalo što nisam pao preko njega...

— Mrtav je!

Visoki pustolov pojahao je dalje niz ulicu i udaljio se od njihove vike. Konačno je skrenuo Šaha iz uličice i uputio se ka sledećoj ulici, ograničenoj jednom polomljenom ogradom od letava.

Sjahavši, privezao je konja za ogradu i nečujno klizno u uličicu. Žurnim koracima uputio se do glavne ulice. Na sledećem uglu nalazila se zarada šerifske stanice i zatvora. Holidej je pritrčao do ugla i bacio pogled duž ulice. Većina građana bili su na večeri u toploj bezbednosti svojih domova, a ostali su se nalazili na prilazu grada kod Jetsovog leša.

Holidej se prišunjavao do prezora stanice. Debele zavese zatvarale su mu pogled, ali je iz unutrašnjosti čuo razgovetan razgovor.

— Pođi da vidiš kako mu je — taj glas pripadao je gradskom šerifu Džošu Mak Gro.

— Hjudž je vraški srećan, to je sigurno — rekao je onaj drugi. — Durango ga je već jednom samo ranio, a sada ga je ranio po drugi put.

— Idi vidi kako je, Darsi, i vrati se ovamo — rekao je Mak Gro otežući.

— Trebalo je da sredimo Duranga! — promumlao je Darsi.

— Ali, činjenica je da nismo.

— Šta je sad sa njim? — zapitao je Darsi radoznalo. — Šta misliš, gde je on sada?

— Mogu da nagadam — izustio je Mak Gro sa podsmešljivim prizvukom. — Pošto je njegov prijatelj šerif mrtav, on je verovatno podvijenog repa pobećao kod onih naseljeničkih hulja!

— A šta je sa građanima? — zapitao je Darsi. — Oni će za koji čas doneti telo ovamo.

— Pa šta? — Mak Gro nije bio uzburan.

— Džoša! — rekao je Darsi prekorno. — Ubijen je zamenik federalnog šerifa! Moraćes da se praviš da vodiš istragu!

— Pa vodiću je! Pronjuškaću po okolini! — rekao je Mak Gro. — Odjahaću malo oko grada, tako da ljudi vide da vršim svoju dužnost. Možda ću naći neki dokaz da ubistvo pripišem Durangu.

Holidej je osetio hladan ubod u grudima. Priljubivši se uz zid, oslušnua je dalje.

— Na nas... Nikada neće posumnjati — rekao je Darsi. Začuo se šum njegovih koraka kod vrata. — Ali da te podsetim, na neki način treba objasniti Hjudžovu ranu.

— Reći ćemo da mu je revolver slučajno opalio — rekao je šerif. — U svakom slučaju, to sam već rekao doktoru. A ko će da ospori moju reč?

— Svakako — potvrdio je Darsi mirnije. — Idem da pogledam kako je Hjudžu. Ostavijam te da odglumiš zaprepasćenje kad vidiš šerifovo telo.

Dva lupeža su se prigušeno zakikotala i Holidej je kliznuo nazad u sporednu ulicu. Ispratio je Darsija pogledom preko ulice. Iz daljine je već čuo glasove, to je značilo da masa nosi nadenno telo. Ako Mak Gro odiaše iz grada pod izgovorom da vodi istragu, izgubiće dragoceno vreme. Mora ga, dakle, odmah šcepati!

Morao je brzo da deluje, jer nije smeo da dopusti da ga građani vide. Mak Gro bi mu verovatno odmah pripisao šerifovo ubistvo, a građani bi morali da poveruju njegovoj reči. Pohitao je prema zadnjem delu zgrade i našao prozor koji je gledao ka dvorištu. Prozor je bio zatvoren.

Holidej je iz džepa izvadio perorez i uvukao oštricu između prozorskog okvira. Glasovi na ulici postali su jači i već je čuo bat mnogih koraka. Povukao je oštricu peroreza niz prerez i pomerio jezičak brave. Pokretom ruke povukao je okno na više.

Holidej je provirio u unutrašnjost sporedne odaje zatrpane otpacima, starim nameštajem i praznim bocama. Opkoračio je okvir i ušao unutra. Na prstima je prišao vratima ispod kojih se probijao tračak svetlosti.

Jednom rukom izvukao je revolver iz futrole, a drugom napipao kvaku.

Sasvim lagano Holidej je pritisnuo kvaku i otvorio vrata.

Džoša Mak Gro sedeo je zavaljen na naslon stolice, sa nogama na stolu. Pušio je cigaretu, a raširene novine ležale su mu na krilu. Čuvši žagor glasova pred vratima, Džoša se namrštio.

— Šerife!

— Šerife Mak Gro... Neki čovek je ubijen...!

— Otvori Džošua!

Holidej je nečujno ušao u kancelariju i zastao pored jedne prazne ćelije. Potegao je palcem obarač svog revolvera i na oštro metalno klik Mak Gro se trgao na stolici.

— Slušaj me, Mak Gro, pažljivo me slušaj! — prošaputao je Holidej resko. Radi ono što ti kažem, pa ćeš još izvesno vreme poživeti. Ako pokušaš da me izigraš, dobićeš metak!

— Durango! — šerif je sa nevericom zurio u Holideja. — Šta... Za ime božije...?

— Ustani!

— Ti si lud... Kad si se usudio da ovako upadneš! — Mak Gro je spustio noge na pod. — Durango, ja...

— Zaveži i slušaj me! — rekao je Holidej ledeno. — Ti ljudi napolju zovu te da izadeš, ali ti ćeš ostati ovde. Kad ti budem rekao, otvorićeš vrata i sa vrata ćeš ih ubediti da ne možeš odmah da izadeš. Reći ćeš im da ostave telo pred ulazom i da brzo potraže Darsija. Posle toga neka idu kući. Jesi li shvatio?

Mak Gro je stajao pred njim podrhtavajući pred crnim otvorom naperenog revolvera.

— Ja... Neću moći da ih ubedim da...

— Biće bolje da ih ubediš — rekao je Dok. — Od toga ti zavisi život!

— Blefiraš! — Mak Gro je bio siv u licu. — Hej, šta to znači?

— Ako misliš da blefiram, iskušaj me! — rekao je Holidej izazovno. Video je graške znoja na šerifovom čelu i strah u njegovim očima. — Činjenica je, Mak Gro, da ne blefiram! A sad otvori vrata i zapamti da stojim odmah iza tebe!

Mak Gro je progutao pljuvačku.

— Hej, Džošua, otvori! — čuo se neki glas.

— Požuri, šerife!

Mak Gro se kolebao. Pogledao je prema vratima, pa onda opet čoveka sa revolverom. U tom prelomnom trenutku, gledajući u oči čoveka koga je znao kao Duranga, učinilo mu se da gleda oči nekog drugog čoveka, koga je nekad video.

— Otvori vrata! — rekao je Holidej tiho proprativši svoje reči ubistveno onakim pogledom.

Holidej se sagnuo iza stola, a cev revolvera uperenu u šerifova leđa prislonio na sto. Šerif Mak Gro je prišao vratima.

— Ostani tako da te vidim, Mak Gro! — šapnuo je Holidej. — I zapamti, jedan pogrešan potez i letiš u pakao!

Mak Gro je izašao na vrata pred gomilu sa fenierima. Pogled mu se spustio do tela koje su Vederbi i Pedlen spustili na trotoar.

— Do vruga, Džošua, zar si gluv? — zapitao je Pedlen razdraženo. — U blizini grada došlo je do pucnjave... U neposrednoj blizini grada! Svi su čuli sem tebe!

— Verujemo da je ovo zamenik federalnog šerifa Grant Jets — rekao je Vederbi u ime svih. — Video sam njegovu sliku u novinama!

— Da, to je on — rekao je Mak Gro smušeno.

Šerif je pogledao po licima obasjanim svetlošću fenjera, licima ljudi koji su očekivali da je njihov šerif već u akciji umesto što stoji na vratima svoje kancelarije.

— Samo smo čuli pucnje, Džošua — rekao je Pedlen. — Niko nije video ubicu.

— To je šteta — rekao je Mak Gro glumeći nezadovoljstvo.

— Zar nećeš ništa da preduzmeš — doviknuo je neki rudar iz gomile. — Zamenik federalnog šerifa je ubijen, a mi stojimo i nagvaždamo!

— Znam ja svoju dužnost, Morise — rekao je Mak Gro oštro. — Darsi je sada van grada i kada se vrati, osedlaćemo konje, pa ćemo pretražiti okolinu.

— Kad se Darsi vrati! — ponovio je Rej Moris ogorčeno. — U međuvremenu ubica može pobeći.

— Slučajno sam ja vlast u ovom gradu — podsetio ga je Mak Gro. — Vi se samo lepo vratite vašim kućama.

— Džošua... Da li nešto možda nije u redu? — zapitao je Vederbi.

Nastupila je tišina. Pri svetlosti fenjera na Mak Groovom čelu svetlucale su graške hladnog znoja. Oni napolju nisu znali ko je iza šerifa, ali Džošua Mak Gro je bio svestan šta ga čeka ako pogreši.

— Ne, sve je u redu.

— Ja mislim da naš šerif ima žensko društvo — rekao je Pedlen i tiho se zakikotao. — Zato on nije istrčao kad je čuo pucnje i zato hoće da nas se otaras!

Mak Gro se usiljeno osmehnuo. Pedlen mu je nehotice dao izgovor koji mu je trebao.

— Tako je, Pedlene, a sada odlazite odavde. Čim ispratim damu njenoj kući, počeću istragu.

— OK, Džošua, izvini što smo te uznemirili u takvim trenucima — rekao je Rej Moris sarkastično. — Unećemo telo unutra...

— Nemojte.

— Kako?

— Brendi će biti neprijatno — rekao je Mak Gro smeškajući se. — Shvataš šta mislim?

— Brendi je, dakle, ta dama, je li!

Mak Gro je isnao pravi glupak, pomislio je Holidej. Za jedan minut građani će proći pored „Red Gascera” i moguće je da će unutra videti Brendi. Ako se to desi, znaće da je Mak Gro lagao i to će ih dovesti nazad do šerifove kancelarije.

— Prepustite telo meni i Darsiju — rekao je Mak Gro i zatvorio vrata.

Holidej je sačekao da se građani mrmljajući udalje, ljuti zbog šerifove ležernosti.

— Dobar si glumac, Mak Gro.

— Ko si ti? Rekao si da se zoveš Durango i umešao si se u nešto što te se ne tiče. Ko si ti zapravo?

— Uskoro ću ti to reći — obećao je Holidej. — A sada, Mak Gro, izvuci taj tvoj revolver, i to mirno i lagano.

Mak Gro je pružio ruku ka dršci revolvera. Prsti su mu napipali glatku dršku i on je lagano izvadio pištolj i spustio ga na sto.

— Šta sada? Kakva je tvoja sledeća ludost...

— Napišaćes jedno pismo. Poledina jedne poternice biće dovoljna, a tu na stolu imaš pero i mastilo.

— Šta to sve znači? — prošaputao je Mak Gro začudeno.

— Zaveži i piši ono što ti kažem!

Poruka koju je Holidej izdiktirao bila je kratka i sažeta:

„Oce, ja sam Durangov zarobljenik. Nalazim se ispod onog ispusta obraslog šumom i ako želiš da me vidiš živog, dođi tamo u ponoć. Nemoj nikoga povesti sa sobom, jer će me u suprotnom Durango ubiti. Potpis, Džošua Mak Gro”.

— Ti si sigurno vraški zaljubljen u naseljenike kad radiš nešto ovako — osmehnuo se šerif prezrivo.

— Ne radim to samo zbog naseljenika — rekao je Dok. Uzeo je Mak Groov revolver i zadenuo ga sebi za pojas. — Stavi to pismo u kovertu i adresiraj ga na Darsija — za Kurta Mak Groa. Zatim ga stavi tako da se lako vidi.

Mak Gro je poslušao. — Šta sada?

— Odlazimo... Na zadnja vrata.

Dodirnuo je Mak Groa revolverom u leđa i poterao ga kroz hodnik u zadnju odaju. Naterao je šerifa da

otključa vrata. Dvorište je bilo mračno

— Nećemo uzeti sedlo Mak Gro — rekao je Holidej znajući da je vreme kratko.

— Ja nisam Indijana! — usprotivio se Mak Gro. — Ne mogu da jašem golog konja!

— Imaćeš uzdu i to je dovoljno — rekao je Dok. — Penji se na konja, brzo!

Minut kasnije Holidej je vodio šerifovog belca ka mestu gde je stajao njegov Šah. Holidej je tu pojahao i zatim su se lagano uputili kroz mrak sledeće ulice. Za nekoga ko je iz daljine posmatrao, oni su bili samo dva obična konjanika.

Ali kada su Holidej i njegov zarobljenik stigli do izlaza iz grada, neko ih je video. Bio je to neki konjanik koji je ostao u senci i njegov pogled prešao je od Mak Groa do Holideja i zadržao se na naperenom revolveru. Taj čovek je čutke posmatrao, ne otkrivajući svoje prisustvo. Kada je Holidej konačno poterao šerifa u preriju, osmatrač je zavio i zapalio cigaretu.

— Stigli smo, Mak Gro.

Veliki stenoviti ispust obrastao kržljivom šumicom dizao se iznad njih kao tamna senka naspram noćnog neba. Šerif je začudeno pogledao oko sebe tepih trave šumarak borovog drveća.

— Kakvu igru igraš? — zapitao je Mak Gro promuklo. — Za ime božije, Durango, reci mi!

— Vidiš, ovo za mene nije obično mesto — rekao je Holidej. — Pogledaj tamo...

— Onu gomilu ugljenisanih greda? — Mak Gro je odjednom osetio da ga nešto steže u grlu. Progutao je pljuvačku i zagledao se u Holidej-

ja. Opet je imao osećaj da je te oči nekada već video.

— Ta gomila ugljenisanih greda bila je nekad brvnara, Mak Gro... Brvnara koju je tvoj otac spalio. On ti je to verovatno ispričao... Kako je spalio jednu farmersku porodicu...

— Kejsi! — prošaputao je Mak Gro. — Ali, kakve veze ti imaš sa Kejsijem!

— Klint Kejsi mi je bio prijatelj — rekao je Holidej. — Te noći i ja sam bio u kući, ali nisam izгорео. Tamo u sredini ima mali podrum u koji sam slučajno pao i ostao živ.

Misli su se kovitlale Džošuinom glavom i u jednom momentu oči su sinule na njegovom sivom licu.

— U tom slučaju ti tražiš mog oca a ne mene — znoj mu je orosio lice.

— Priča još nije završena — nastavio je Holidej bajagi ravnodušno. — Kada se požar smirio, ja sam pobeгао iz doline. Ali, bio sam izgubio pančene. Neki stari čovek našao me je i negovao dok sam bio nesposoban za život. Bio je to zaista dobar čovek, Mak Gro. Imao je samo jednu slabost. Nije mogao da ne ukrade po neko goveće, i na kraju je za njim izdata poternica. Zvao se Tom Formen i ti si ga obesio.

— Formen!

— On mi je spasao život, Mak Gro, i zbog toga imam neraščišćen račun i sa tobom isto kao sa tvojim ocem. Sad ću te račune izravnati. Ti si mamac koji će ovamo dovesti Kurta Mak Groa... I ja ću vas obojicu ubiti.

— Ti si lud! Mora biti da si lud!

— Sjaši s konja — naredio je Dok. — Predstoji nam dugo čekanje.

XI

— Kažem ti, Darsi — rekao je Vederbi mrštajući se — da se cudno ponašao. Stajao je na vratima kao ukopan. Rekao je da je sa njime unutra Brendi...

Darsi je digao obrve. — Brendi?

— Da. Ali, Moris, je slučajno svratio u „Red Gater” i tamo video Brendi u razgovoru sa nekim ljudima. Reci mi, zašto bi izmišljao neke glupe priče kad Brendi nije bila sa njim...

Darsi i Vederbi su stajali pored tela ubijenog šerifa. Darsi se tek bio vratio od Hjudža i Vederbi mu je odmah prišao. Ostali građani stajali su na ulici u grupama i radoznalo posmatrali. Većina ih je bila nezadovoljna Mak Groovim držanjem.

— Kažeš da vam je rekao da ostavite telo? — zapitao je Darsi i sam začuđen.

— Da — rekao je Vederbi. — To je neodgovorno od njega. Darsi i nije me briga što ćeš mu to reći.

— Leš je izložen pogledu žena i dece koji idu u crkvu — rekao je prekorno jedan drugi čovek.

— Razgovaraću sa Džošom — obećao im je Darsi.

Popeo se na trotoar začuđen činjenicom što je Džoša Mak Gro naredio građanima da telo ostave pred vratima. Otvorio je vrata i ušao unutra, a građani su ponovo prišli blizu ulaza.

— Džoša? — pozvao je glasno.

Osvrnuo se i zatvorio vrata pred pogledima radoznalih građana.

— Džoša, to sam ja...

Odjednom je zastao kao ukopan. Šerifova kancelarija bila je prazna. Prošao je do odeljenja sa ćelijama, a zatim se opet vratio do glavne oдаje. Tek tada je zapazio kovertu na šerifovom pisaćem stolu.

— Darsiju... Za Kurta Mak Groa — pročitao je. Žurno je pocepao omot i primeo pisamce svetlosti.

Preleteo je pogledom po ispisanim redovima i prošaputao. — Do sto đavola!

Sada je znao zašto se Džoša čudno ponašao i zašto je lagao građane. Salunska kraljica nije bila kod njega, već je tu bio Durango. Ponovo je pogledao pismo. Bilo je namenjeno Džošinom ocu, a vreme sastanka određeno za ponoć. Šta se krilo iza te otmice Darsi nije znao. Mogao je samo da pretpostavlja da je u pitanju bila neka farmerska zavera. Najvažnije je bilo da Kurt Mak Gro dobije ovo pismo.

Darsi se uputio u odaju prema dvorištu. Džoša Mak Gro bio je zarobljenik u rukama opasnog čoveka. Pohitao je do štale i žurno osedlao svog konja. Vinuo se u sedlo i poterao konja na ulicu, gde su ga presrela dvojica građana.

— Darsi, u čemu je stvar?

— Da, šta nije u redu?

Darsi je zategao vodice. U pismu je pisalo da Mak Gro dode sam. Ako bi ovim ljudima rekao da je šerif kidnapovan, moglo bi doći do opšteg lova na čoveka. Samo Kurt Mak Gro mogao je doneti odluku o takvom riziku.

— Džoša je otišao u poteru za zločincem koji je ubio šerifa Jetsa — rekao je neverljivo.

Građani su zinuili. Objašnjenje je bilo sasvim neverovatno i nije davalo odgovor zašto je šerif lagao za Brendi. No, morali su da se zadovolje tim odgovorom.

*

Kurt Mak Gro je stajao na verandi između dve svetilike i posmatrao šestoricu konjanika koji su izvodili osedlane konje iz štale. Le-

ni Tombson je sedeo u sedlu ispred ranc kuće i vikom gonio ljude da pozure. Bio je tu Grekson sa ožiljkom na licu, ašin, crnokos i krezav, zatim Lu Vilijams, kostunjavi južnjak, a iza njega Indijan Carli. Niko nije znao odakle je Carli došao, ali ga je Mak Gro primio u službu. Raptis je bio ćutljiv, visok, mišićav i bronzane boje lica. Iza njega jahao je Smit, bar tako je rekao da se zove. Poslednji je bio Kid Ferago, čovek detinjeg lica, ali opasan na revolveru. Bilo je još drugih u spavaonici, ali oni nisu bili pozvani za večerašnji posao.

— Sve je spremno, mister Mak Gro — rekao je Leni Tompsons meškajući se. — Nisu baš mnogo lepi, ali svi znaju šta treba da rade.

— Naš cilj je Met Bidl momci — rekao je Mak Gro šetajući pogledom po konjanicima. — On se predstavlja kao neki samozvani lider farmerskog šljama. Hoću da on i njegova porodica budu zbrisani.

Bila je to naredba za hladnokrvno ubistvo, ali niko nije ni trepnuo. Leni Tompson je znao da odabere svoje ljude.

— Bidl će dobiti ono što zaslužuje — rekao je Kid Ferago. — Poslednji put kad smo otišli da ga upozorimo da se seli, izgrdio nas je na pasja usta.

— Ovaj put nema više opominjanja — rekao je Mak Gro zlobno. — Zapalite njegovu kuću i pazite da svi unutra izgore.

— Jeste li spremni? — zapitao je nadzornik Tompson.

Lu Vilijams je stavio „vinčesterku“ u futrolu. — Spremni smo.

— Onda hajdemo — promrmlijao je Smit.

— Ti komanduješ, Leni — rekao je Mak Gro. — Podi i popali jednog farmera!

Tompson je uzeo vodice u ruke. — Krenimo!

— Hej... Čekajte! — povikao je Indijan Carli.

— Sta je?

— Dolazi neki konjanik i jaše kao da ga đavoli gone! — rekao je Indijan Carli pokazujući oblak prašine koji se video pri mesečini.

— Tačno — rekao je Leni Tompson žmireći. — Nije li to Darsijev konj?

Sacekali su da Darsi besomučnim trkom sugne do vratnica. Mašući rukama, dojurio je u dvorište i Mak Groovo lice se smračilo.

Darsi je bio sav crven i oznojen. — Master Mak Gro, nešto se desilo — povikao je vadeći omot. — Durango je uhvatio Džošu i... Ostavio ovo pismo za vas. Napísano je Džošinom rukom.

Kurt Mak Gro je zgrabio omot iz Darsijeve ruke. Pocepao je omot i iskošćao oči kada je pročitao sadržaj.

— Šta piše unutra, mister Mak Gro? — zapitao je Leni Tompson.

— Prokleti Durango. — rekao je Mak Gro. — Uhvatio je mog sina. Pročitaj sam, Leni.

Nadzornik je uzeo pismo i pročitao ga.

— Taj... taj Durango... Ne shvatam ga — rekao je Mak Gro cepteći. — Pao je s neba, dogovorio se da radi u „Red Gateru“, a onda se opredelio za šugave naseljenike. Sada je još oteo Džošu...

— Imate vremena samo do ponoći — podsećao ga je Darsi sa poštovanjem. — Već je kasno...

— Leni — huknuo je Mak Gro. — Pre nego što spališ Bidlove, treba da završiš jedan drugi posao. Darsi, podi i ti.

Leni Tompson je zinuo. — Ali... U pismu piše da morate doći sami!

— Znam šta piše u pismu, Leni — rekao je Mak Gro. — Ali, ja nisam budala. Poći ću tamo, svakako. Jahću ispod brdskog prevoja kao što

mi je rečeno. A vi svi jahaćete za mnom dovoljno daleko da vas ona budala Durango ne može videti.

— Ali to je rizik! — usprotivio se Leni Tompson. — Ako nas Durango slučajno vidi, on će ubiti Džošu...

— Zar ti nije jasno da će on to u svakom slučaju učiniti — rekao je Kurt Mak Gro grobno dubokim glasom. — Šta misliš, da me je pozvao na večernju molitvu? Ovo pismo miriše na smrt, Leni. Moramo se postarati da taj ludak Durango završi na groblju.

Durango! Za Kurta Mak Groa ta skitnica bila je bezlična pojava, zagonetka. Ljudi su ga obavestili o dolasku nekog visokog neznanca koji je uzburkao grad i dolinu. Sin mu je ispričao o tome kako se Durango prkosno poneo prema njemu. Ali ipak, za Mak Groa Durango je bio samo ime. No, to ime uskoro će postati čovek sa revolverom u ruci.

— Ne svida mi se sve to — promrmljao je Leni.

— Ja ću jahati putem da me Durango može videti... Ma gde da se skriva — rekao je vlasnik ranča. — Vi ćete ostati skriveni dok vam ja ne dam znak.

— Kako hoćete mister Mak Gro — rekao je Tompson.

— Neka mi neko dovede konja — naredio je Mak Gro.

Ušao je unutra da uzme revolver. Već izvesno vreće nije ga nosio, jer je njegov sin obavljao poslove u gradu, a Leni Tompson u preriji. Nije bilo potrebe da lično uzima učešće u grubljim poduhvatima, jer su drugi to obavljali. Ali noćas je morao da pode, jer je neki ludak držao njegovog sina u rukama.

— Pošimo — naredio je Mak Gro.

Vlasnik ranča „Dijamond M“ pojavio se prvi u susret vetru koji mu je hladio lice. Osećao je da u njemu taste gnev. Ta skitnica imao je nje-

govog sina u rukama. No začudo, taj gnev nije bio gnev oca čije meso i krv neko ugrožava. Ljudi kao što je Kurt Mak Gro odavno nisu imali takvih emocija. Njegov gnev bio je hladan, sračunat, gnev čoveka kome je ukradena imovina i koji želi da se osveti lopovu.

Pojavio se niz padinu u dolinu. Tu i tamo u mraku svetlucale su tačkice prozora farmerskih kuća. Kauboji sa ranča „M“ jahali su za njim skriveni tamom noći, ali je njihovo prisustvo davalo Kurtu Mak Grou sigurnost koja mu je trebala.

Skrenuo je na put koji je vodio u dolinu i prošao ispod uzvišenja obraslog sitnim žbunjem. Visoki borovi dizali su se kao senke i kada je pogledao ka vrhu prevoja, Mak Groa je podišla jeza. U početku to mu je bilo neobjašnjivo, a onda se priselio da je pre godinu dana jedne noći jahao tim istim putem praćen svojim kaubojima. Te noći spalio je dom jednog farmera, baš kao što je nameravao da večeras, pošto svrši sa Durangom, spali dom i porodicu jednog drugog. Prevoj se pojavio bliži i veći, i Mak Gro je odstranio sećanje na zapaljenu kuću i bića koja su nestala u užasu požara, ali hladna jeza i dalje mu je žmarila kičmu. Zategao je vodice i osvrnuo se. Na mesečinom obasjanom nebu ugledao je siluete konjanika i njihova pojava vratila mu je osećaj sigurnosti.

Rančer je nastavio da jaše i prošao pored treptave svetlosti zapadno od puta. Shvatio je da se još jedna porodica farmera naselila pored potoka u toku prošle nedelje i namrštio se. No, nije se zaustavio i izblivši iz šumarka, poterao je konja putem koji se spuštao u jednu dolju. Brdski prevoj dizao se direktno iznad njega.

Mak Gro je instinktivno zaustavio konja. U dolji je vladao potpun mir.

Neprirodan, avetijski mir groblja. Nije se čak čuo ni huk sove, a vetar koji je do tada duvao kao da je odjednom prestao. Mak Gro se zagledao u neprozirnu tamu pred sobom i poterao konja napred.

XII

Dok je slušao ujednačen topot kopita, niz čelo Džoše Mak Groa sli-vao se znoj.

— Tvoj tata je, znači, dobio poruku i dolazi da spase svog dragog sinčića šerifa — rekao je Holidej podsmehljivo.

Holidej je čučao između nagorelih greda i naličio je na crnu senku koja se uklapala u ugljenisanu pozadinu. Revolver mu je ležao na jednoj ugljenisanoj gredi. Vrata podruma bila su otvorena i u podrumu je stajao zarobljen šerif Bufalo Flejnsa.

Topot kopita postao je jači i bliži... I onda je prestao.

Holidej je pogledom pročešljao noć pred sobom i uzeo revolver. Sačekao je da se na putu pokrene jedna senka, senka nekog debelog čoveka. U jednom momentu izgledalo je da će Mak Gro naići tačno na cev Holidejevog revolvera, ali on je zaustavio konja i okrenuo se bučno u sedlu. Konjanik je posmatrao prevoj i obrise drveća pred sobom. Zatim je njegov pogled kliznuo do pocrnelog kvadrata u travi, gde je nekada bila Kejsijeva brvnara.

— Mak Gro! — odjeknuo je kroz noć Holidejev glas.

Kurt Mak Gro se trgao u sedlu i pogledom potražio izvor glasa koji je odjekivao u dolini.

— Mak Gro... Ovde je Durango! — visoki pustolov se još uvek skri-

vao pod lažnim imenom. — Pridi ovamo... Čekali smo te!

— Sta je sa mojim sinom?

— Za sada je bezbedan. Kreni pravo ka meni i drži šape dalje od revolvera.

Videvši masku mržnje na Holidejevom licu, Džoša Mak Gro je uzdrihtao. To lice podsećalo ga je na stravične prizore iz pakla.

No, Džoša više nije mogao da se savlada. Morao je da upozori svog oca. — Oče! — kriknuo je. — On hoće da nam se osveti zbog Klinta Kejsija!

Kurt Mak Gro je snažno zategao vodice i mesečina je obasjala njegovo lice blede kao nadgrobni spomenik.

— Istina je, oče! — povikao je Džoša. — Ne znam ko je on, ali bio u Kejsijevoj kući one noći kada je Kejsijeva porodica izgorela. On se čudom spasao smrti i sada namera-va da nas obojicu ubije.

Na Holidejevom licu lebdeo je osmeh svirep i hladan kao smrt. Nije mu smetalo što je Džoša izrekao istinu, jer je hteo da Kurt Mak Gro zna šta ga čeka. Uspravio se sa revolverom u ruci.

— Drago mi je što si došao, Mak Gro — rekao je Holidej lagano. — Pridi... Pridi bliže da ti jasno vidim lice. Prošlo je dosta vremena od kako sam ga poslednji put video... U stvari, nešto više od godinu dana. Bio sam u zapaljenoj kolibi, ali sam dobro zapamtio tvoje lice... I sećaću ga se dok sam živ!

Rančer je zaustavio konja na desetak koraka od Holideja. Bacio je pogled u podrum i video svog sina. Zatim je digao glavu i s mržnjom pogledao čoveka sa revolverom.

— I šta sad... Mi smo tu! — rekao je Kurt.

— Sidi s konja! — naredio je Holidej.

— Šta si rešio, Durango... Ili kako se već zoveš? — rekao je Kurt Mak Gro podrugljivo. — Hoćeš li nam dodeliti dva kuršuma... Dva kuršuma za dvojicu Mak Groa! Jedan Mak Gro je tvoj zarobljenik, a drugi je bespomoćan jer ga imaš na nišanu? Je li to tvoj stil?

— Sjasi! — stočarski baron je lagano sjahao.

— A sad ti, tatin sinčiću — obratio se Holidej šerifu. — Izlazi odozdo!

— Bože... Šta to nameravaš sa nama? — zacvileo je Džo.

— Izlazi! Penji se gore!

— On ima revolver, Džoša — posavetovao je Kurt Mak Gro svog sina — i mislim da nemaš mnogo izbora.

Drhteći kao prut, Džoša Mak Gro se popeo iz podruma i stao pored Holideja. Holidej je levom rukom izvadio šerifov revolver sebi iz pojasa i vratio ga šerifu u futrolu.

Džoša je zinuo i zagledao se u dršku revolvera koja je izvirivala iz futrole.

— Stani pored tvog tatice! — naredio je Holidej.

— Ali...

— Stani do njega!

— Oh bože! — promucalo je Džoša jadno.

Zaplićući nogama, prišao je do svog oca, koji je stajao dignutih ruku. Obojica Mak Groa stajali su i zurili u Holideja.

— Vidiš, ti drugima nikada nisi dao šansu da žive — obratio se Holidej Kurtu Mak Grou. — Klinta Kejsija si spatio zajedno sa porodicom. A ti, šerife, ti si obesio jednog starog čoveka zato što je ponekad ukradio neko goveče, dok na drugoj strani štitiš kockare prevarante.

— I ti ćeš nas zbog toga hladnokrvno pobiti — rekao je Kurt Mak Gro dišući hripavo.

— Neću — vrlo lagano Holidej je spustio revolver u futrolu. — Dugujem osvetu Kejsiju i Formenu, ali neću vas hladnokrvno ustremiti. Obojica imate revolvare... i šansu da ih upotrebite. Potegnuću kad izbrojim do tri. Jedan... Dva...

— Momci! — povikao je Mak Gro u noć — Pokažite se!

Holidejeva ruka je zastala u vazduhu jer se iz mraka pojavio stroj konjanika sa naperenim puškama.

Mak Gro je skrstio ruke na prsima. — Durango, upoznaj se sa mojim ljudima. Znam da ih nisi pozvao, ali ja sam ih ipak doveo. Nisi valjda mislio da ću biti budala da dođem sam?

Leni Tompson se glasno nasmejao i prineo pušku ramenu.

— Pa, momci, vi znate šta treba da uradite — rekao je Kurt Mak Gro. — Svršite s tim jer nam još predstoji posao sa Bidlom. Zbogom, Durango!

— Stoj! — odjeknula je komanda iza konjanika sa ranča „Dijamond M“. — Niko da se nije makao.

— Šta... — ušeptrljio se Leni Tompson.

— U svakoga od vas uperena je puška! — bio je to glas Meta Bidla. — Onaj ko nešto pokuša biće oduvan u pakao!

— Šugavi farmeri! — zastenjao je Džoša Mak Gro.

Holidej je ugledao senke iza konjanika. Met Bidl je stajao pored jedne stene sa dugačkom puškom u ruci. Pored njega sa dva naperena revolvra bio je Eims, a pored njih Makarti i Dosen. Zbunio se vrvelo od naoružanih naseljenika!

— Odbacite oružje! — naredio je Met Bidl jahačima sa ranča „M“. — Sinešta, ili pucamo!

— Budale! — zastenjao je Kurt Mak Gro. — Kako ste mogli da ih ne

vidite. Oh, budale, a uz to i kuka-vice!

Ali, konjanici sa ranča „M” nisu slušali svog gospodara. Nisu bili spremni da se odupru naperenim puškama, niko nije želeo da bude mrtav heroj.

— Pa lepo — rekao je Met Bidl kada su plaćenici pobacali oružje. — pošto su ovi ljudi sada samo posmatrači, možete nastaviti tamo gde ste stali.

— Hvala, Mete — rekao je Holidej i pogledao oca i sina Mak Gro. — Sada su snage izgleda izjednačene? Vas ste dvojica, a moji prijatelji se neće mešati. Dakle, dajem vam šansu da me uklonite... ako možete!

— Potegni, Džošua! — šapnuo je Kurt Mak Gro.

Tri revolvera su poletela iz futrola... skoro istovremeno. Holidejev revolver je grmnuo prvi, delić sekunda pre drugih, i kuršum se zario Džošui Mak Grou u srce. Holidej je okrenuo cev revolvera za nekoliko stepeni i nanišanio na stočarskog barona i istog momenta se bacio u stranu jer je stočarski baron pritiskao okidač svog pištolja. Dva revolvera su grmnula skoro istovremeno i Dok je osetio vreli dodir taneta po uhu. Dok je padao začuo je kroz grmljavinu pucnjava tupo lomljenje kostiju pod udarom olova i ugledao zgrčeno lice Kurta Mak Groa pretvoreno u krvavu masku.

Dok je odjek pucnjeva zamirao u noći, stočarski baron je pao mrtav pored tela svog sina.

Met Bidl je priskočio Doku Holideju, koji je ostao da leži na zemlju. Pustolov je vratio revolver u futrolu i prihvatajući Bidlovu ruku, progovorio. — Bidle, ovaj put sam imao đavolski mnogo sreće.

— Sreća je i naša, Durango — primetio je Bidl. — Šta bi bilo sa nama da je umesto tebe u životu ostao neko od Mak Groovih?

*

Jasan cvrkut ptica probudio je Holideja iz sna. Napolju je bilo već poodmaklo avgustovsko jutro i mlaki povetarac šumeo je u lišću puzavica ispred kuće donoseći kroz prozor miris rascvetanih ruža. Pored njega, rumena u dubokom snu, ležala je Džodi upola pokrivena, u providnoj spavaćici ispod koje su se na vrhovima čvrstih belih grudi ocrtavala dva dražesna tamna pupoljka. Digao se na lakat i pogledao je u lice uokvireno kovrdžavom kosom rasutom po jastuku. Na poluotvorenim crvenim usnama, nabubrelim od vatrenih poljubaca, kao da joj je lebdeo osmeh, odraz slatkih snova koje je možda tog trenutka snevala. Bila je zaista lepa i u snu je izgledala ljupka i krotka, za razliku od divlje mačke koja se sinoć sa strasnim žarom predavala ljubavnom orgijanju. Setivši se njenih zagrljaja i trenutaka skoro bestidne požude, Dok se osmehnuo. Mada je poznavao dosta žena ostala mu je tajna kako smerne, na izgled čak stidljive žene u trenucima ljubavnog predavanja mogu postati vatreno strasne i neobuzdane ženke. A u toj nezaboravnoj noći Džodi je u jednom trenutku, kratkom kao blesak munje, doživela baš takav preobražaj i pružila mu uživanje koga će se dugo sećati.

Ponet osećanjem doživljene sreće, Holidej je spustio poljubac na njene sočne usne. Ona se promeškoljila i obgrlila ga oko vrata.

— Ostani još pored mene, Durango — šapnula je Džodi.

Durango! Tek tada se setio da Džodi ne zna njegovo pravo ime. Kada bude otišao, ona će se sećati samo visokog došljaka sa čudnim

imenom Durango, koji je došao uskovitlao dolinu i otišao ostavljajući za sobom zahvalnost kod mnogih i ljubav u srcu jedne mlade žene.

Nikada niko neće znati da je taj čudni čovek bio Dok Holidej.

KRAJ

čitajte sledeći broj DOKA HOLIDEJA

BROJ 188

izlazi 7. novembra 1986.

IZDAJE I ŠTAMPA NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT, 21000 NOVI SAD V. MIŠIĆA 1.